

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLAVIO

SEPHI ANTIOVIATVM
Iudaicarum libri xx, ad vetera exemplaria dili-
genter recogniti.

DE R. O. IVDAICO. libri VII, ex colla-
corum codicum castigatiores quam
requiri.

...ptis... iam ex Græco... non solum
...mendati, sed etiam...

DE IMPERIO RACONTS (IN THE MACHA
BAEIS library

Amor recognitionis

Cum in re compositissimo

Vaneunt Luteciæ sub Scuto Britannico ad mon-
tem D. Hilarii apud Ioannem Masseum.

M. D. XXXV.

Sebastiani Plagensis ex athenae. Koenig.

rem
tuen
flam
que
mi
mod
ut
foli
Nam
cogn
tor
mi
dema
tineba
vero
accu
non
Tunc
rum
IOSEF
fili
por
con
ap
pra
fime
ter
no
vid
mer
ver
qua
bonem

REVERENDO PATRI AC DOMINO D.
AEGIDIO REMO, EPISCOPO CHIEMENSI, SIGIS-
mundus Gelenius S. P. D.

Amdudum anxius fui ornatissime pater, ne forte diuturnum hoc meum silentium suspectum esset, tuaque per benigna erga me beneficentia ob ingratitudinis opinionem indignus fuisse iudicaret. Sed ut hic scrupulus eximeretur, quaerenti nulla ad hoc temporis sese obtulit occasio: partim quod nudis tantummodo literis ac vulgari salutatione optime meritum patronum compellare, leuius quam pro mea erga te deuotione officium ducere: partim etiam, quod ex quo primum te hanc dignitatem, cuius ipse mutuum es ornamentum, recens adeptum intellexi, adeo nihil per locorum distantiam mihi de rebus tuis cognoscere contigit, ut iam de incolumitate quoque tua sollicitus esse inciperem. At postquam nunc tandem summa cum animi voluptate fausta tibi ac secunda, ita ut optabam, accepi omnia: quum commodum literarii laboris nonnihil exantlassim, visum est oportunum tempus ut grati animi significationem saltem aliquam darem: quandoquidem ne in solidum referenda, gratia par sim, meritorum tuorum magnitudo effecit. Nam cum praesens FLAVII IOSEPHI instrueretur editio, conferendi ac recognoscendi onus impositum eo facilius passus sum, quod semper cum auctoris fidem eximiam atque eruditionem, tum operis ipsius utilitatem, plurimi fecerim. Homo enim, si quis alter, in aliena lingua disertus praeclaras quidem illas gentis suae res, quae tum sola in terris unius veri dei cultum retinebat, ex diuinis Hebraeorum prophetarum literis Graece transcripsit, quae vero deinceps usque ad suam aetatem non ita vetusta memoria celebrata sunt: accurate conquisita prodidit, ac postremum bello Iudaico gesta, quum illis non interfuisset solum, sed bona quoque ex parte praefuisset, hac parte vel ipsi Thucydidi praefendus. Vicerit ille sane nostrum hunc eloquentia, nimirum in patria lingua, certe non pari felicitate res gessit ac gestas scripsit. At IOSEPHVS sicut Atticissimo scriptori concedat, nemini tamen Asiaticorum styli elegantia secundus est: quod vero ad belli decora attinet, nullius eius temporis Iudaeorum tot exstant stratagemata, tam fortia facinora, tam multa denique praecelara consilia: quibus Romanos victores primo quidem pro sua in patriam pietate diu remoratus est, mox ineluctabilem factorum ordinem praesagiens, eosdem iam captus adiuvit etiam, ne parum gratus erga spectatissimae virtutis suae, diuinique cuiusdam animi, admiratores haberetur & quod inter praecipua ducendum est, quam praecclare de IESU domino ac seruatore nostro eiusque discipulis senserit, monumentis suis satis testatum reliquit: unde in Christianorum scriptorum catalogum a D. Hieronymo cooptari meruit. Aliud agentem me admiratio viri incomparabilis in laudes eius transuersum abripuit, alioqui notiores quam ut praconis opus habeant, maiores quam ut hic pro dignitate referri queant. Igitur Antiquitatum interpretationem ad vetera exemplaria Latina duntaxat, ob Graecorum inopiam con-

1

INDEX

INDEX ABSOLV

tissimus omnium quæ in vniuerso hoc opere continentur secundum ordinem Alphabæti, certumq; numerum paginarum, nunc demum Per Hieronymum Rûpeum Metinensem conscriptus. Cui additæ sunt (quamvis præter illorum consuetudinem qui huiusmodi indices conscripsere) nonnullæ dictio- num aut hebræarum, aut græcarum, & nonnunquam latinarum Annotaciones: sicut in rei progressu (dei beneficio) patëbit.

A.

A Aron virga floruit ac nouum fructum produciens extemplo fronduit 77 Est autem Aaron Hebraice idem, quod mons seu montanus sed, si plura cupis de hac virga legere, conseras te ad Bibliorum librum, qui dicitur Numeri, cap. 17.
 Aaron eligitur in sacerdotem 63.
 Aaron in ignem viuis cum Core & aliis quinquaginta coniectus est, solus tamen ipse Aaron (dei gratia) illæsus è medio igni productus 77.
 Aaron contra leges patrias à fratre suo Moise sacerdotiū habuisse existimabatur, idcirco; Moyses male audiebat. 74.
 Aaron pontifex primus vitulum, aut arietem, aut huiusmodi aliud offerri deo instituit. 195.
 Abel Hebraice idem est quod latine, nihil hoc: vanitas 4
 Abel à fratre occisus 738
 Abennerigus rex suam filiam Amicos nuncupatam puero Izati sibi commendato, atq; in sua castra (vt tutor à fratribus esset) misso, collocauit 730
 Aber martyr 738
 Abia Arabiæ rex ad bellū excitatur ab Izatis Achiuis atq; subiectus 472
 Abia Arabiæ rex precibus & subsidis ac multo commeatu sibi oblato excitatus, Izatem regē inuadit ibidē
 Abiather Achimelech filius, solus ex suorū omniū asinū & parentū occisione remansit. fuit enim occisus Achimelech cū turba treceterum penē & quinq; progenitorū 139
 Abiather pontifici supplicat vt de venturis deū orando consulat 146
 Abiaz mortuo succedit Asa 200. de hac re vide Biblio. 2. Paralip. c. 14
 Abieu & Nadab interitus 65
 Abibalus rex & eius filius Hiram cui imperiū regimen reliquit 700
 Abigail nomine Celebs 150

Abimelech 111
 Abimelech sese excusauit pro Sara 16
 Abimelech & Sichimitarum discordia 111
 Abimelech rex Isaac per inuidiam expulit 20
 Abilai frater Ioab 149
 Abbarus pontifex 403
 Abdages dux 444
 Abdai 703
 Abirom 74
 Abdemonus vir Tyrius 700
 Abdon. Hilonis filius. 113. Significat autem Hebr. seruum domini
 Abner principis exercitus Saul præfecti: & totius militiæ imperatoris, atq; Ioab bellum 149
 Abner interitū, agerrime fert Dauid 121. de hoc autē Abner. si plura videre cupis recurre ad Bibl. lib. 2. Regū. illic. n. tota eius historia est
 Abner funeralia honoratissima celebrat 152
 Abner in Hebro cū magna omnium tristitia & præcipuē Davidis sepe- litur 152
 Abner cū suo populo deuincitur 145
 Abner & Ioab interempti 151
 Abraham à gracis & 1402 dulcoris & suauoris sermonis gratia sic inflexum 10
 Abraham adoptauit Iot filium fratris sui, sibiq; tanquam proprium adiunxit 12
 Abraham Arithmeticam & Astrologiam contulit Aegyptiis 113
 Abraham & Iot diuortium atq; à se inuicem separatio ibidē
 Abraham vicus fuit de nomine Abrahami regis sic dictus, 13
 Abrahæ γενεαλογία. id. de generatione & origine Davidis sermo 12
 Abrahæ sapientia ibidem
 Abrahæ obedientia 17
 Abrahæ allocutio ad filiū suū Isaac 18
 Abrahæ oratio pro Rebeca 20
 Absalō cōcubinas patris violat 164
 Absalom ex orbore pendens confoditur 165
 Absalom tyrannidis princeps 562
 Absalom tumulus 165
 Absalom quomodo effugerit patris sui iram 161 de quo (si plura cupis) vide 2 Regum librum.
 Absalom à patre reuocatur postquā desinit sanguinis circa cor feruore immodico laborare ac, postquā fuit animo pacatiori
 Absalom omni pulchritudine corporis ceteros facile anteibat 166
 Achauia 516
 Accaron vrbs 120. 104
 Accaron Musca, dei nomen 211

Acharon hebræis dicitur quod Graecis hyusquamos. 62. est autē hyusquamos herba quædam quæ à quibusdam latinis faba apollinaris dicitur solet, coliculū habens ad cuius similitudinē ille factus erat quē. S.
 PONTIFEX in sua corona verus frontem gestabat
 Achab rex, Helia prophetæ occurrit, eūmq; vbi semel cognouit tanquā deum adorauit 203
 Achab plenā egit poenitentiam 205
 Achab plena historia cuius partem hie apposui, partem tibi legēdam reliqui ibidē.
 Achab filius, homo malignus 211
 Achab septuaginta filios habuit, qui occisi fuerunt Hieu iussu 219
 Achab oppugnādo Syros sagitta percussus occiditur 209
 Achab Rex (vt Helias, prophetarat) repente moritur 212
 Achab, regiloram fratri suo succedit qui sane malignitate alterū quantum sceleratum superauit ibidē
 Achab machabæus martyr 739
 Achar Zebedai filius ex tribu iuda 97
 Achimelech 139
 Acufilaus historiographus Argiuis cuius testimonio iosephus utitur 8
 Acrabetena regio 549
 Acra mons 634
 Acmes epistola 403
 Adam, primus de terra factus 5
 Adā quomodo interpretetur hebraice, & quare sic dictus sit. 3. de quo vide Biblia in lib. Paralipo.
 Adam, & per eum omnis homo quæ poena fuerit mulctatus 4
 Adar quid sit apud Hebræos 267
 Adar quid sit apud Macedonas 267
 Adadus qui & Adner dictus est Syrorum rex Helisao infidatus acer- rimum bellum præparat aduersus Ioram 214
 Adadi supradictorum regis bellum contra Achab 205
 Adiabeni 473
 AEdificiorū incredibilis altitudo atq; adeo tota corporis dimensio admirabilis 372
 Adonai hebraice idē est quod latine dominus 103
 Adonias sibi vxorē petiit Abisac 179
 Adonias occiditur ibidē.
 Adulescentes miseri Herodis filii à patre morte mulctantur 394
 Adura, vrbs quam Roboam Salomōnis filius præter alias multas ædificauit 197
 Agar regis mors 131 significat autem Hebraice Agar testum

I N D E X

Agar ancille Aegyptiæ in Saram cō-	Agrippa ad Tyberiū properat	Alexander Magnus
temptus is significat autem Heb.	Agrippæ fidei & regimini committit	Alexandri somnium
peregrinam.	Tyberius suum nepotem ibidē.	Alexandro occurrūt principesacerdo
Agatharchides cum ceteris Græcis	Agrippa acculatur ab Euthycho	tū & multi alii viri primates
Iosepho detraxit	Agrippa apprehenditur ibidē.	Alexander deo sacrificat
Aegyptii ad Cæsarem fugantur	Agrippa in custodiā vinctus datur ni-	Alexandri summa benignitas erga Iu
Aegyptiorum aliqui Iudæi primofuē	hilominus benigne tractatur	daos ibidem.
re ob prouinciariū confinitatē	AEmilius Regulus Hispanus Cordu-	Alexander cum persecutionem pate-
Aegyptus & Syrenæ ciuitas aliquan-	benis Caium statuit aut per alios,	retur à Iudæis in eos conuersus bo-
do sub eodem regno tuere ibidem	aut (si alii decessent) per se interfici	nam eorum partē fugauit, bo-
Aegyptius Gabinius Ptolomæum re-	cere	nam exemplo iugulauit, multos
stituit	Agrippæ accusationes aduersus He-	quoq; eorū in custodias dari iussit
Aegyptum incredibilis fames totis	rodem quartum	quod, danno & crudelissimis tormē
panē octo annis secundum expo-	Agrippa vinculis solutus τῆς πρῆτης	tis eorum dolorem ad suam ipsius
sitionem Iosephi, oppressit	creatur, id est quartam imperii par-	atque concubinæ delectationem
Aegyptiorum reges omnes ad focē-	tem possidens	prorogaret
rum vsq; Salomonis cur dicti sint	Agrippæ calliditas qua ipse utebatur	Alexander Polyhistor cuius testimo-
Pharaones	in lenatu	nio vitur Iosephus. 18. vnde & no-
Aegyptus ex omni parte munitiss-	Agrippæ regis nauigatio in Iudæ-	men Hebraicum habuisse credide-
ma idēq; omnium tutissima	am	rim ab auxilio prestando
significat autem Hebr. tribulatio-	Agrippa Iudæos ab iniuria Dorita-	Alexander quare dictus sit Crucida à
nem & angustia	rum retractos in pristinam potesta-	Iudæis
Aegypti regina & Aethiopiæ	tem asserit, multosq; eorum sacer-	Alexander Aristobuli filius magnam
Aegypti & Phari vniuersa ac plena	dotes instituit	Romanis fecit iniuriam cum eos
descriptio	Agrippæ clementiam in Simonem ca-	tam temere trucidaret
Aegyptus à parte quadam Syene di-	lumniatorem	Alexandri morientis consilium
cta quæ limite solummodo quo-	Agrippe laudes	Alexandra rebus Iudææ potitur
dā ab Aethiopia distinguitur sye-	Agrippæ inimicitia & simultates cū	Alexandra non multo post nonum
næa terra à nostris poetis praefer-	Marso	annum sui regni, vitæ autem septua-
tim à Martiali passim dicitur ibidē	Agrippa	gesimum tertium occidit
Aegyptus maxima imperii pars atq;	Agrippæ proles	Alexander iunior cōprehenditur
omnium fertilissima	Agrippa iunior Agrippæ maioris fi-	Alexander iunior patris iussu tractus
Aegyptiorum incontinentia	lius	in Cæsareā laqueo perimitur
Aegyptus Danaï frater quandoq; Ses-	Agrippa Romæ apud Claudiū Cæ-	Alexander nescio quis τῆς οὐκ ὀφεί-
tholis dictus est. 700. fuit autem	saræ nutritus	gni principatū affectans dolosas ac
Danaus ille, Belli filius, qui cum	Agrippa rex omnibus luce charior	callidas deceptiones confinxit simu-
diutius regnasset huic Aegyptio	verba facien ad populum alui do-	labat. n. se verū esse Herodis filiū
fratri suo regnum reliquit petuitq;	lore correptus decidit, atq; in suam	idēq; se illi iure optimo success-
Achatam, vnde Achaia Danaa &	regiam transportatus post quatuor,	surum
Achai ipsi, Danaï dicti sūt	aut quinque dies magno omnium	Alexander hic nescio quis commenti-
Aegyptii à Cæsare superati	fletu, ac animorum graui conster-	tius in gias perpetuo cū impurissi-
Aegypti limites	natione perit	mo nautarū genere acturus mitti-
Aegyptus Mefris quondam dicta fuit	Agrippa volens scire quem erga se	tur ab Augusto, eiusq; focū rei tā fal-
& hunc Mefræi omnes Aegyptii	populus animum haberet vna aut	sa nō modo adiutores sed cōscii
appellantur	altera hora ante suum obitum ve-	quoq; trucidantur
Aerodia Agrippæ soror & coniunx	luti præmonitus per fenestram ca-	Alexander Philometor
herodis	put (vt populum spectaret) emisit,	Alexander Zebena
Aerodias honestissima ac verè Ca-	vidensq; tam tristem & consterna-	Alexander pseudoco. id est Alexan-
toniana responsio qua satis fecit	tum lingua miseratione percussus	dri filius commentitius
Cæsari multa munera volēti dona-	animam tradidit	Alexandræ & Cleopatraz cōspiratio in
re quāq; munera repudiavit ibidē	Agrippa iunior partem quoq; habuit	Herodem
Aggerum summæ proceritatis ædis-	Tetrarchiæ quam habuit Agrippa	Alexandre summa temeritas eiusq; mors
ficatio	maior ē vinculis solutus	que temeritatē sæpenumero con-
Aggeres succensi	Agrippa fundæ ictu lædatur	sequi aut cōcomitari solet
Agrippa qui Herodis nomē apud Cæ-	Agrippæ regis oratio	Alexandri iunioris responsio contra
sarem detulerat, causā apud eundē	Agrippa Drusillæ & felici filius	patris accusationem
obtinuit	Agrippina Germanici, Cæsaris fratris	Alexandri crudelitas
Agrippa cum Herode amorem reins-	filia, Neronis mater, Claudiū Cæ-	Alexandrinus portus
tegrat & in eius gratiā redit	sarem maritum suum veneni vi ē	Alicarnasscorū decretū sub sacerdo-
Agrippæ nauigatio	medio sustulit	te Mēnone Aristidis factō filio
Agrippæ magnanimitas & regia ma-	Agrippium	Albinus pontifex
gnificentia	Alani in Mediam & Armeniam pro-	Albino Iudææ prefide quanta fuerit
Agrippæ creditor Herennias	rumpunt	malorum impunitas

INDEX

Amasiz bellum in inimicos	223	Antiochus Gizicenus Syriæ rector	318	dæa discertantium duellum	410
Amelochizæ viri nimium pugnaces	53	Antiochus rex quare fuerit occisus	291	409.413	
Amenophis rex deos videre concupiuit	708	Antiochus rex perueniens cum magna virtute ad Pelusiū, & dolo Philometorē Ptolemæū circumueniens Aegyptum occupauit	286	Antipater dolo cognito accusatur quod venenum patri Herodi parauit	398
Amenophis regno suo expulsus est	709	Antiochus frustra obsidebat Elimaidē	291	Antipatri delatiōes pro fratribus pendendis	519
Amicos Izati nubit	470	Antiochus vinctus Romam mittitur	684	Antipatrum incredibili odio omnes prosequabantur	525
Amon quid sonet Hebraice	16.334	Antiochus junior quanto melior fuerit priori	310	Antipater Herodis filius ex Dōride	526
Amonitis regio	112	Antiochus, Epiphanes quoque appellatus est	486	Antipas Herodis filius ex malthace Samaritide, qui antipater quoque dictus est	526
Ammaus locus quidā sic dictus in Iudæa	683	Antiochia ciuitas, aliquando Mygdonia appellata fuit & Mygdoni, aut Mygdones Antiochenſes	472	Antipater Samarites	528
Ammaus vox Hebraica est, quomodo autem interpretetur secundum Hebraicam ethymologiam vide fol. 599		Antiochi & Cleopatrz nuptiæ	280	Antipatri doli in archelaū & Philippum	529
Ammonitarum & Moabitarū contra Iosaphat crudelissima pugna atque insolens victoria	207	Antiochus contra Midam	292	Antipater Roma euocatur	ibidem
Ammonitæ & Moabitæ mirabili certamine à Iosaphat fuerunt superati	210	Antiochi fuga	684	Antipater sui male cōscius dolet Phæroræ mortem	ibidem
Amphitheatrum	368	Antiochi mors	292	Antipater ad patrē ingreditur	530
Amraphelus princeps cum Assyrius contra Sodomitas	13	Antiochi regis epistola ad Ptolemæū	279	Antipater ab Herode accusatur apud Varum	ibidem
Amasias patrem vlciscitur præ nimia gloria factus Idolatra	223	Antiochi altera epistola in qua laudat Iudæos	279	Antipater pro se respondit	531
Amasias Zoræ patri perempto succedit	223	Antiochus rex cū tota sua familia in maximam cladem incurrit	683	Antipater pro Antipa	536
Amasias occiditur	224	Antiochus rex Comagenēſis moritur	424	Antonia vrbs incenditur	564
Anania aliquando vocatus fuit à rege Babyloniorum Sidrach. Significat autē Hebraice idem quod nubes domini	243	Antiochus templum destruxit	289	Antoniz vrbis fundamenta diruuntur	658
Ananias Danielis socius	ibidem	Anthedon vrbs	496	Antonia per celebri ritu fuerat ad fores regiz Hierosolymitanæ inscripta	638
Ananelus ab Herode sacerdos constituitur	352	Antigonus Aristobuli filius	498	Antonia Drusi maioris cōiunx	433
Ananias pōtīfex interficitur	562.652	Antigoni & Ptolemæi summa amicitia	541	Antoniz dignitas	ibidem
Ananus pontifex	612	Antigonus in templo obsidetur	341	Antonii epistola ad Hyrcanum	339
Anileus Mithridatem pontici regem superat	446	Antigonus se Sosio tradit	350	Antonii edictum ad Tyrios	340
Anathema 705, vocat autē hoc in loco Iosephus anathema deuotionē à deuoneo proprie vsurpato ac de testationē, hinc diuus Paulus in epistolis suis ait se factum esse Anathema mai. omnibus detestabilem quod vniuersuique cupiditati resisteret & in melius (quoad potuerit) flexerit & alibi cū optat illum Anathema fieri qui aliud annūtiarū quā sacra Bibliorū scripta dictum autē est <i>ἀνα θμῶν ἀβραάμ</i> quod de bonere est in hac significatione vsurpatum in qua etiā apud Ouid. legimus, vbi ait. Illū ego deuoneo (quem mens intelligit) libum		Antigonus occiditur	489	Antonii execranda libido	352
Anna post multas preces peperit Samuelem	118	Antigoni dux Pappus	508	Antonii & Cleopatrz incredibilis amor	510
Anna si plura cupis videre, vide Bibl. in Reg. c. 1.		Antipater	515	Apelleus mensis	289
Anaxagoras	729	Antipater Iudæorū potētissimus	330	Apollonius Mollon	721
Annæ Ionas pontifex	465	Antipatri virtus	ibidem	Apollonia vrbs	496
Anilai & Asinei fratrum gesta	442	Antipatri filii malitia	384	Apollo Doriensium deus	719
Annuli & Bases	58	Antipater pessimis studiis omnium maleuolentiā atque adeo odiū (propēdixim) Varinianum in se cōcitauit	392	Appion Alexandrinus videri ac dici affectabat	715
		Antipatri maleuolus animus	392	Appionis enormes & prodigiosæ fictiones	718.719
		Antipater Herodi patri insidias parauit per Iudæos	394	Apio legatus Alexandrinorū Iudæos mirū immodū execratur quod Cæsaris statuā in templo collocari noluerint	432
		Antipatri filii insidiæ in Phariseis deprehensæ	ibidem	Aquila aurea 532	
		Antipater Samarites aperit Herodii totum consilium	397	Aquila aurea de qua hic loquitur Iosephus illi fortassis simillima erat quam Cicero Catilinæ obicit asseruatam sibi domi & rem profanam tanquam sacram adorare, ac ad mala præsertim perpetranda precibus obtundere, quæque ad Manium coniuratum missam esse manifestum ait, erat alioquin Aquila aurea vexilū quoddam. Erat & alia multa hoc nomine appellata, de quibus diligenter Vegetius in lib. de re mili.	
		Antipatri excusatio	400		
		Antipater impius, ut potē qui cōtra patrem conspirarit	525		
		Antipater culpam in Antiphilū reuicit	403		
		Antipatri literæ ē, Roma Herodi perferuntur	406		
		Antipatri atque Archelai de regno Iudææ			

INDEX

Arabaneſth quid fuerit apud Moſe	16	autem hic nō pro loci (vt opinor)	67	Asarcha Hebraice, penthecoſte Græ-
Aradia inſula	11	principatu uſurpatur, ſed pro qua-		ce: latini verbo Græco pro ſuotē
Arameni populi quidam ſic dicti quos		dam dignitate quæ paulo inferior		tes penthecoſten quoque vocant
nunc Graci οὐραγοὶ vocant	ibidē	erat præfectura, cum hæc in Topar-		
Areth	739	chias tãquam ſuperius in inferiora		
Aretas Arabum rex	415	diuidatur.		
Ariochus rex pro Aſſyrius contra So-		Archelaus Herodi patri ſuccedit		
domitas	13	407		
Aries bellica machina	584-415	Archelai ſoniſium	419	
Ariſteus pro abſoluendis Iudaïs regi		Archelaus in Viennã delegatur ibidē		
ſupplicat, quare ab omnibꝫ iuſtus &		Archelaus mox vt illã toparchian ſu-		
pius exiſtimatus eſt 272 ideoque		ſcepit Iozanum de Pontificatu de-		
Ariſtæi nomen ſibi ſuit inditũ & fi-		iecit, cuiusque fratrem Eleazarum		
ſos enim ſuperlatiuũ Græcum, op-		Pontificatui præfecit	419	
timum ſignificat.		Archelaus Herodi in regni gubernat-		
Ariſtobulus matrem ſuam & fratres		tionē vnanimi omniũ fauore, mi-		
in cuſtodiam, in carceres coniciē-		ro populi fragore, atque applauſu,		
dos, dedit	314	militum, ducũqꝫ gratia facile ſibi		
Ariſtobulus vnũ ex fratribꝫ ſuis per		conciliata, ſuccedit	407	
inſidias interfecit	315	Archelai verba ad populũ ſibi applau-		
Ariſtobulus diſſiſſimus	324	dentem, atque congratulantem		
Ariſtobulus (cum Pompeius in Dama-		408		
ſcum perueniſſet, & inſerirẽ Syriã		Archelaus ad Caſarem nauigat	409	
percurriſſet) miſit legatos ex Aegy-		Argenti tanta olim fuit copia Hiero-		
pto ad ipſum Pompeiũ donis verẽ re-		Iolyms quanta & lapidum	192	
giũ ad eundẽ perferendis onuſtos,		Armas à ſatre ſuo Danao Aegypti		
cum quibus vitis quãdã mittebatur		procurator conſtituitur	690	
cum racemis aureis quingentorum		Arphaxadæi quondam dicebãtur qui		
propẽ talentorum	324	à nobis nũc Chaldaei paſſim dicun-		
Ariſtobuli filia Antipatro colloca-		tur	11	
tur	526	Artabanus	424	
Ariſtobuli mors	315	Artabanus auxilium implorat ab Iza-		
Ariſtobuli pulchritudinem miraba-		te	471	
tur Gellius: atqꝫ Mariammes & re-		Artabanus Parthus	438	
giũ concubitus	532	Artabanus rex filium habuit nomine		
Ariſtobulus Herodis dolis ſubuerſus		Bardanem, cui regnum ſuum reli-		
moritur	353	quit	472	
Ariſtobulo Herodes ſacerdotium tra-		Arcus dei, Iris putatur	6	
didit	353	Armenia ubi arcæ ſolutæ reliquiæ o-		
Ariſtobulis Armeniæ præſes creatur		ſtenduntur	7	
477		Ariſnoe regina	274	
Ariſtebulus regnum inuaſit	502	Artaxerxes rex magnus	266	
Ariſtobulus Roma elapſus eſt	496	Artaxerxis epiſtola ad omnes ab In-		
Ariſtobulus iterũ comprehenditur &		dia uſque ad Aethiopiam, centum		
Romã uinẽtus reducitur	327	vigintiſeptem prouinciarum du-		
Ariſtorelis ſententia de quodam viro		ces ibidem, de qua epiſtola vide bi-		
Iudæo	704	bl. in libro qui dicitur Heſter c. 16		
Arbores fructiferas nũquam incidere		Artaxerxis templum violatur	267	
religionis antiquæ fuit	93	Artis ferrariæ primus inuentor	5	
Arca domini dei noſtri	185	Arx ſeu (vt verbo Græco utar) Acto-		
Arcades	695	polis Gamatæ oppugnatur	601	
Arce, arum, populi Agrippæ ſubditi, cõ-		Aſina humana voce loquitur	80	
iuncti Raphaneis, tam terræ termi-		Aſa rex	210	
nis, quàm vitæ conditione, quãdo		Aſacher pedum velocitate & corpo-		
quidem ſub eodem rege ſunt		ris agilitate, non ſolum ſupra homi-		
779		nes, ſed ſupra equos atqꝫ ipſos cer-		
Archelaus accuſatur	419	uos, de quo vere illud quod de Ca-		
Archelai regis aſtutia	521	milla Vergilius protulit, dici poſſet.		
Archelai nauigatio	535	per ſumma volare Culmina & in-		
Archelaus Herodis filius ex Maltha-		taſtas nunquam læſiſſet ariſtas		
ce Samaritide	526	149		
• Archelaus non regno, ſed τῆς τοπαρχίας		Aſachel	170	
ornatus eſt 417 τοπαρχία		Aſarcha	210	
				Aſcalon 120 fuit autẽ Aſcalon vrbs
				nobilis Paleſtinæ quæ & ipſa anti-
				quus vna fuit de quinqꝫ Satrapis
				Philſtinorum, ſeparata quidem tri-
				bui Iudæ per ſortem, tamen nō re-
				tenta ab ea quia eius Satrapia ha-
				bitatotes ſuperare nequuit
				Aſcalonitæ 120
				Aſcalonibus Nymphæa ſeu amœniſ-
				ſimos lacus Herodes dedit, necnon
				& balneas, perſiſtylea, tã opere quàm
				magnitudine miranda conſtituit
				515
				Aſcenaz 10
				Aſcinizæi quondam dicebantur qui
				nunc à Græcis Rhegini dicuntur
				10
				Aſphaltites lacus Lyberienſis 618
				Aſphaltites palus quæ prius erat val-
				lis 14
				Aſpar lacus 297
				Aſtrologiam & Geometriam nullus
				primũ ediſcere potuit, niſi qui ſex-
				centefimum annum eſſet naſtus,
				quem ætatis curſum multi (deo
				annuente) attingebant 8
				Aſſyriũ poſtquam vicerunt Sodom-
				orum reges, qui in Aſſyria dominari
				volebant, ex regali principatu de-
				poſitos tributarios eos fecere 13
				Aſſyriorum & eorũdem principis ma-
				gna ſtrages 232
				Aſſyriorum rex, Raſin regem cum ſuo
				exercitu circumueniens interfecit
				227
				Aſſyriorum rex Teglatphalaſſar om-
				nes Iſraelitas, totam Galaatidem
				regionẽ, multãſque alias nationes
				ſubiugauit, ſuõque regno adiunxit.
				226
				Aſſyriorum rex Salmanaſar caſtrame-
				tatur 229
				Aſſyriorum rex Sennacherib 230
				Aſſueri conuiuium 261
				Athrongæus homo admodũ ignobis-
				lis, nulla virtute morali præditus
				nec vlliũ exiſtimationis, hõ, vt po-
				te qui paſtor ouium fuiſſet, tantum
				fortunarum vi, & corporis vaſtita-
				te, & robore quodam agreſti con-
				ſiſſus auſus eſt in regni potentiam
				conſpirare 414
				Athiopiz rex Tarachen 231 dicta
				autem eſt Græce Athiopia à vehe-
				menti ſolis ardore, vnde Cuſ quaſi
				nigredo ab Hebræis quoque dicta
				eſt.
				Auaris ciuitas aliquando à ſolis paſto-
				ribus habitata 709

INDEX

Auleum ceterisq; parietū vestes tam
mirabili artificio facta, vt omnibus
elementis colores earū responde-
rent, figuræ aut omnibus cōpositis
ex quatuor elemētis quæ in hoc mū-
do inferiori continentur 637
Augusto succedit Tyberius 423
Augusti Cæsaris tēplū atq; Aræ 368
Aula regis Hierosolymitani & eius ab-
solutissima descriptio 635
Augustus mēsis nomē, Hebraice Se-
debath, Macedonice lochos, Græ-
ce Ἰουλιανὸς μηνὺς 78
Azarias pontifex 225
Azarias Danielis socius 243
Azarias ab Assyriorū rege abdenago
vocabatur 243
Azymorum solennitas quæ pascha di-
citur 76.235
Azymorum dies 422
Azoti vrbs 120
Azotum 104

B

Baal Tyriorū deus & Achab 120
202.219
Baal dei tēplum primo constructū est
à Dotholia & Iorā qui id fecerūt,
vt deo patrio iniuriā facerent 221
Baal deo tyri, Iezabel Ithobaal regis
Tyri & Sidonis filia templum adi-
ficat 202
Baala rex 201
Baala propheta 201
Baasan omne gēnus atq; tota proge-
nies (vt Simon prophetarat) ē me-
dio à Zamaria equorum principe
tollitur ibidem
Baasan acta 201
Babæ liberi puniuntur 364
Babal vir iustus 141
Babel Hebraicæ confusionem signifi-
cat 9
Babyloniorū rex Baladas, ad Ezechia
legatos mittit portantes munera
per quæ amicitiam vtriusq; confir-
mari petebat 233
Babyloniorū regum successio 245
Babylonicæ turris descriptio eiusque
extructio 9
Babylō à Cyro & Dario capta ē 247
Bacchides demetriū dux 298
Bacchides regis Antiochi epiphanis
amicus à Demetrio mittitur in lū-
dæam 294
Bacchides vbi peruenit ad Iudæā, ad
ipsum Iudam fratresque suos per-
rexit vt illum primō circumueni-
ret ibidem
Bacchides à Iuda deiectus populo in-
cipit concionari ibidem
Bacchides sacramentum transgredi-
tur ibidem

Bacchides Iudā cognito loco vbica-
strametabatur in castrū opprimit,
atq; eius milites in fugā vertit 235
Bacchides Iudam superat atque inte-
rimur ibid.
Bacchidis & Ionathæ bella 296
Bacchides Ionatham obsidet 297
Bachi filius Baraia 181
Bagathens & theodestus eunuchi 265
Bala famula Rachelis, Iacob colloca-
tur 23
Balaam diuinitio de populo israeli-
tico 81
Balaam asina locuta est 80
Balaam verba ad Balach 81
Balach rex Moabitarum 80
Balleas assyriorum rex 13
Baliorum rex 13
Baladas rex Babyloniorum 233
Ballas Sodomitarum rex 13
Ballas Assyriorum quoq; rex 13
Balath vrbs a Sakomone condita 191
Balneæ quondam gymnasia appella-
bantur, & sane merito: γυμνασια
enim exercitiū est ἀπὸ τοῦ γυμνα-
ζειν, exercere, & inde ὁ γυμνασι-
αρχὴς, qui in quacunque re alios instruit
& exercet, in nulla aut re magis cor-
pora exercentur quàm in balneis,
quod vel manifeste ex ipsa sudoris
exuberantia colligi potest 515
Balaneotæ populi 516
Balsama vni tantū terræ Iudææ hieri-
cūtis nomine appellatæ concessa
fuerunt 356
Balchasar qui Daniel aliquādo pre-
sertim apud Babylonios vocatus
est 247
Barathias vir magnæ authoritatis in
Republica 227
Baris quid fuerit apud antiquos 262
Baris mons 7
Baruch scriba & discipulus Hieremias
de medio tollitur cū suis scriptis 236
Bardan Artabani filius postquam re-
gni paterni gubernationē à patre
suo suscepisset, Romanos bello in-
festare parabat, quod ne fieret, par-
thi eum interemerunt dederuntq;
regni moderationē fratri suo Do-
tarzi 472
Bardana Romanis bellū intulit 472
Barbarorum insidia 335
Barzaphanes satrapa parthorū 502
Berezel 167
Berosus historiographus 252.243
Beronicæ postquam spreuerat aziatū
& felicem maritos, tertio quoque
Palemonē Lycis regem ob immo-
dicam coeundi voluptatem, & fre-
quens venerei actus desiderium,
repudiavit 476

Berosus Chaldaus Græce astrologus
prodidit atque totā ipsorum Chal-
daeorum philosophiam 701
Bassus 137
Beseleel vii filius de tribu Iuda 58
Bellum contra Israelitas 54
Bellum contra latrones 346
bathiel filius Nachor 11
Batus mensura septuaginta sextario-
rum capax 182
Banach 181
Banaïam rex 170
Banaïas genere sacerdos plerisque
trucidat 172
Basan 181
Beniamin tribus quare fuerit dele-
ta 104
Beniamin quasi reus captus 35
Beniaminæ 101
Beronicæ mater Agrippæ 432
Berosus 233
Berosus chaldaus 33
Berosus caldaica illustravit 8
Berematim urbem Isaac Abraham si-
lius cepit 21
Burrus princeps militiæ 477
Berisabeæ pureus Iuda siue Simeonis
16. erat autem vicus magnus vicesi-
mo à chebron miliario vergens ad
austrum in quo & Romanorum mi-
litum praesidium positum est à quo
loco termini Iudææ terræ incipien-
tes tēdebatur vsq; ad Dan ciuque
iuxta paneadē cernitur, diximus aut
Berisabeæ esse puteū quoniam hoc si-
gnificat vox illa apud hebræos quæ
admodum & apud nostros poetæ,
styx iurifuradi lacus de qua Ari. in
prim. metaphisicorum. sic quoq; Ber-
isabeæ pureus iurifurandi fuit eo
quod illic Abraham & Isaac fœdus
iurantes serierint cum Abimelech.
Bethel ciuitas vbi Saul cum suo exer-
citu morabatur 127
Bethel hebraicæ hostias significat 22
fuit autem bethel vicus in duodeci-
mo ab Aelia lapide ad dexterā eius
tū Neapolim, quæ primo Luza. i.
amygdalum vocabatur, post aut Ia-
cob bethel de nominauit. fuit & a-
lia vrbs nomine Luza quæ cecidit
in sortem filiorum Ioseph iuxta Si-
chem in tertio lapide Neapoleos,
sed de hac non loquitur hic Iose-
phus 422
Bethlehem ciuitas David in sorte tri-
bus Iudæ 197 fuit autem hac ci-
uitas in qua dominus noster atque
saluator natus est, in sexto milia-
rio ab Aelia cōtra meridianam pla-
gam, iuxta viam quæ ducit euntes
chebron, vbi & sepulchrum Iesū

INDEX

& David, ostenditur. & mille circiter passibus procul, turris Aderi. gregis quodam vaticinio dominice natiuitatis cōscios faciens. hoc enim vox illa Hebraice sonat. appellatur autem hæc semper Bethlehem Iudæ, ad differentiam alterius quæ est de tribu Zabulon.

Bethsamis vicus 291. fuit quoque ciuitas sacerdotalis in tribu Benjamin quæ in hunc vsque diem monstratur redeuntibus ab Eleutropoli in Nicopolim, vndecimo miliario contra orientalem plagam, dicitur autem à Græcis *βηθσαμ*.

Bethsura incenditur, & omne masculum eiusdem urbis quod excessit pueritiam iugulatur 29

Bibaste quid sit 190

Biblia legunt ducenta præputia 135

Biblia à Iosepho dissentiant in nomine 216

Biblia quas historias non cōtineat 267

Biblorum translatio & eorum interpretes septuaginta 271

Biblon urbs ab Herode restructa & restructa 515

Birziton villa, prope quam Iudas castrametatus est 295

Bithynia ciuitas 501

bitthor urbs quæ Salomō cōdidit 190

Booz ingētis cuiusdam columnæ nomen erat 184

Booz Ruth uxorem duxit 117

Bobus terram, & non pluribus feminibus eandem terram saturandam tantam quæ ex religione acceptum constanter obseruauit antiquitas 88

Bocchor rex 713

Bocchoris Aegypti quondam rex 711

Bocchor vicus quidam erat non longe distans à Hierosolymis 165

Bocchorus de tribu Benjamin 169

Bos deus 708

Bos cornupeta 92

Botrus quæ ciuitas, & à quo fuerit asedicata 202

Brachus 461

Britannicus & Octauia liberis habuit Claudius Cæsar ex Messalina uxore quæ ipse interfecit, habuit & aliam filiam vocatam Antoniam sed ex alia quoque uxore dicta Petronia 477

Britannicus clam à Nerone interfectus est 477

Brutus & Cassius cum Antonio & Cæsare pugnarunt 500

C

Cain hebraice possessionem generaliter sumptam significat quemadmodum et το κτήμα aut κτήσις apud Græcos 4

Chadam militum princeps 158

Chacad filius Samad 181

Cadmus milesius 695

C. Caligula cōiuratione opprimitur, erat enim qui in eum cōspiraret 449

C. Cæsar sexto. Pro Herode ad Hyrcanum mittit 499

C. Cæsaris munera pro dedicatione urbis cæsareæ 379

C. Cæsaris & agrippæ literæ pro ludæis missæ ad prouinciarum præfides atque earumdem archetypus 381

C. Cæsaris herodisque reconciliatio 389

C. Cæsar quater imperator, quinque consul, abneunte penè Aetate ad finem vsque dictator verba fecit de iure hyrcani alexandri principis sacerdotum, & gentis Iudæicæ rectoris 334

C. Cæsaris & Arabum gesta 386

C. domitius caluinus 344

C. asinius ibidem

C. norbonii flacci epistola pro ludæis 381

C. Cæsaris decreta pro hyrcano 333

C. Cæsar munificentiam magnam erga herodem ostendit 513, 369

C. Cæsar de Aegyptiis nobilem victoriam reportauit 330

C. Cæsar hyrcano sacerdotii principatum contulit ibidem

C. Cæsar Antipatrum ciuitate Rodonauit atque eiusdem *Ῥόδον* munitate 330

C. Cæsar reddit Herodi ciuitates quas ille Cleopatraz insidus, perderat. 362

Caii literæ ad Petronium 442

Caii magna crudelitas & arrogantia 448

Caii mors omnibus grata atque exoptata 449

Caii diligentia aduersus admonitiones ænes philoris 439

Caii magna atque incomparabilis doctrina & ingenium 460

Caius tam erat superbus ut se dei magni fratrem in medio templo, omnibus assistentibus iactaret atque alia multa verba & facta flagitiosa faceret atque committeret quæ tibi legenda reliqui sol. 448

Caius magnam fecit stragem 49

Chaius lethali vulnere laesus genuflexo decidit, omnesque circumstantes procubentes, aut pedibus, aut gladiis, aut manibus ita opprefferunt ut ex tempore inuitus animam redderet 454

Calani populi sic dicti, Iudæi quoque vocati sunt, non quod Iudæi aut natione, aut patria, aut religione sint. sed quod illam regionem incolant

quæ hoc nomen sortita sit 704

Caleph & iesus 71

Callias 684

Chalcis ciuitas 324

Chaldæi olim dicebantur arphaxadæi 11

Chaldæorum discipulæ multe nationes 695

Chaldæi geometriam & astrologiam in Aegypto disseminarunt. Aegyptii autem ad Græcos transtulerunt 13

Cænaculi ruina 508

Chananeorum dynasta qui patria lingua iustus rex appellatus est, Hierosolymorum conditor primus & primus idem sacrificiorum institutor 634

Chariathiarim ciuitas bethsamitis cōfinis 121

Cham filii & eorum progenies innumrabilis 10

Cambyfes quantum regnarit 251

Cāpania regio & eius dicarchia 448

Campus magnus 618

Chanaan terræ natura 100

Chananaei populi 11. sunt autem sic dicti à chananza regione, chananza autem regio sic dicta est à chā idolo Moab illic collocato, illius vero regionis terminus quæ vergit in Sidonem Lisa est ab hebraeis dictus

Chananaeus filius cham 12

Candelabra 185

Canthari Arei 184

Catheus filius Chanaam 11

Capernaum fons amoenissimus 597

Cumani exilium 976

Cappadocia quō apud antiquos fuerit appellata 10

Cappadoces olim dicti sunt moschiani 10

Capitulum pro eo quod frequentius latini caput dicunt 706, 521

Captiuis manus succinduntur 649

Charra ciuitas 12

Castella in ambitu murorum 651

Castellani 683

Castomachi urbs diruitur 292

Cassius à 329 vsque ad 340

Cuspius fadus in Iudæam mittitur 468

Chareas claudio inimicus 462

Chereas & lupus morte multatur 463

Chareas Caio insidias parauit 449

Cæsarea quid sit apud Rom. 10

Cæsar ingreditur templi adyta 666

Cæsarem, Germani vlti sunt 455

Cæsariensium odium in Iosephum 592

Cæsonia caii coniunx 459

Cæsonia coniunx caligulæ cum suis filiis occiditur ibid.

Cæsorū innuerabilis multitudo 207

Cecinna deficit à vitellio 626

Chelesyria quid 704

INDEX

Celtæ armigeri habentes Tagma. i.
(vt Hispanorū mos fert) in aciem
semper dispositi dum belligeran-
dū est, nihil aliud enim est το ταγ-
μα quam ordo, acies, cōuberniū.
atq; etiam solet vsurpari pro toto
agmine, sed hic pro bene construc-
ta acie capitur ταγοι enim (vnde
illud descendit) militū dūctores at-
que imperatores dicuntur 455
Cestius cum multis ex Antiochia co-
piis Iudæos omnia depopulaturus
inuadit 566
Cestii callidū ac maturū consiliū 568
Cestio exercitus ductori nō bene suc-
cedit 568
Cestus aufugit ibidem
Cenex de tribu Iudæ 107
Cherubim duo 184
Cherubim 177
Cethum filius Iani 10
Cilicia olim dicta est tharsus 10
Cynocephalus pro deo colitur & a-
doratur 708
Cyprus 515
Cyprus insula olim cethima dicta 10
Cythia 10
Ciuitas omnium prima 5
Ciuitates fugitiorum 84
Ciuitas Hierosolymorū triplici muro
erat circunvallata 633
Circūcisio variarū gentium 198
Cyrus rex, Iudæorum captiuitatem re-
laxat 250
Cyrus regis epistola ad Syriæ Satrapas
ibidem
Cizicē tota historia a 316 vsq; ad 330
Cithara quot chordis sit satis cano-
ra 171
Codolochomorū Assyriorū dux 14
Coniugium & eius solennitas 72
Coniurati voce istā curiam emissā ex-
agitantur 452
Cophinum flumen 12
Core cum ducentis & quinquaginta
excursum est 75
Core inuidia in Mosē & tota eius
historia 74
Corui (dei gratia) pascūt Helā 202
Cestamen quinquennale 379
Chœrilus poeta antiquissimus 703
Corona pontificis 62
Corona aurea 185
Corus mensuræ species est cōmetis
quadraginta quinq; modios cōs. at
ticos vero decem tantum 367
Columna Balaam aduersus Israel 82
Collohiū virginū indumentum erat ta-
lare & manicatū veluti pudicas vir-
gines decebat 161
Cultus diuini religio vera et abso-
luta 742
Cursari appellati sunt Aegypti 10

Cusardus Assyriorū rex castra posuit
contra Hebræos 107
Claudius quō suscepit imperiū 457
Claudius in imperatorem a militibus
deligitur 460. 461
Claudii perturbatio magna 460
Claudii obitus 477
Claudii ob amorē Agrippinæ vxoris
Alteram vxorem interfecit nomi-
ne Messalinam 477
Chlearchus Arist. discipulus & peripa-
teticorum nulli secundus 704
Cleopatraz malitia & Herodis vir-
tus 355
Cleopatraz & Antiohi incredibilis a-
mor 510
Cleopatra 716
Cleopatraz nuptiæ & Antiochi 280
Crassus 329
Crassi gesta apud Parthos, Iudæos, &
Cæteras nationes 328
Cratæz 185
Crocodilus pro deo adoratur & co-
latur 708
Crucida quis fuerit apud Iudæos 319

D

Agon Palæstinorū deus cū ma-
gno honore in ciuitate quadi-
cebatur Azotū erat collocatus, in
cuius solius honorem palæstini om-
nes cōgerebant diuitias 119
Damascus vrbs ab Herode nobilita-
ta & refecta 515
Damascus vrbs sic dicta. vnde Nico-
laus histor. ille damascenus dictus
est 324. 493
Damascus locus in quo Abrahamus
regnavit 13
Damascenus N. historiographus 12
Damasceni Iudæorum decem milia
interemerunt vnde maximam sibi
gloriam reportarunt 569
Danaus 713
Dannaus filium habuit nomine Ie-
sum 480
Dan hebraice dicitur quicquid a deo
iudicatum est 23
Dan ciuitas 107. & eiusdē de popu-
lacio 201
Dan vnus ex fontibus Iordanis 14
Daniel propheta & eius locū 243
Daniel propheta quādoq; dictus fuit
a Babyloniorū rege Balthazar 243
Daniel propheta regi Nabuchodo-
nosor somnium aperit 244
Daniel propheta & eius cognati in
ignem coniciuntur & dei gratia
post multas horas incolumes ac sal-
ui ex medio igni prodierunt 245
Daniel propheta in lacū leonūq; spe-
lunca mittitur 248

Daniel propheta scripturam expla-
nat. 247
Danielis prophetæ authoritas 248
Daniel παντατοιο κοπος quasi in
παντασµατα σκοπων apparue-
runt. n. illic multa & miræ laruæ ac
prodigiosi aspectus corpora 249
Danicæ populi 101
Daphne Syriæ locus vbi Saturnus mi-
litæ præfectus atque militū impe-
rator fuit 394
Darius Iustaspis filius regnum ex om-
nium consensu suscepit post mortē
Magorum 252
Darius questionē suis cubiculariis ac
domesticis proposuit 252
Darii munificentia in Iudæos 253
Darii epistola ad præfectos 256
Darda filius Samad vnus ex periculis
mis habitus est 181
Datan & Abirom a Mosē iusta ra-
tione persecutionem patiuntur 732
Datan 75
Dauidis γενεαλογια. i. de generatiōe
& origine dauidis sermo 117
Dauid filius iessæ pastor ouium in regē
inunctus eligitur 134
Dauidis μονομαχια. i. duellū quod a
solis geri solet 133
Dauidis & Ionathæ iurandum 137
Dauid Abigail duxit vxorem 143
Dauid sex filios ex totidem vxoribus
habuit 159
Dauid amore bethsabæ capitur 158
Dauid Absalom reuocat 162
Dauidis luctus super Absalom 167
Dauid secum semper habuit viros for-
tissimos 171
Dauid quantum & cum quanta laude
vixit 178
Dauidis sepulchro opulentissimi the-
sauri fuerunt reconditi 178
Dauidis sepulchrum vndique consola-
tum patet 311
Dauid patientissimus 732
Dauid omnium Iudæorū primus hiero-
solymorum regnum habuit & gus-
bernavit 674
Dauidicum castellum 634
Dauid templum ædificauit in monte
Moraim vbi Abraham filiū suū
Isaac immolare dei iussu parabat ni-
si qui iusserat deus omnipotens (no-
lens mortē peccatoris: sed tantū vo-
lens quid abraham erga se haberet
animi cognoscere) obstinisset 17
Dauid rex periculū mortis quod sape
munero a Saul sibi imminēbat, effu-
git. post autem cum dei gratia ita
se vterque haberet, vt facile de Sa-
ul Dauid quod vellet statueret &
efficeret, ne verbo quidem tam

I N D E X

pernitiosum aduersarium læsit 135	illius hominis malitia desumptum	Edom apud hebræos idem est quod
Davidis sepultura 310	Diluuii tempus 6	apud nos rubrum, fuit aut Edom
David fidei publicæ atq; adeo totius	Diluuii quādiu durarit super terrā 7	cognomentum Esau 26
religionis custos constituitur 151	Diluuii qui & quot scriptores mētio-	Eglon rex Moabitarum ab Aoth iu-
David audiens interitum Abner gra-	nem fecerint 7	uene fortissimo interemptus est,
uissime ingemuit duplicēsq; ad sy-	Diocles historiographus 246	quod Israelitas dura seruitute affli-
dæra palmas tendens, deo gratias	Dina filia Iacob 25	geret 108 fuit quoque Eglon ci-
egit 151	Dinæ stuprū à fratribus vindicatū 26	uitas quæ alias Odolla dicta in tri-
David Epytaphia elegiaca et miserā-	Diophantus $\tau\epsilon\upsilon\sigma\omicron\gamma\gamma\alpha\phi\omicron\varsigma$ 388	bu Iudæ sed de hac non loquitur
da iubet apponi sepulchro Abner	Diglath 4	Iosephus
Amici sui 151	Dineas qui postea Aretas dictusest	Elam persarū principes Elimitas pri-
Debora prophetissa quæ chananæos	Oboda in regni gubernatione suc-	mus instituit 11
liberauit a captiuitate 108	cedit 387	Elana ciuitas & eius situs 191
Dei nostri I E S V C H R I S T I fra-	Diffidium magnum ob pontificatum	Eleazari pontificis & sacerdotū prin-
ter-Iacobus dilapidatur 480	exortum 480	cipis epistola ad regē Ptolemæum
Dei opificium in homine forman-	Distros quid sit apud Macedōas 267	pro Iudæis 274
do 732	Domicius populi rector 627	Eleazarus latronum princeps 475
Dei miraculum in bello quod gere-	Domitianus 681	Eleazarus quidam insigni fortitudine
bat Ptolemæus Phiscō in Iudæos,	Dora ciuitas in phænice iuxta montē	excellens 585
cum enim soluisset atque irrita-	Carmelum 496. 719	Eleazarus suadet zelotis ab Idumæis
set bestias syluestres inebriatas in-	Doriensium deus Apollo 719	petere auxilium 608
illos, dei gratia, in seipsum & in	Doris Antipatri mater 528	Eleazarus sicariorum princeps 685
suos amicos bestiarum suum furorē	Deris ex Herodis vxoribus vna 501	Eleazari oratio ad deum 735
conuerterunt 715	339	Eleazarus quidam daemones in corp-
Dei summa prouidentia erga Petro-	Dorotheus 176	poribus hominum inclusos abige-
nium 442	Dosithei summa perfidia erga Hyrcā	bat 181
Delphicum templum. i. apollinis, ex-	num 359	Eleazarus pontifex 1
arfit 720	Dotham vrbs 213 dicta quoq; & do-	Eleazarus filius ananiz potificis 480
Demetrius occiditur 299	thaim, est autem dothaim locus vbi	Eleazari filius Dodi 171
Demetrii & philippi fratrum duellū 319	Ioseph fratres suos pecora pascen-	Elæon mons 631
Demetrii gesta contra iudam 293	tes inuenit, ostenditur locus ille ho-	Elhel vnus ex vndecim filiis Davidis
Demetrii regis epistola ad fratrem suū	die in duodecimo a Sebaste milia-	153
Lesthenium 303	rio contra Aquilonis plagam	Eli sacerdotis tota historia 119
Demetrius phaleræus 715	Demetrius regis Bibliotheca præfe-	Eli sacerdos 119. 139
Demetrius a parthis capitur 303	ctus 272	Eli quos filios & quibus moribus ac
Deorum proprie est imperare, consu-	Demetrius Gadanensis 495	vita prædictos habuerit 117. 139
lere, gubernare, prouidere, nō ho-	Demetrii epistola ad regē pro tran-	Elidenfes 516
minum 436 quod vel Scythi ips-	scribendis libris iudaicis 273	Elisal vnus ex vndecim filiis Davidis
sis, aut Garamantibus persuasum	Demetrii epistola ad Ptolemæum de	dis 153
esse cicero libro (vt opinor) ter-	eadem re. 299	Elimelech 171
tio de legibus asserit ideoq; nemo	Demetrius capitur 307	Elisens 367
est qui nō censeat honorandos esse	Duellū plusquam ciuile utpote quod	Elonis filium habuit Ada 20
deos vt Arist. testatur in lib. 1. se-	inter fratres gestum sit 319	Elon focer Esau 20
pau. Avaritia ap. cū dicit hoc nō	Draconis leges 695	Elon filius zabulon 39
esse problema an dii sint venerā-	Drusilla felici nupta fuit 476	Ellum vnus ex vndecim Davidis fi-
di quandoquidem in vtrunque par-	Drusilla postea cōtempo Aziato fe-	lius 153
tem verti nequit, cum nemo sit tā	licis nuptias secuta est 478	Elon de tribu zabulon post Absa-
demens qui id neget 436	Drusilla Aziato nupta 476	nem 113
Descriptio turris Babylonice 9	Drusus turris sic appellata à druso	Enaretes delator 388
Deus verba fecit ad Abraham 14	Casaris priuigno 368	Ennaphin vnus ex vndecim filiis Da-
Deus obedientia potiusquam super-	Drusus Tyberii frater 432	uidis 153
stitiosa sacrificiorum religione de-	Drusi antonia coniunx 433	Endor ciuitas 144
lectatur 131		Epaphroditus bonarum literarum as-
Diagoras 729		matissimus huius historiz scribēdæ
Diaphantes regis notarius supra om-		Iosepho author & impulsor fuit 1
nes astutus ad aliorum effigendā		Ephesiorum decretum sub Indice
literā atque ad id propē natus ho-		Menophito prima die mensis Arte-
mo audacissimus vt cuiuslibet ma-		missi 337
nus literas percallide imitaretur		Epiphanes 249 dictus autem est epis-
& ob id postremo occisus est 523		phanes quasi præclarus ab $\epsilon\pi\iota\phi\alpha\upsilon\eta\varsigma$
Dionisio Tripolitano deterior 324		quod est illustro ostendo, inde $\epsilon\pi\iota\phi\alpha\upsilon\eta\varsigma$
hoc casus in prouerbium ex summa		illustis

E

E Bal locus vbi Iesus (vt. Moses prædixerat) exercitū distribuit 100

Eban vnus ex vndecim Davidis filiis 153

Ebron ciuitas antiquissima quam habitauit lot 13

I N D E X

Ephorus historicus	8	bantur	ibidem	nomina tam Græca quam Hebraica inuenies partim in hoc nostro Indice, secundum ordinem alphabeti partim fol.	4
Ephot vestimentigenus	62	Eunuchi tres qui odium filiorum in patrem Herodem conflatum confessi sunt	383	Flumen inter Raphanas & arcas est, quod cum sit omnium maximum & sæpe exundet: nihilominus sex s	10
Epiphania	11	Euphrates foras Hebra. sonat Dispersionem	4	to quoque die deficit, locumque tam sic cum ac si nunquam fuisset illic aqua, relinquit: & post supradictos dies incipit more solito fluere, vocaturque à Iudæis Sabbaticus, nomine desumpto à sacro Iudæorum septimo die sabbato dicto	679
Epilogus seu brevis complexio omnium quæ à Iosepho totis 20 libris dicta sunt	483	Euratus comes	523	Florus bellum excitat, & ad bellum omnes inflammat	553
Ephraim 161. Erat autem locus iuxta desertum ad quem venit dominus deus noster IESVS CHRISTVS cum discipulis suis	5	Eurycles delator filiorum Herodis	387.522	Flori dolus	554
Ephraim Heb. restitutionem significat	32	Euphrates flumen iuxta quod Nachaon Aegyptiorum rex castra posuit Medos & Babylonios debellaturus	235	Flori execranda perfidia	552
Ephramitæ	104	Euphrates vnus ex quatuor fluminibus Paradisi. 4. & Genesios. c. 2		Flori malicia insignis	482
Ephrata locus sic ductus	25	Eulychus Agrippam accusat	434	Frater fratrem in templo ob sacerdotii controuersiam interficit	268
Ephre regio vbi sepultus est Gedon principatu (quem administrabat) deposito	111	Eurichus quidam furti reus atque delationis factus est	432	Fratrum intestinum bellum	312
Ephron agrum suum vendidit Abraham	19	Euxinus pontus in quo Ionas à cetore est euomit	223	G	
est autem & ciuitas Ephre ab hoc nomine Ephraim sic appellata, i tribu iudæ contra septentrionem in vicinissimo ab Alia miliario		Exortatio pathetica qua boni imperatores solent suos milites reigrauitate confortatos & magno timore percussos erigere ac excitare, quali quondam dicitur vsus ingeniosissimus, omnium tamen (quos terra tulit) deformosissimus Thireus	688	Gaba tribus Benjamin	105
Esau liber	743	Ezechias sacrificia à longo tempore intermissa reuocat	228	Gabanitæ aliorum casu territi fœdus ferunt cum Hebræis	98
Esau maximum habebat affectum erga filium suum Isaac	20.5	Ezechiel	234.743	Gaber	181
Esau	21	Ezro vnus ex quatuor filiis Ruben	38	Gabinii gesta contra Alexandrum	327
Esau liquidò dictus est Edom	26	F		Gadara ciuitas	496
Esau patris benedictio præcipitur	20	Fabius Centurio Hierosolymorum muros conscendit Pompeiorum obsidente	494	Gad filius Iacob	23
Esau cum Iacob habitacula partitus, principatum vendidit	26.26	Fabrica totius templi quanto artificio constet, & quam sumptuose fuerit ipsum templum constructum	183	Gad propheta David	173
Esau venatio	21	Fadus Theodam occidit	474	Gadarensium fuga	617
Esau Belsermah (Ismaelis patris filium duxit uxorem	ibidem	Fadus vir præclarus, & integra eius historia	469	Gadarensium tredecim milia occiditur	ibidem
Esseni & pharisæi	570	Fames maxima Claudio rege	67	Gadiani se dedunt Vespasiano	616
Essenorum ἑσσηνοὶ i. hereses & instituta	541.421	Faustus Cornelius Syllæ filius primus murum ausus transgredere, & post eum Centuriones duo	494	Galaad mons vbi, & vnde sic dictus sit	25
Essim hæbraicè, το λογικος græcè, latine rationale dicitur	620	Fanum	636	Galaaditis regio	ibidem
Eschon puteus	20	Felix Pallantis frater Præses Iudææ constituitur	476	Gallium ciuitas	143
Esdras scriba acceptus à Xerxe literis venit Hierosolymam	258	Felici nubet Drusilla	476	Galilæi deficiunt ab Herode	348
Esdras sacerdos	758	Felix superatur	506	Galilæi ab Herode quomodo fuerint subingati	345
Esdras consulto Achanomio abdicat alienigenas sacerdotum: & leuitarum uxores	257	Fili Sem quot & qui fuerint, quorum aliquos recensimus, alios vero leætori reliquimus videndos fol.	11	Galilæa terra admodum fertilis & opulenta	576
Esdras illos criminatur qui præter legis consuetudines alienigenas duxissent uxores	259	Filios fratris defuncti quis sit accepturus	90	Galilææ terræ plenissima descriptio	ibidem
Esdras moritur	256	Filios pro parentibus non esse puniendos	92	Gallus agnomine Cestius	552
Eserimoth locus sic dictus	60	Funeralium virtus	725	Galba imperator	620
Estius Phœniciâ, disposuit	8	Fortius secutus est Faustum	494	Galbæ mors	622
Eua omnium viuientium mater interpretatur	3	Furtum	91	Galgala loci nomen est apud Hebræos significans libertatem. 97.169	
Eua, & per eam omnis scæmina quæ porta fuerit mulctata 4 & Genesios. capi. 3.		Flumina quatuor paradisi ab vno totam terram irrigare destinata, quorum		dicatur autem hic locus ab aliquibus Golgol, est autem ad orientalem plagam cis Iordanem, vbi IESVS scæcundò populum circūcidit, & pascha celebravit, & vbi deficiente manna triticeis panibus coepit vti Israel	
Eua quomodo fuerit inducta et Paradiso expulsa ibidem & Genesios. c. 3.				Est autem secundo ab Hiericute milia rio, vbi multæ antiquitatis reliquie etiam nunc cōspiciuntur, fuit & alia galgala iuxta Bethel sed non hæc cuius meminit Iosephus loco scripto	
Eui Rex Medianarum cum aliis quatuor eiusdem patriæ regibus, & cum suis exercitibus, perit	84				
Euila & Euilæi	11				
Euilæi ab Euila dicti sunt nihilominus tamen Getulii quoque appella-					

Gaza captus fuit, & Gazæorum mille
superati 317
Gaza vrbs 120
Gedeon quomodo populum ab Ama
lechitis liberarit 109
Gedeon 109
Gedeoni per somnium deus apparuit
ibidem
Gedeoni cōsulit deus quō facilius vin
cat hostes etiam cum paruo admo
dū exercitu, illo tamē ex potu aquæ
delecto, qui modus examinandi ho
minum animos tunc primo inuen
tus fuit 110
Gedō lasi filius de tribu Manassæ præ
numio honore quē ab hostibus ha
bebat, nō ausus suas segetes in arēā
portare, domi torcularibus confras
ta frumentorū siliqua, grana excu
tebat, hoc aut potius ut pauperibus
subueniret quam ut sibi, quo facto
dei gratiam promeruit ibidem
Gellius Antonii amicissimus 352
Gemalæ vrbs situs 598
Genesār terrarum omnium Iudaicarū
fertilissima 597
Germanicus veneno perit 424
Germanici & Claudii mater Anto
nia 432
Germanus augurii & ominum inter
pres 434
Germanici laus 435
Germani ad Cæsarem vlciscendū ar
mantur 455
Germanorum in theatrum irruentiū
impetus 456
Germani pacata iam sanguinis circa
cor ebullitione, quiescunt, & à coe
pto impetu desistunt 457
Gentium omnium & linguarum discre
tio ac diuisio 9
Gerasenorū mille iuuenes occisi 620
Gerasenus nouæ coniurationis prin
ceps 620
Gersus quid sit 4
Geth ciuitas 144
Gatham vnus ex quinq; Eliphæ filius
27
Getho vrbs 120
Getholiz reginæ dignissimus interi
tus 220
Getulī populi, alio nomine dicti Euis
lei 11
Gigantū, Goliath qui subuerterint 14
Gigantum proles vbi fuerit 171
Gyon paradisi finis 4
Gimon propheta mittitur ad Baalam
201
Gison Hebraice, latine maceries di
citur 185
Giscala à Tito capitur vbi admirabi
lis ciuitatis mulierū, vagitus infan
tium, senū querelæ, plebis strepitus

cum timore, atq; horrendæ omnium
perturbationes fuerunt 603
Gobolitis, Idumæa dicta est 27
Godoli principi Iudæorum ab alio
principe nomine Nabuzardan il
lata mors 241
Godoliz interitus, in cuius causa Is
maelis malicia fuit 242
Goliath 133
Gotharzes quāprimum successit fratri
suo Bardani in regni gubernatione
à Parthis deicitur, cuiusque principa
tus alteri eiusdē fratri, nomine Vo
logesi datur 472
Gotholiz reginæ nex 221
Gnidi Agatharchides historicus 271
Guta oppidum munitissimū capitur à
Machera 348
Glaphyra Alexandri vxor 519
Glaphyræ mors 420
Glaphyræ somnium & eius interpre
tatio 541
Grachus princeps quorundam militū
413
Grandinis oppressio 47
Gratus miles 460, 537
Græci dictionum dulcorem tantum
perquirentes, auriumque delecta
tionem captantes, utpote qui Asia
ticas nimiumque teretes aures ad
sermonem haberent, omnia quan
tumvis aspera ac barbara vocabu
la Attico sermoni apta reddebāt
10 in quam Iosephi sententiam
doctissimus Astumica author Hisp.
descendit in annotationibus con
tra Erasmi R. carores conscriptis
Græci aliena pro suis vsurpantes ven
ditabant 9
Græcorum omnia noua 694
Græcorum erroris causa 695
Græci nō fuerunt nimis antiqui, nec li
terarū cognitionem oportune con
sequi potuerūt quāuis se à Cadmo
& Phœnicibus didicisse gloriētur &
ita factū est vt apud eos Hebræorū
facta non sint celebrata 696, 694
Græci Historici vsq; ad deū fuerunt le
ues vt tunc se mira gloria dignos
atq; longe verissimos putarent cū
quædam aliter, quā alii dixissent,
conscriberent 695
Græcorum simplicitas in scribendo
anteacta vt cum nec interfue
runt, credant tamen cuius referen
ti, omniaq; tradant tanquam veris
sima quæ sibi velut per somnium ac
cepta ex quouis sciscitantes pers
uasuerunt 696
Græcorum scriptorum catalogus 70
Grypus (quo nomine Antonius quo
q; aliquando appellatus est, in idius
atq; prodicione Herodiani pro

sternitur

317

H

Heber pater lectam Iudæorum
proauus 11
Heber filius Sala a quo Iudei denomi
nationem accipientes Hebræi di
cti sunt. 11. aut potius (quod alii ma
lunt) ab Hebræus. i. transitor, tran
sierunt enim pedibus siccis mare
rubrum & Iordanem
Hebræorum bellū cōtra Chananzos
infelicitè tamen gestum 72
Hebræi Ischa mulierem appellant 3
Hebræorum sermo incipit 11
Hebræis peperit regis edictum cum
seuere se aduersus Israelitas ha
beret 40
Hebræorum dux & patronus Moses
cum videret omnes Hebræos ab
Ægyptus circumclusos & loci aspe
ritate detentos (non enim pote
rant transire mare rubrum nec ho
stium alio modo effugere manus)
corpi deo supplicare pro toto po
pulo vt ostenderet eis viam qua
progrederebantur 49
Hebræis mare rubrum dei (gratia so
la virgæ percussione viam tribuit,
terra que repente qua cuncti tran
sirentur, patuit ibidem.
Hebrum ciuitas quam cum aliis taber
naculis Esau & Iacob fratres, Isaac
filii, dimiserunt 26
Hebron vrbs ædificata à Roboā 197
Hecatzus Historicus 12
Helechana vir leuita Ramatha ciui
tatem inhabitans Duas habuit vx
ores, quæ autem illæ fuerint, aut quæ
earum nomina atq; progenies vis
de folio 118
Helena Adiabænorum regina, Mo
nobazi autem & soror & coniunx
cum suo filio ad Iudaismum con
uersa 470
Helenæ monumentum 633
Helias Probat suum deū experimen
to, vt in eius cultum prophanos
(qui omnes in montē Achab con
uocati erant) inducat 203
Heliz habitus 211
Helizus propheta factus est 205
Heliam corui pauerunt 202
Heliz Iussu cuncti pseudopropheta
perimuntur 204
Helia, deum omnipotentem orante,
imber (quem ipse Achab prædixe
rat) vberrime decidit ibidem
Heliz propheta deus apparuit 211
Helias flammam ardentem de coelo
suis precibus impetravit, vt illos vi
uos exureret qui se vi apprehen
sum ad regē ducere volebāt ibid.
Helias iterum milites impuros id se

INDEX

missos vt eum de monte (in quo erant deicerent ad regemq; vel nolentem adducerent simili priorum flamma de coelo veniente exurit	ibidem.	Pontificis filia	ibidem	Herodis & filiorum suorum reconciliatio	379
Helias de suis inimicis vlciscitur	211	Herodis pompa funebris	334	Herodes Agonotheta dictus est.	381.
Heliam tertio rex Achab ad se venire iussit missq; (vt eum vel nolentē adduceret) tribunum pleb. cum suo satellitio, qui, cum ad Heliā venisset non vi, sed precibus id facile impetravit sicq; cū Helia ad regem incolumis rediit	212	Herodis dissimulatio	354	erat autem Agonotheta qualis τῶ ἀγωνοῦ ἀγῶνιστῆ. certaminis dispositor, seu praefectus: & qui primum in quolibet ludo certantibus proponebat sic quoq; dicebatur	
Helias regi Achab mortē mox adfuituram ob singulārē eius nequitiam praedicat	ibidem	Herodes tam vehementi amore prosequēbatur vxorem, vt penē ab omnibus insanus existimaretur	354	Herodes fratri suo succenset	382
Heliae finē ac eius vitæ à corpore separationem nemo potuit comprehendere, fuit enim inuisibiliter ad coelum delatus	212	Herodis summa virtus	355	Herodi sui filii venena parabant	397
Helisai propheta	212	Herodes Cleopatram interficere diu multumq; cogitavit, amicorumq; precibus restitit	356	Herodis & Pherorae filii reconciliatio	385
Helisaeus hostes ad regem Ioram deducit	214	Herodes Cleopatram in Aegyptum duxit	ibidem	Herodis amici se ipsi inuicem accusabant salutis suae iam propē disidentes	384
Helisai sepulchrum tam diuinam habuit virtutem, vt mortuos superimpositos, viuos redderet	223	Herodis fuga in Idumaeam	341	Herodis obsides Antigonus et Hierosolyma	345
Helum vrbs ab Roboam aedificata	197	Herodes Sebastiam aedificauit	365	Herodis sepultura	407
Helmoad	11	Herodes theatra & quinquennialia Hierosolymis instituit	305	Herodi Caesar diadema in signum magni honoris imposuit. 513. erat autem diadema regium quoddam ornamentum quo caput obuinciri solebat παραδιδῶν αὐτῷ. ab eo quod est ligare & obuincire dictū, fuit quoq; reginarum vt Plutarchus testatur, sed de hoc vide Baysum i libello de re vestiaria	fo. 7
Hemisanza apud Babylonios quid sit	61	Herodes Catagogum i. militū delatum facit contra Arabas	357	Herodes nō modo in Tyronem omnesq; militum Principes, sed in suos quoq; filios fuit crudelis	525
Hercules ē lybia auxiliatū venit filiis Abrahæ, quo facto filiam Iaphran, Hecæam nomine duxit vxorē	19	Herodis eiusque filiorum dissidium	384. 376	Herodis splendidissima munera quibus donat Archelaum discedentem	522
Heremus Capito	432	Herodes impius in duos legitimos filios	376	Herodes indigentibus frumenta erogauit	515
Herennias Agrippae creditor	431	Herodis summa prudentia	31	Herodis filii vincti	524
Hereses tres in populo Iudaico	306	Herodē in bello Machera iuuit	335	Herodes filios suos suffocari iussit	525
Herodes reconciliatur	390	Herodis vxor Doris	501	Herodis bene ac pie facta partim in nostro hoc indice secundum ordinem Alp. recensimus, partim reliquimus videnda	fo. 514
Herodes iterū accusat filios & simul eos condemnat	390. 391	Herodes ad Antoniū properat	335	Herodes tropheum instituit. 365. est autem tropheum quod ex inimicorum potestate in nostrā bellico iure reddit ab eo quod græce est trepho dictum.	
Herodes Tyronē atq; alios primates in custodiam dari iubet	391	Herodes tam graue & tam immaturum telum effugit, vt pro miraculo habitū sit, & sic existimatus fuerit Theophilus. i. dei amator	336	Herodes in regem eligitur	344. 332.
Herodes Aristobulū & Alexandrū filios laqueo vitā finire voluit	392	Herodes tandem laeditur	336	Herodes accepto regno omnes occidit in concilio tunc inuentos cum Hyrcano, præter Samaritanā quē (ob nimiam eius iniusticiam) vnicē diledgebat	332.
Herodes apud amicos accusat Pheroram & eius vxorem	396	Herodes cum fratre suo à M. Antonio Iudææ Tetrarcha constituitur id est tenens quartā principatus partem	340	Herodotus Hist.	198. 703.
Herodis morbi immedicabiles	405	Herodes tota Galilæa potitus est	346	Herodion arx munitissima de nomine Herodis victoria, sic dicta	503.
Herodis testamentum	407	Herodis industria cōtra latrones ibi.	ibidem.	Herodium	515.
Herodis mors quādo, & quādiu idē regnarit	407	Herodis nuptiae	ibidem.	Hermippus	705.
Herodes Tyberiadem cōdidit	423	Herodes templum defendit à militibus	350	Hesdras sacerdos tēpore Xerxis apud Babylonios in magna fuit existimatione quod vnus totam Mosi legem tenere crederetur quoniam nunc gratiam regis Xerxi promeritus in eam se ipse infingit	257.
Herodi pontificem creandi potestas data fuit	470	Herodis magnificentia erga Aristobulum	352		6 u
Herodes Syriæ praeficitur	500	Herodes Hyrcanum Dosithaei perfidia falsum atq; sua ipsius spe frustratum interimit	360		
Herodes Romā nauigat	504	Herodes Caesaris gratiā atq; fauorē promeritus ab eo honoratur	361		
Herodes cum Romānis Hierichū vadit	506	Herodes etiam in amicos sauit	364		
Herodis victoria	509. 506	Herodes persecutionem à decem civibus qui contra se conspirarāt passus est	366		
Herodis bona fortuna	509	Herodes populi gratiam (vt qui popularis esset) meruit	367		
Herodis vxores, liberi & conubia	526	Herodes sacerdotis cuiusdam filiam ducit vxorem	368		
Herodes Herodis filius ex Mariamme		Herodis concio	511		
		Herodes filios suos Romā mittit	368		
		Herodes hoc iuris omnibus in suis esse voluit vt tanquam serui, deprehēsi venderentur	373		
		Herodes iterū occurrit Agrippae venienti in Asiam	374.		
		Herodes redit Hierosolymam	376		

- Hester plenam egit poenitentia 264
 Hester ad regem supplicatura ingre-
 ditur 264
 Hester accusat Aman 265
 Hilus 240
 Hieus occidit sacerdotes 219
 Hieus in regem inunctus 217
 Hircus pro deo colitur 708
 Hieremias ex extremo periculo re-
 demptus spernitur 236
 Hieremias quod magis in Iudaea pro-
 phetabat eo minus audiebatur
 quemadmodum & Ezechiel in Chal-
 dea 237
 Hieremias victus semel atq; iterum
 deprehensus adducitur 238
 Hieremias *ἐλεγειν*. Carmen me-
 stum ac flebile 253
 Hieremias propheta 238
 Hiericho urbis obsidio 97
 Hiericuntis situs 618
 Hiericuntini fontis immutatio ibid.
 Hieroboam quomodo peccauit cum
 recessit à deo sacrificans vitulas
 aureas 195
 Hieroboam abducentis populum in
 Idolatriam, verba 195
 Hieronymus Aegyptius Hist. phoeni-
 tiam totam disposuit 8
 Hierosolyma 712
 Hierosolyma prius dicta *ιερωσαλ* fu-
 it quid autem id sit vide in liter I. ibi.
 Hierosolymis tanta fuit quondam Ar-
 gentiopia quanta & lapide 192
 Hierosolyma à Babyloniarum Rege, de-
 cem & octo menses magno ho-
 stium studio & virtute oblecta fuit
 238
 Hierosolymitanos summa indigentia
 & victus poenuria, nec non & pe-
 stis contagio miseranda oppressit
 238
 Hierosolymorum reges quot & qua-
 diu singuli regnarint 240
 Hierosolymam repetentium Iudaeor-
 um numerus 254
 Hierosolymam duce tantum tribus
 redeunt 258
 Hierosolymorum excidium & templi
 diructio 285
 Hierosolymorum pugna 502
 hierosolymitani iterum oppugnati 555
 Hierosolymorum templum à sedicio-
 nis occupatur ibid.
 Hierosolymorum, ciuitatis plenissima
 descriptio 634
 Hierosolyma sita erat super duos col-
 les sibi inuicem oppositos, quorum
 naturam, nomina, descriptionemq;
 perfectam vide. fo. eodē.
 Hierosolymitanos iterum tam gra-
 uis oppressit calamitas ac fames
 execranda vt primum frumenti sin-
 guli modii vix no talento empti
 haberetur, post, magis ac magis in-
 ualescente fame herbas ac radices
 corrodere coacti sint, quinimo
 (quod absurdius est) stercoreum re-
 ceptacula & cloacas tanquam au-
 ri fodinas perscrutantes exhaus-
 runt 654
 Hierosolyma floruit à rege Dauide
 qui primus Iudaeus in ea regnauit
 usq; ad extremum excidium, annos
 mille centum septuaginta nouē 694
 Hierosolyma urbs à Babylonis po-
 stremitate diruitur 674
 Hierosolyma quadiu floruit à primo
 conditore usq; ad extremum exci-
 dium 674
 Hierosolyma semel capta die sabba-
 ticum Iudaei nec alios propellere
 nec se defendere ob religionis
 sanctimoniam audebant 271
 Hierosolyma sacra & inuiolabilis ci-
 uitas 299
 Hierusalem quam prouinciales Hie-
 rosolymam vocare solent omniū
 ciuitatum munitissima 706
 Hierosolymis omnium principum &
 Leuitarum sit congregatio 176
 Hierosolymis quadiu regnauit Da-
 uid post dominum quod habuit in
 Hebron tribus Iudae 178
 Hieroboam filium habuit nomine
 Nadab 201
 Hierosolymorum rex Iosaphat 207
 Hierusalem destruitur à Chaldeis
 238
 Hierusalem iterum atque iterum ex-
 pugnatur 153
 Hippias urbs à Roboam aedificata
 197
 Hippeni eiusdem ciues atq; incolae
 564
 Hispani ab antiquissimis viris nō mo-
 do Hebraeis, sed ceteris etiam qui
 Hebraeis confines erant, Iobeli di-
 cti sunt quoniam ab Iobelo origi-
 nem duxisse creduntur 10 post au-
 tem pro nationum varietate, varia
 sortiti sunt appellationem, ab aliis
 enim ibires, ab aliis, Iberi, ab aliis
 Hesperii, & eorum patria hesperia
 ab Hespero stella occidentali, sic
 dicta: à ceteris omnibus Hispani
 dicuntur
 Hispani & Galli Graecis & Hebraeis
 antiquissimis. vt optimi quiq; hi-
 storiographi Hispania urbem tan-
 tum vnā esse existimarent, qui tan-
 tam partē orientalis terrae noscun-
 tur inhabitare, de moribus autē eius
 (quantumcūq; fingeret) Hispaniae
 nil plane consequi aut comminisci
 potuerunt 698
 Hispani & Romani iudaei populi quon-
 dam fuerunt qui nunc Hispani di-
 cuntur Romani tunc temporis di-
 cebantur 714
 Historiarum quae in Bibliis continentur
 finis 310
 Historiographi quid captent 1
 Hyrcanus pontifex declaratur 495
 Hyrcanus à Iosepho genitus 282
 Hyrcani adulescentis summa pruden-
 tia & astutia 282
 Hyrcanus ducenta humana corpora,
 quorum centum virginum erant, cen-
 tum aut puerorum dans pro singulis
 talentum vnum, coemit 283
 Hyrcanus centum peuros (quos coeme-
 rat) regi dedit & totidem puellas re-
 ginae 283
 Hyrcano deus locutus est 313
 Hyrcano contumelia irrogata ibid.
 Hyrcani mors & laus 314
 Hyrcanus obsidet Samariam 312
 Hyrcanus pauper & tenax 324
 Hyrcanus Herodem ad concilium vo-
 cat 332
 Hyrcano à Parthis detēto aures sunt
 praecisae 343
 Hyrcani triumphus & foedus quod cum
 Romanis iniuit 311
 Hycsos gentis cuiusdam nomen est,
 Arabas quidam esse putant, alii Ae-
 lios: sed qui sint ignotum est te-
 nuerunt tamen (quocumque hi fue-
 runt Aegyptium annos. 511. dicti-
 que sic sunt, vel à voce Hebraica
 Hyc. i. rex & Sos. i. pastor, aut pa-
 stores, vel (quod magis puto) à vo-
 ce Aegyptiaca Hyc quae captiuū aut
 captiuos significat quemadmodum
 & Hac dum sono denso profertur
 699
 Historia vera est illa qua omnes scri-
 ptiores eadem prorsus referunt, qua
 re nulla est vera Historia apud Gra-
 ecos quandoquidem mendaces & le-
 ues & nullius fidei, & neoterici cum
 sint vetera tamen etiam non facta
 tanquam facta referunt, alii autem
 meliori (si diis placet) natura praes-
 diti, illa secus dicunt. & sic fit vt nun-
 quam veram conscripserint Histo-
 riam 695
 Homicidium & eius supplicium 88
 Homeri poemate in Graecia nulla in-
 uenitur conscriptio vetustior 694
 Homerus post bella Troiana fuit, vn-
 de patet Graecos non satis maturē
 literas cognouisse, saltemq; esse il-
 lam qua se extollunt, à Cadmo
 & phoenicibus literarum traditio-
 nem 694

I N D E X

Homerus (vt fertur) nō conscripsit ordine quo nunc habentur sua opera sed dissoluta tanquam sybillina responsa foliis oliuæ ascripta, reliquit, postea verò fuerunt qui ea diligenter cōcinarēt & hæc est causa quare in pluribus locis mira inueniatur dissonantia 695	Iacob cum Lia concubuit vnde pluri mi liberi nati sunt, quos videbis folio. 23	idem quod dominus saluator Iesus quidā Anani filius plebei hōmo ac rusticus diuino tamē veluti numine imbutus per annos septem & quinq; menses VEH HIERO SOLEMIS clamabat, necvquam vel sexcētis verberibus affectus vocē vultū ne, simulauit cætera, morumq; eius prodigiosam vide 668
Homo vnde primo fuerit formatus 1 de qua re vide Bibl. c. 2. Geneseos	Iachimus filium habuit nomine Philippum 561	Iesus Thebuti filius 672
Homicidium & eius supplicium 88	Iadon propheta increpat Hieroboam 195	Iesus 663
Huz Nachor & Malacha filius 12	Iairus 661	Iezara fons Samaritæ 209
I	Iamblicus 497	Iezabel de turri præcipitata à canibus deuorata est 218
I Abel s̄ interpretatur autem Hebraice label, defluens	Iamnia vrbs 496	Ioab 168
Iacob 21. 738. significat autē Iacob supplantatorem	Iamnia à Romanis occupatur 618	Ioab & Abner bellum 149
Iacob sub dio in Mesopotamiam ad Laban missus iacebat 21 quam rem in Bibl. Geneseos. c. 28. latius (si cupis) videbis	Iardes saltus cuiusdā nomen est 683	Ioab occiditur in templo 179
Iacob vilius est videre scalas à terra ad cælum vsq; porrectas ibidem. & Geneseos loco supradicto	Ierusalem ciuitas 227	Ioab summa industria contra hostes 158
Iacob verba dei audiuit per angelorū visionem sibi facta 21 quam rem (si alibi videre cupis) lege Bibl. Geneseos cap. 32	Ienathas vlciscitur fratrem in nuptiis 296	Ioab ubi moratus sit 149
Iacob benedictionem præcipit fratri suo Esau 20	Hierosyla quondā dicta fuit Hierosolyma quasi sacrilega & profana: ἱεροσυλία. n. nihil aliud ē quā sacrilegiū & ἱεροσυλος sacrilegus sed postea ad euitandam nominis turpitudinem per mutationē & additionem litterarū dicta est Hierosolyma & ciues ipsi Hierosolymici vocati sunt 712	Ioas 223
Iacob oratio ad Rachel 22	Iephtha filia vnigenita & virgo 113	Ioachas & Ioas 222
Iacob nuptias Rachelis pro mercede laboris postulat 23	Iephthæ votum temerarium ibidem	Ioachazam 221
Iacob peruinū & noctem falsus Liam deformem & scdam mulierem pro formosa domum duxit ibidem	Iesla filius maior ob egregias corporis dotes ac singularem pulchritudinē existimatus est ab omnibus futurus rex quod imperio dignam esse tam singularem pulchritudinem iudicaret 131 quam opinionē antiquis omnibus fuisse vel ex illo porphiri colligi potest. prima quidem species dignior imperio est	Ioatham rex Ozia patri suo in regni possessione successit 226 de quo si plura scire cupis recurre ad Bibl. 2. Paralip. ca. 27.
IACOBVS frater IESV CHRISTI dilapidatus 480	Ielus & Caleph 71	Ioachas filius Hieu 222
Iacob genealogia ibidem	IESVS CHRISTVS & eius sanctissima studia erga omnes, tam ante resurrectionē quā post eā, & de eius sectatoribus Apostolis, Martyribus & cæteris fidei coadiutoribus 425	Ioachim rex prophetā consulit 239
Iacob offugit cū vxoribus & filiis 24	Iesus Nauæ filius de tribu Ephraim iuuenis robustissimus & callidus, iōq; ad bellum aptissimus 54	Ioas primus reparauit templum 221
Iacob exculatio ibidem	Iesus Mose mortuo ducēs exercitum diruit Hierico. 96 Erat autē Hierico seu (vt alii scribunt,) Hiericho vrbs quam Iordane transgresso subuertit Iesus rege illius interfecto: pro qua aliam ædificauit nomine Ozam de Bethel ex tribu Ephraim quam dominus deus noster admirabili misericordia vsus saluam fecit, sed & hæc quoq; ciuiū perfidia destructa est, factaq; adhuc tertia alia quæ in hunc vsq; diem dicitur permanere	Ioas rex 221 de quo si plura vis videat re lege Bibl. 2. Paralip. c. 23
Iacob reuertenti in Chanaan phantasmata ac miræ visiones apparuerunt 25	Iesus cum sociis in agros aufugit 596	Ioas occiditur, eique succedit filius Amasia 222
Iacobus Sofæ filius dux præstantissimus occiditur 671	Iesus prophetat 94	Ioas infantulus in regē vngitur 220
Iacob cum illis phantasmatis & visionibus luctabatur 25	Iesus scdus amicitia iniuit cū Gabonitis 99	IOANNES BAPTISTA eius demq; vita, ac mors 429
Iacob filii Isaac natalē 19	Iesus Mofi succedit 84 est autē Iesus	Ioannes Effaus 683
Iacob felicissimus 27		Ioannes sagittæ ictu interimitur 641
Iacob filium suū Ioseph tanquā mortuum plangit 29		Ioannes templi donaria surripit 654
Iacob filii & eorū genealogia 38 de quibus (si plura cupis) vide Bib. ca. 1. Exodi		Ioannes capitur 674
Iacob languit septem & decem annos in Aegypto 39		Ioānes Giscalenus insidiator Iosephi 685
Iacobus & Simon Iudæ Galilæi filii 474		Ioannes moritur 297
Iacob quādo & quomodo obierit ibidem, & itidem in Bibl. Genes. c. 49		Ioannes cum Simone & cæteris fidei coadiutoribus in cloacas cōiectus à Romanis dexteram sibi porrigi, ac dari estlagitabat 674
Iacob filios suos Simonē & Leuigras pater increpauit 732		Ioannis odium in Iosephum 573
		Ioannes Lazari filius 602
		Ioannes Giscalenus consiliorū Ananias proditor 607
		Ioānis vita, mors, ac progenies 489
		Iobel Hispanorū cōditor fuit vnde Iobelos Hebræi & omnium antiquissimū, Hisp. vocabere, 10 de quare plura diximus superius in litera H.
		Jonas Annæ pontifex 465
		Jonæ prophetæ historia 224
		Jonathas à Bachide obsidetur 297
		Jonathas induitur purpura 301
		Jonathas capit Ioppen ibide
		Jonathas Saul filius 132

I N D E X

Jonathas Nabatheos expugnat	306	indigentibus quandoq; vendebat,		Iudas Sepphoræ filius & alter Mar-	
Jonathan perimitur	308	quandoq; etiam gratis erogabat		gali Matthias Sophista qui quod	
Jonathæ victoria	302	39		perfecte leges patrias scire, ac in-	
Jonathæ epistola ad Spartiatas	206	Ioseph quâdo, & quô obieret	ibidē.	telligere crederentur, magni nomi-	
Jonathæ oratio ad patrem suum Saul		Ioseph ossa	40	nis ac multæ existimationis apud	
pro David	135	Iosephi pater	552	omnes sui temporis fuerunt	532
Jonathæ iusiurandum	135	Iosephi mater	ibidē.	Iudas auxilia Romanorum implorat	
Jonathas sapius, verberatus tandem		Iosephus lapide vulneratur	653	295. de quo vide etiam fol. 420	
exurit urusu Vespasiani impera-		Iosephus Historiam (vel potius eph-		Iudas occubuit in pugna quam gere-	
toris	693	μειρίδα) qua fide ac diligentia, &		bat contra Bacchidem	295
Jonathas Pontifex primus Massæ-		apud quos, & quibus testibus usus,		Iudas cum vellet hostes acrius quâ	
dam castellum ædificauit	686	(vt manifeste fidē faceret) cōscrip-		vnquâ prius debellare, & αλγος	
Jonathas vinētus ducitur	693	serit	697	indelectum militem perditissimos	
Jonathæ obitus cui frater, Simon suc-		Iosephus eorum quæ scripsit, partim		rum fecit. 413. hi enim cum nullas	
cessit	307	fuit operator, partim (vt eius ver-		habeant fortunas quarum dulcore	
Ionii, populi sic à græcis dicti quia &		bo vtar) inspector existens & om-		& suauitate detenti, vitam cupiant	
illi & omnes Helladici à Iano prin-		nino eorū quæ dicta vel gesta sunt		prorogare & tutari, spe earum pa-	
cipium habuerunt vnde & mare		nihil ignorans	ibidē.	randarum facilius sese vel pericu-	
quoq; Ionicum dictum est	10	Iosephi lepidē dicta in Appionē	719	lis sexcentis exponunt, qua homi-	
Ioppe vrbs capitur. 566. Est autem		Iosephus Simonis filius	569	num sentina (vsus eodem Iudæ cō-	
Ioppe vrbs maritima Palestinæ		Iosephus matthiæ filius quis	ibidē.	silio) Catilina comitatus: à Cicero	
& vetustissima, vt pote quæ ante		Iosephus quot annis natus Historiam		ne & ab aliis omnibus male audier-	
diluuiū condita fuerit: in qua saxū		Iudaicam conscripserit	483	bat de qua re extat Ciceronis ora-	
monstratur ad quod Andromadæ		Iosephus de Hebræis verba incipit		tiones in eundem	
filia Cepæi cum exponeretur cœ-		facere	11.12.	Iudas sorte primus ædificauit vrbes,	
to, dicitur alligata		Iosephus Salomes vir	517	re vera autem Roboam Salomonis	
Ioppenfes	301	Ioseph à Chalcidis Herode rege pon-		filius	157
Ioram obiit sagitta læsus ab Hico		tificatu priuatur Ananóq; Ananisi		Iudas Militiæ princeps. 227. de quo	
217		lio pōtificatus possessio datur	474.	(si plura scire cupis) vide Biblia in	
Ioram bellum acerrimum gessit con-		479.		lib. iudicum. c. 1.	
tra Moabitæ	212	Iosephi eruditio summa nec non et		Iudaici belli exordium	552
Ioram succedit Iosaphat	213	incredibilis diligentia in conscri-		Iudæorum principalia festa, ac sacrifi-	
Iordanis fons. 617. 618. est autem Ior-		benda hac Historia	483	ciorum genera. 7. de quibus vide	
dan amœnus Iudæ fluius oritur		Iosephus magnam est passus persecu-		etiam Fibiiorū Deuteron .c. 16.	
autem teste Plinio è fonte Panea		tionem à Iudæis	572	Iudæorum tres hereses	304
de abluensq; bonam partem Gas-		Iosephus huius Historiæ scriptor	569	Iudæorū reliquæ ex captiuitate Na-	
silix in mare mortuū descendit.		Iosephus alio atq; alio impetu oppri-		buzardam	241
Iosander iurisperiti cuiusdā filius	573	mitur	572	Iudæi suum templum atque adeo tot-	
Iosaphat	208	Iosephus Tyberiadem & Seppherim		tam religionem pollutam ex im-	
Iosaphat post annos suæ vitæ sexa-		sibi recuperat, pacato omni impe-		molatione ab alienigenis præter	
ginta, imperii autē quinq; vita de		tu populari & insidiatorum male-		consuetudinem facta existimantes,	
fungitur ei; succedit Ioram	313	uolentia	573	bellum graue ineunt	552
Iosippus in Iudæa perit	236	Iosephi Callidū & astutissimū consi-		Iudæorum dolus in milites Roma-	
Iosix regis laus	234	lium	586	nos	632
Iosix mors	235	Iosephus in hostium potestatem se		Iudæi Alexandriam liberauere	715
Iosue mittit exploratores	95	tradit	590	Iudæi apud Cyrenem tanquam pecu-	
Ioseph somnia & eorundem expo-		Iosephi præsagium vnum atq; alte-		des iugulantur	693
sitio	27	rum	592	Iudæos quàm magna & quàm incre-	
Ioseph carceri mācipatur atq; i cister-		Iosephus Hist. ex genere Machæ-		dibilis fames oppresserit	663
nam mittitur. 30. De qua re vide		bæorum fuit	382	Iudæorum laudes amplissimæ	715
Biblio. Genesios. capi. 37.		Iosephi scripta quot annorum Histo-		Iudæorum tria millia perierunt	693
Ioseph à præfecto carceris humanissi-		riam contineant	2.483	Iudæorum fuga.	632
me tractatur	30	Iosephus iuuenis quidā sic dictus	280	Iudæorum excursus in Romam.	640
Ioseph A Egypto praeficitur	32	Iosephi legatio ad Ptolemæum	281	Iudæi ignem amplissimum in ieiuni-	
Ioseph vxor & filii	ibidē.	Iosephus Hyrcanum genuit	282	in machinas & tentoria Romanor-	
Iosephus confirmat se vidisse statuā		Iozarus pōtificatu depositus fuit	422	rum	641
salis in quam cōuersa est vxor Lot		Iubal primus Musicen coluit	5.	Iudæi victoriam de Arabibus repore-	
cum deo displiceret habendo cu-		Iubilai lex	69	runt	356
ra vrbis quā ipse deus odisset ideo		Iudas Hierosolymam occupat	289	Iudæi vsque adeo fuerunt religiosi &	
q; eam inflammasset	19	Iudas Essæus propheta nunquam		sux fidei amatores vt supersticiosos	
Ioseph venditus	29	in eis quæ prædicebat inmendatio		statuarum honores procul ablega-	
Ioseph fame inualescente frumenta		dephæensus	14	rent. 717. quod solummodo apud	

INDEX

Romanos honoris & gloriæ popularis cupidos viguit & inter primos honores locum habuit nullus enim inter Romanos statuum promeruit qui sibi quamprimum erigi non iuberet, præter Cicero nem qui cum & humanarum & divinarum rerum esset conscius tam fuciles honores posthabitos esse voluit cum vel invito obtunderetur, de quo vide orationes in Cætilianam	Iudæorum circiter tria milia in templo caduntur 409	Iudæa mors 296
Iudæorum comitia in Titum & eius milites 649	Iudæorum alia atque alia strages 413	Iudæa tota Historia & quoties triumphavit, & quoties de eo triumphatum sit 290
Iudæorum per multi transfugæ à suis ad Romanos deficiunt 659	Iudæi adversus Archelaum Romanam veniunt 416	Iulia Cæsaris vxor. 526. 422.
Iudæi tam bona fide erant præditi, & tanta mæfuetudine ut ob id nullam non bene audirent nullamque non bene acciperetur quamplurimam enim eorum civitates ob id ex tributariis liberæ factæ sunt ut refert Hecateus Hist. 715	Iudæorum bona pars ab Antonio prosternitur 502	Iulii Cæsaris mors in medio Senatu illata à Cassio & Bruto cum tantum tenuisset tres annos & menses sex principatum 33
Iudæorum hereses quatuor 421	Iucundus & tyrannus accusati 523	Iudæi cum Philadelphinis magnam habebat dicertationem de finibus vnius vici cui nomen erat Meas 469. Vocat autem hic Iosephus vicum quem nos pagum seu villam dicimus in qua significatione frequenter usurpatum apud cultissimum latinum sermonis authorem Iulium Cæsarem inuenies. nos autem vici nomine utimur cum id dicere volumus quod doctissimi quoque regionem vocant
Iudæorum circumcisio quo tempore, nec non & Arabum 17	Iudæorum cædes iterum atque iterum restauratur ac reintegratur 564	Iulianus agnomine & nomine Marcus Antonius Iudææ procurator Chiliarchas congregat. 665. Vocat autem Iosephus chiliarchas quos latine Tribunos plebis appellamus χιλιαρχων. idem est quod Tribunatum duco: & inde χιλιαρχος: omnia tamen hæc desumpta sunt à nomine χιλις quod est numerus mille continens, quem militum numerum frequentius chiliarchæ ducere consueverunt
Iudæorum studia & eorundem vitæ di modus 697	Iudæorum constantia 439	Iuliani incredibilis fortitudo 658
Iudæorum invidia contra Hyrcanum 313	Iudæorum innumerabilis turba occubuit 447	Iuliani casus ibidem.
Iudæi iterum, primo cæcis & longa profectione, post cominus Arabas vicerunt. 358	Iudæorum viginti milia perierunt sub seditione, tempore Azymorum a milite constata 474	Iuppiter olympius quem phidias Atheniensis fecerat 448
Iudæorum tanta fuit religio cultus divini ut vere impossibile crederetur diem unum sine solito cultu præterire, idcircoque mori potius parati erant quam solitum religionis sacrificium non implere 364	Iudæorum Pontificum catalogus ac plena nomenclatura 481	Iuppiter templum habuit quod Capitolium à Romanis dicebatur 448
Iudæorum ad Agrippam oratio pro sua ipsorum libertate tutanda. 374	Iudæorum & Samaritarum disceptatio 300	Iuppiter & Iuno eius coniux 515
Iudæis libertas à Romanis concessa 375	Iudæi illos non admittebant in numerum suorum qui aliud idioma a suo addicerent. 483. fuerunt nihilominus per multi Hebræi (qui bus noster Iosephus est vnus) multarum linguarum peritissimi sed illas, nulla opera adhibita vel studio quin potius longa consuetudine quæ illis cum alienigenis sapientum intercedebat cõscienti sunt	Iuvenum quadraginta admirabilis constantia 404
Iudæi a Pylato ob perpetuam & puram religionis culturam, ceduntur 424	Iudæi irruunt in Romanos 631	Ibidum natura 43
Iudæorum libertatem perturbantium accusatio ibidem	Iudæorum yδρυμοκρατία, atque adeo totius rei moderamen quale ante captivitatem & post fuerit 256	Idumæa à Ioram deficit. 217. est autem idumæa regio Syriæ inter Arabiam & Phœniciam.
Iudæi præ nimia victoria insolentes atque ideo remissiores facti incauti ab Artemone, cum magnis & defecatis copis inuadente opprimuntur 357	Iudæi multos inimicorum trucidant 267	Idumæorum plena Historia 608
Iudæorum bellum contra Timotheum & omnes Tyrios 290	Iudæorum duces eliguntur 569	Idumææ ciuitates capiuntur 488
Iudæorum bona pars ab Antonio prosternitur 502	Iudææ descriptio 577	Idumæorum atque Amonitarum contra Iudam & Iudæam (qui primus author erat cõtentionis) contra eosdem bellum 290
Iudæorum mors 393	Iudææ vndecim sortes ibidem	Idumæi. 685. sunt autem dicti idumæi ab idumæa regione Esau quæ ex eo quod ille Edom vocabatur nomen accepit, est autem circa urbem Petram quæ nunc à quibusdam ecclesiasticis Gabalene dicitur.
Iudæi ex carcere solvuntur 407	Iudææ & Arabum anceps certamen 356	In sensatos non verbis sed verberibus puniendos esse censuit antiquitas. 718. Vocat autem hic in sensatos illos penè quicquid brutis potius
Iudæi viui comburuntur 405	Iudææ oratio ad socios 288	
Iudæorum seditio propter oblata sibi auream aquilam 408	Iudææ victoria 289	
	Iudææ victoria de Thimotheo 290	
	Iudææ alia, atque alia victoria 291	
	Iudææ audax facinus 296	

INDEX

quàm cum hominibus in rationis vfu cōueniunt qui nec honore, nec virtutis amore: nec poenæ formidi ne mouentur. non autem illos hic intelligit quos Aristoteles in Ethi cis insensatos quoq; vocat. secun dum enim Aristo. insensati illi sunt qui in extremo altero modestiæ & cōtinentiæ sunt. scilicet qui nul lus voluptatis sunt vilo modo par ticipes, sed tāquam lapides viuunt.					copiosius videbis in sacro Genes leos libro. c. 19.
Uboletth occiditur	152				Luſus. xxx. dierū pro mortuis erat, quo pratermiſſo vxori non lice bat, aut marito nouas nuptias cele brare. 90.
Iſaac repromiſſio	15				Ludas antiqui dicebant, quos nunc nos Lydas dicimus
Iſaac oratio ſuper Iacob	21				Lugdunum Galliæ ciuitas
Iſaac conſtantia	18				Lupus tribunus plebis
Iſaac abrahæ filius i honorē domini dei à patre immolādus in montē qui dicitur Moraim annis iam na tus quinq; & viginti ducitur ſed patri volenti iam filium interfi cere deus obſtitit & pro morte vi tam maxime lōginquam ei tribuit dicens ſe non hac ratione filium immolare præcepiſſe quod vellet eum illo priuare ſiſo quē tam cha rum haberet & quem ad virilem vſ q; ætatem prouectum voluiſſet. ſed potius vt eius animū experiretur	152				Lupus vxorem & filiam Caii iugur lat
Iſmael filius Siab	478				Lupus Rector Alexandriæ
Iſmael nominis etymologia	13				Lupus ad mortē eum Chærea ducit tur. 463
Iſachar Iacob & Liæ filius. 23. Inter pretatur autē ex mercede datum					Luminarium feſtum
Iſmaelis malicia	241				Luga vrbs. 14. hæc ab aliis quandoq; que Ogys dicta eſt. eſt autē L uza ciuitas iuxta quā Abrahā habitauit
Itaburius mons	497				M.
Iſrael	25				M Achabæus
Iſrael. 25. ſignificat autem Iſrael idē quod repugnans angelo malo					Machabæi oratio
Izabel	202				Macedones quid vocent Diſtros
Izates in medio inimicorum ſuorum ab omnibus ſuis copiis & à toto ſuo exercitu iam pridem coniura to in primo congreſſu deſeritur	472				267
Izaria circunciditur	471				Macedones populi
Izates victoriam reportauit ampliſſi mam de inimiciis, ipſumq; regē no mine Arſanum terga dare coegit					Macheræ inſolētia
Izatis mors	473				Macherus à ſeditioſis captus
Izates Hieroſolymis ſepelitur	473				Macherus
Iſrael ciuitas	204				Machur
					Magi
					Magog Magogas populos iſtituit
					Malogranata & tininabula
					Malichus princeps belli ab Antipa tro conſtitutus
					Malichus interficitur
					Magus quidam
					Manna quid
					Manachemus Eſſenus
					Manaficus Damafcenus
					Manafſes
					Manafſes conſtituitur ſacerdos
					Manafſes prohibetur à fratre acces dere ad altare. 268. in quo ſo. (ne fallaris) ſcias falſum eſſe numerum
					Manafſes aut ab vxore ſeparari aut ſacrarium nunquam ingredi cogit tur
					Menethon totam Aegyptum deſcri pſit
					Manus in pariete, diuina permiſſione apparuit ducens quædam ſyllabas rum lineamenta
					Marxon vrbs a Græcis Samaria di cta
					Mare Aeneum
					Maria repudians Archelaum coniun cta eſt ac collocata Demetrio Ale xadrino genere Iudæo fortunæ ac naturæ omni penē dote prædita, ex quo filium ſuſtulit nomine A grippam
					Maris rubri diuiſio
					Maria Moſeos ſoror

INDEX

Maria nupsit Archelao Chelae filio, conubii auctore atq; duce suo patre Agrippa, ex quo Maria filia suscepit nomine Beronicem	476	Maria nupsit Archelao Chelae filio, conubii auctore atq; duce suo patre Agrippa, ex quo Maria filia suscepit nomine Beronicem	476
Marianimes turris sic dicta de nomine mariammes reginae	635	Marianimes turris sic dicta de nomine mariammes reginae	635
Mariamme veneficiorum conscia	528	Mariamme veneficiorum conscia	528
Mariamme veneficu fuit accusata	393	Mariamme veneficu fuit accusata	393
Mariamme moritur	ibidem.	Mariamme moritur	ibidem.
Mariamme ubi de suo interitu Herodis edictum audiuit Soemo regis secreta mulieribus aperiente per turbata decidit	362	Mariamme ubi de suo interitu Herodis edictum audiuit Soemo regis secreta mulieribus aperiente per turbata decidit	362
Marissa ciuitas potentissima	343	Marissa ciuitas potentissima	343
Mardochaeus & eius luctus. 263. de quo si plura cupis cognoscere recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Hester a secundo capite ad finem vsq; epistola quam Artaxerxes mittit ad Iudaeos		Mardochaeus & eius luctus. 263. de quo si plura cupis cognoscere recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Hester a secundo capite ad finem vsq; epistola quam Artaxerxes mittit ad Iudaeos	
Mardochaei oratio ad deum. 264. de qua vide Biblia libro supradicto. capite. 13.		Mardochaei oratio ad deum. 264. de qua vide Biblia libro supradicto. capite. 13.	
Mardochaei de testorum Iudaicorum cultu praecpta	267	Mardochaei de testorum Iudaicorum cultu praecpta	267
Mardochaeus auunculus Hester patris regi infidias eunuchorum	262	Mardochaeus auunculus Hester patris regi infidias eunuchorum	262
Mardochaeus quod praeium habuerit a rege quod salutis eius fuerit nuntius	ibidem.	Mardochaeus quod praeium habuerit a rege quod salutis eius fuerit nuntius	ibidem.
Mardochaeus purpura indutus intro ducitur	267	Mardochaeus purpura indutus intro ducitur	267
Mardochaeus exaltatur a rege ibide.		Mardochaeus exaltatur a rege ibide.	
Martias Agrippa libertus bona desportauit nuptia suo Hero dum ei exeunti e balneis Hebraice (ne ab aliis intelligeretur) inquit, mortuus est leo, per leonem autem intelligebat Tyberium	436.	Martias Agrippa libertus bona desportauit nuptia suo Hero dum ei exeunti e balneis Hebraice (ne ab aliis intelligeretur) inquit, mortuus est leo, per leonem autem intelligebat Tyberium	436.
Marso interdicitur gubernatione Syriae cuius praecptis prius praefes fuerat	469	Marso interdicitur gubernatione Syriae cuius praecptis prius praefes fuerat	469
Martius Syriae praefes	467	Martius Syriae praefes	467
Martyr, qui pati voluit dicitur	731	Martyr, qui pati voluit dicitur	731
Massada castellum sic dictum	342	Massada castellum sic dictum	342
Massada ciuitas ab Antigono obsessa	344	Massada ciuitas ab Antigono obsessa	344
Matathias omnes Idolorum aras desposuit pugnareq; (ubi necesse haberent) diebus sabbati lussit, unde & postea nimis anxiam esse & coactam praecorum religionem videntes mathathae voluntatem secuti sunt	287	Matathias omnes Idolorum aras desposuit pugnareq; (ubi necesse haberent) diebus sabbati lussit, unde & postea nimis anxiam esse & coactam praecorum religionem videntes mathathae voluntatem secuti sunt	287
Matthias a Simone occiditur	652	Matthias a Simone occiditur	652
Matthiae mortui testamentum atq; adhortatio ad filios	287	Matthiae mortui testamentum atq; adhortatio ad filios	287
Matthiae mors	287	Matthiae mors	287
Matthias Idolatram Iudaeum confodit simul cum Apollonio ibide.		Matthias Idolatram Iudaeum confodit simul cum Apollonio ibide.	
Matthias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	ibide.	Matthias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	ibide.
Matthias seditionis auctor combu-		Matthias seditionis auctor combu-	
ritur	405	ritur	405
Mathias Pontifex Pontificatu deponitur	ibidem	Mathias Pontifex Pontificatu deponitur	ibidem
Mausolaeum a Daniele constructum fuit	248	Mausolaeum a Daniele constructum fuit	248
Mausolaeum aliud ingens a Simone fabricatum est	308	Mausolaeum aliud ingens a Simone fabricatum est	308
Medi populi a Graecis sic dicti. 9. 10 dicti autem sunt sic a Media Assyriae maioris regione quae adiacet Persidi. Media autem dicta est a Madeo eius conditore		Medi populi a Graecis sic dicti. 9. 10 dicti autem sunt sic a Media Assyriae maioris regione quae adiacet Persidi. Media autem dicta est a Madeo eius conditore	
Melchizedec idem est quod, iustus rex	14. 674	Melchizedec idem est quod, iustus rex	14. 674
Megathenes vir fortissimus, utpote qui a fortitudine nomen habuerit	246	Megathenes vir fortissimus, utpote qui a fortitudine nomen habuerit	246
Menander Ephesius	700	Menander Ephesius	700
Menander Historiographus	230	Menander Historiographus	230
Memnon Aristidis filius	337	Memnon Aristidis filius	337
Menedemus philosophus	177	Menedemus philosophus	177
Mensa regiae Hierosolymitanae quae huius fuerit	637	Mensa regiae Hierosolymitanae quae huius fuerit	637
Mensa aurea	185	Mensa aurea	185
Mensis primi denominatio	48	Mensis primi denominatio	48
Mensurarum & ponderum primus inuentor	9	Mensurarum & ponderum primus inuentor	9
Memnonis sepulchrum	546	Memnonis sepulchrum	546
Metrim. i. Aegyptus	10	Metrim. i. Aegyptus	10
Mesabazan genus vestimenti fuit apud Hebraeos quod Moses Arabae vocauit Babylonii autem Hemicam	61	Mesabazan genus vestimenti fuit apud Hebraeos quod Moses Arabae vocauit Babylonii autem Hemicam	61
Mesabazan vestis fuit sacra	67	Mesabazan vestis fuit sacra	67
Messana vrbs maritima	448	Messana vrbs maritima	448
Mesopotamiae difficultas	19	Mesopotamiae difficultas	19
Meotis & Tanais paludes	684	Meotis & Tanais paludes	684
Messala	344. 566	Messala	344. 566
Michol astutia	136	Michol astutia	136
Mygdonia ciuitas dicta est quae prius Antiochia dicebatur	472	Mygdonia ciuitas dicta est quae prius Antiochia dicebatur	472
Mina quantum valuerit apud Hebraeos	328	Mina quantum valuerit apud Hebraeos	328
Mila legatus	388	Mila legatus	388
Militis seditionis in Hierosolymam factae auctoris, praedicanda impudentia	474	Militis seditionis in Hierosolymam factae auctoris, praedicanda impudentia	474
Miraculum dei super Moysen oppressum a seditionis	70	Miraculum dei super Moysen oppressum a seditionis	70
Miraculum aliud	65	Miraculum aliud	65
Missahel Danielis socius	243	Missahel Danielis socius	243
Missahel quandoque a rege Babyloniorum dictus est Missach	ibide.	Missahel quandoque a rege Babyloniorum dictus est Missach	ibide.
Misphabseth	168	Misphabseth	168
Mitra	61	Mitra	61
Mithridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur	497	Mithridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur	497
Mithridates victoria	446	Mithridates victoria	446
Mithridates Pergamenus	330	Mithridates Pergamenus	330
Moab filius Loth	36	Moab filius Loth	36
Moabitarum populi	ibidem	Moabitarum populi	ibidem
Moabitarum rex filium maiusculum qui regno eius successurus erat immolat. 213. de quo vide Biblia Deuterono. c. 23.		Moabitarum rex filium maiusculum qui regno eius successurus erat immolat. 213. de quo vide Biblia Deuterono. c. 23.	
Mocha Cappadocum ciuitas	10	Mocha Cappadocum ciuitas	10
Mochus Phoenicia disposuit	8	Mochus Phoenicia disposuit	8
Monobazus Helenae filius	479	Monobazus Helenae filius	479
Monobazus extrema senectute oppressus parum amplius suae vitae confidens filium Izatem a se conuocari iubet qui apud Abenerigum socerum suum agebat. quorum autem eum conuocavit & quid deinde fecerit vide fol.	470.	Monobazus extrema senectute oppressus parum amplius suae vitae confidens filium Izatem a se conuocari iubet qui apud Abenerigum socerum suum agebat. quorum autem eum conuocavit & quid deinde fecerit vide fol.	470.
Monobazus Iudaismum subit	472	Monobazus Iudaismum subit	472
Mons ferreus	618	Mons ferreus	618
Moraim mons. 17. est autem mons in quo CHRISTVS cum apparuit Abraham filium suum Isaac iussit immolare		Moraim mons. 17. est autem mons in quo CHRISTVS cum apparuit Abraham filium suum Isaac iussit immolare	
Moria soror Moysi moritur	78	Moria soror Moysi moritur	78
Moses omnia quae facta sunt a domino deo sex diebus facta esse testatur septimo autem die eum quiesuisse, de qua re vide Biblia Genesis. c. 2.		Moses omnia quae facta sunt a domino deo sex diebus facta esse testatur septimo autem die eum quiesuisse, de qua re vide Biblia Genesis. c. 2.	
Moses quomodo conscenderit in montem Sina & Iudaeis dederit leges quas a domino deo optimo Max. acceperat	56	Moses quomodo conscenderit in montem Sina & Iudaeis dederit leges quas a domino deo optimo Max. acceperat	56
Moses tribum Levi constituit illaq; voluit esse purissimam ac sacrosanctam atq; ei instituit omnia necessaria ne illi necessitate coacti profanis vterentur, aut ad victum, aut ad corporis habitum	63	Moses tribum Levi constituit illaq; voluit esse purissimam ac sacrosanctam atq; ei instituit omnia necessaria ne illi necessitate coacti profanis vterentur, aut ad victum, aut ad corporis habitum	63
Mosis liber inuentus	234	Mosis liber inuentus	234
Mosis Ecclesian. i. ceterum conciliū congregationemque conuocat, in vnumque conuenire iubet, dicitur autem Ecclesia a verbo graeco συναγωγη. i. concionor quod ut fiat multos congregari ac in vnum conuenire oportet	93	Mosis Ecclesian. i. ceterum conciliū congregationemque conuocat, in vnumque conuenire iubet, dicitur autem Ecclesia a verbo graeco συναγωγη. i. concionor quod ut fiat multos congregari ac in vnum conuenire oportet	93
Mosis tabulae in qua area sitae sunt, & qualis sit illa area	60. 61. 63	Mosis tabulae in qua area sitae sunt, & qualis sit illa area	60. 61. 63
Mosis educatio eiusque nominis etymologia	45	Mosis educatio eiusque nominis etymologia	45
Moses pharaonis diadema proculcat	ibidem.	Moses pharaonis diadema proculcat	ibidem.
Moses filiam Aethiopiae vocatam Tharbin ducit uxorem	47	Moses filiam Aethiopiae vocatam Tharbin ducit uxorem	47
Mosis virga Magorum virgas consumpsit	50.	Mosis virga Magorum virgas consumpsit	50.
Moses confidentia	52	Moses confidentia	52
Mosis oratio ad populum in montem Sinam conuocatum	52	Mosis oratio ad populum in montem Sinam conuocatum	52
Mosis praecpta decem	57	Mosis praecpta decem	57
Mosis duae tabulae	57	Mosis duae tabulae	57
Moses bellicosos recenset	78	Moses bellicosos recenset	78
Moses verba fecit ad Core	74	Moses verba fecit ad Core	74

INDEX

Mosis alia oratio 75
Moses vixit ceterum & viginti annos 9
Moses Iosue successorem facit 84
Moses hereditatem filiarum, defuncti fratris, constituit 85
Mosis oratio ad populum Israel ante mortem 85
Moses legem scriptam dedit populo 86
Moses etiam multae essent ciuitates vnum tamen solum voluit esse templum & vnum solum altare non fuctum sed ex lapidibus indolatis & naturalibus constructum 86
Mosis prophetia 94
Mosi seditionem instruit frater Gore ob sacerdotium 74
Mosem voluerunt dilapidare Iudaei ibidem.
Mosi dominus deus prophetat ut & ipse id aperiat plebi 72
Moses & eius praesagium 40
Moses eiecit atque expositus totos tres menses 41
Moses septimus ab Abraham 42
Mosis pulchritudo 42
Moses vidit rubum ardentem 44
Mosis verba ad deum 45
Moses cum sua vxore & filiis Aegyptum petiit 45
Mosis oratio ad deum 46
Moses quare sic sit appellatus qui prius Osarsiph dicebatur: & eiusdem nominis etymologia 710
Mosochini qui fuerint apud antiquos & iudem a nostris quomodo appellantur 10
Mosollamus omnium certissimus sagittarius 705
Mulieris fornicariae merces 87
Mulieribus haec lex fuit apud Iudaeos ut illarum nemini liceret templum ingredi a partu: si mare peperissent ante .xl. diem: si vero foemellam ante .lxxx.
Mulieris puerperae leges eiusque munerationes 69
Mulieris iam coniunctae matrimonio atque in adulterio deprehensae leges 64
Mulieris cuiuscunque prohibitus concubitus 64
Mulier quaedam per famem filium suum coxit 663
Mulierum parientium lex 69
Mulierum adulationes 354
Mulierum blanda in persuadendo petulantia 361
Mulieris cuiusdam summa fortitudo

do 234
Muris ignis iniiciebatur more antiquo: nostris autem temporibus adeo (malum) nequitia accreuit ut non solum in muros sed in tecta atque adeo in medios hominum vultus tecta ac lampades ardentes iniiciantur. 665.641.649.567.585.285.562.

N

N Aama mulier ammonitis mater Robaam. 104. vbi annotandum tibi est solum hoc falsum esse vbi enim .i. esse debuit. .z. est.
Nabal vir stultissimus atque ideo crudelissimus 141.142
Nabal viri crudelissimi mors 142
Nabal nominis etymologia ibidem.
Nabathaei superantur 497
Nabath Azarinus 205.208
Naboth fuit dilapidatus 205
Nabuchodonosor somnium valde mirabile, eiusque explicatio a deo habita: quorum omnium sub mane oblitus Magos conuocat 243
Nabuchodonosor secundi magnificentia. 245. sed de utroque (si plura vis videre) recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Iudith cap. 1. & 2.
Nachor fratris Abrahae genealogia 12
Nadab Hieroboam filius 201
Nadab & Abiur mors 65
Nazarai Corban afferunt deo 78. 494
Neemias labor ac studium in reparandis muris Hierosolymorum. 260. de quo (si plura vis) lege Biblia in libro Esdrae. 2.
Neemias moritur 261
Neemias a Iudaeis captus Xerxis regis principem 259
Neemias sacerdotes rogat ut relictis vicis se conferant ad urbem habitandam. 261. unde manifeste patet vicum latine idem significare quod pagus
Neerda Babyloniarum ciuitas admodum populosa & ab hostibus (ob eius situm incolarumque magnam copiam) tutissima 443
Neptalis 23
Nembrod turrem edificat 9
Ner 129
Neronis summa crudelitas tum in matrem & vxorem Octauiam, tum etiam in pluresque nobiles ac principes quos sibi semper insidias parare existimabat. adeo agitabatur furiis & propria scelerum conscientia 47
Nero succedit Claudio mortuo 550
Neronis mors 620
Netiras & Philippus ex vico Galilaeae Ruma denominato orti omnium ea tempestate viuientium fortissimi 585
Nicanor aduersus Iudam destinatus perit 295.294
Nicanor pacem suadens vulneratur 639
Nicodemus filium habuit Gorionem 563
Nicolaus Damascenus historiographus 8. 12. 311. 278. 156. 322 409.389.
Nicolaus pro Archelao verba facit 411. 417.
Nicolaus Sylaeum accusat 389
Nicomedes 324
Niger occiditur 614
Nymphius Tigellinus 620
Niniurum regnum 224
Nisibis terra quaedam Parthorum 472. 443. est autem Nisibis oppidum quoddam iuxta Euphratem fluvium qui Nedam ciuitatem supradictam cingit
Noach Hebraei dicunt Noe, vox quoque autem Graeci qui Hebraica nomina propter lectionis dulcorem quem illi supra omnes semper assestantur immutauerunt. 10. de quo Graecorum dulcore ac nimia in loquendo petulantia alibi a nobis dictum abunde est
Noarus 565
Noe filios tres habuit 8
Noe a Graecis vox quoque dicitur 10
Noe vinearum plantator 11
Noe, atque eiusdem arcae quam ingressus est reliquit in terra Iudaeae amoni atque omnium Aromaticum fertilissima. 470. de Noe autem & eius arca vide Genesios. c. 7.
Nouerca saeva & iniusta erga suos priuignos 519
Numidius Quadratus Syriae praefectus 475

O

Obedientia melior quam victima & deo gratior. 131. Hoc idem leges in Bibliis primo Regum. c. 15.
Oblationum dedicatio in tabernaculo 64

INDEX

Ochozias rex malignus 211
 Ochozias Achab patri succedit 209
 Ochozias descendens ē penetralibus
 regis decedit 211
 Odolla ciuitas quam Roboam Salo-
 monis filius prater alias multas re-
 fecit 197. Est autem odolla ciui-
 tas in tribu Iudæ Eglon quoq; no-
 mine appellata, cuius regem David
 interfecit Iesus. remanet tamē vil-
 la, magna quidem adhuc, sed nos
 men tantum retinens, ceteris pror-
 sus priuata. cōspiciturq; adhuc in vn-
 decimo ab Eleutropoli lapide ver-
 sus orientem.
 Og rex cum suo exercitu peremptus
 79 de huius autem morte (si plura
 videre cupis) recurre ad Bibliorum
 librum qui inscribitur, Deuterono-
 mium cap. 3.
 Offellus Hierosolymita 503
 Olympias Herodis filia ex Maltace
 Samaritide 526
 Olympicum certamen 516
 Olympus Herodis legatus 524
 Olda prophetissa Salomi cuiusdam
 vxor 234
 Onias in Aegypto templum deo adi-
 ficauit 300
 Onias vir iustus deoque charus, quod
 vel ex eo facile colligitur quod om-
 nia quæ volebat à deo impetra-
 bat, quare obsessus à Iudæis quod
 nollet pro eis ad dominum deū in-
 tercedere, occiditur 323
 Onias pontifex oppidum cōdidit in-
 star Hierosolymæ, templūq; ma-
 gnificum intus edificauit 486
 Oniaz templum depopulatur 693
 Oliab Achisamach filius de tribu
 Dan 58
 Oppida sub ditione Iudæorum 319
 Ophas loci cuiusdam nomen 562
 Ophyra terra erat quæ nunc terra au-
 rea à neotericis dici solet 191
 Oratio sacrificiorum 64
 Oreb rex occisus 110
 Ordo Ecclesiasticus 96
 Organorū varia genera & variaz eo-
 rundem voces ex quibus vera sym-
 phonia & cōsonantia cōflatur 171
 Orsanes à Parthis perfuga dimittitur
 497
 Osa dispensatoris cuiusdam nomen
 201
 Osiaphus sacerdos genere Heliopo-
 lites sic denominatus à dei Helio-
 politani nomine qui Osiris dictus
 est, postea vero Moses appellatus
 678
 Ossa quæ omnes conuiuæ ante Hyr-
 canum iacebant quousque conui-
 uum finitū fuit, & eorūde acerrus

fatis acreuit 283
 Osiris deus fuit heliopolitanus qui mu-
 tato nomine, postea dictus est Mo-
 ses 700
 Otho 620
 Othonis mors 622
 Ozias princeps creatur 217
 Oziaz regis studium & præcipua exer-
 citia 221
 Oziaz regis præsumptio ac percussio
 ibidem
 Oziaz mortuo Ioathan filius successit
 in regni possessione 226
 Oziaz tota ac plena historia à 217 vs-
 que ad 230

P

Pacorus rex Medorum 684
 Pacori Parthorum ducis fraus
 341
 Pacori alius atque alius dolus 502
 Pacum domini dei cum Noe 6
 Phaceias patri Manahen in regni gu-
 bernatione succedit 226
 Pallas Felcis frater rebus in Iudæa ge-
 stis & gerendis præficitur 476
 Palæstina 11
 Palæstini Israelitas vicerunt sibi que
 iure victoris vtentes annua tribu-
 ta reddi per spacium quatuor anno-
 rum coegerunt 113
 Phaleg frater Lectan & filius Heber
 quare sic sit appellatus 11
 Palus bituminis quæ distat ab Hiero-
 solymis stadibus ducentis 359
 Palus Asphaltites quæ prius erat val-
 lis 14
 Pamphylicum mare diuisum est 50
 quæ in loco binuenies pro hypolis-
 tum
 Panes propositionis duodecim
 60
 Paneas oppidum 422
 Panium locus iuxta Iordanem 514
 Phanes rusticus ancipiti adhuc bello
 rū fortuna & dubio perturbationū
 euentu existente ab agro ad ponti-
 ficatum obrepit 605
 Pappus Antigoni dux 508
 Pappus occiditur 509
 Paradisi plantatio & eius flumina 4
 de quibus vide Genesios ca. 2
 Pharan, i. conuallis 20
 Pharaon regem significat apud Aegy-
 ptios 212
 Pharaonis somnium & eius solutio
 32
 Pharaonis diadema 42
 Pharaon Sara potiri tentauit 12
 Pharisei 544
 Phariseorum dogmata atque instituta
 421

Phariseorum strages ob insidias in eis
 depræhensas 395
 Phariseorum hypocrisis ac immodica
 circa cultum diuinum arrogantia
 ibidem
 Pharisei & esseni 370
 Phariseorum & Sadduceorum cōtro-
 uersia 313
 Paries 625
 Parthorum lex qua est cautum ne quis
 audeat aut tiara vtī, aut in lectulo
 aureo dormire prater regem 472
 Est autem tiara regum capitis tes-
 tamen, summitur quandoque pro
 galea, vide Baysum fol. 6
 Parentum contemptores 90
 Parus Alexandrina 381
 Pascha 48
 Paschatis sacrificia 67 de quibus via
 de Biblia in lib. qui inscribitur Leui-
 ticus cap. 23.
 Pasellus turris & oppidum 382
 Pasellus 515
 Pasellus turris Hierosolymorum
 633
 Phatellitæ 516
 Pauperes ex oraculorum responsis in
 eremum amandantur ad eundam
 vrbis conflagrationem tam peste
 quam fame 711. 719. huiusmodi es-
 nim homines solent propemodum
 sexcentis morborum generibus la-
 borare, aeremque corruptissimum
 exhalare, quo etiam oraculo for-
 te præmonita idem Gallorum rea-
 gina Parisus statim à suo aduentu
 fieri statuit
 Pherceides primus in Græcia de co-
 lestibus philosophatus est 695
 Pedanius legatus 524. 661
 Pentecostes sacrificium 67
 Pheroras Herodis filius patri suo con-
 ciliatur 385
 Pheroras crebræ suspitionis notam
 inuit Salomæ 383
 Pheroras & vxor eius ab Herode accu-
 santur 396
 Pheroras moritur 527. 397.
 Petronius in Syriam legatus mittitur
 contra Iudæos 439
 Petronius literas à Caio accepit 442
 Petronii summa prudentia ac modera-
 tia 440
 Petronius mire erga se deos cognos-
 uit faciles & propensos 442
 Petronii epistola ad Dorisenses 465
 Philippi & Demetrii fratrum duellum
 319
 Philo Iudæos exanimatos ac pen-
 exangues aduersus Caum excitat
 439
 Pincerna somni habiti solutionem
 quaerit à Ioseph 30

INDEX

Pincerna regi, Ioseph doctrinam & miram explicandorum somniorum, ominum, & prodigiorum cognitio nem, refert	31	Pompeius templum ingreditur cuius limina transgredi non nisi Pontifici licebat	495
Philostratus historicus	245	Pompeius militum impetu opprimitur	463
Philippus Romam venit	416	Pontificum catalogus	240
Philadelphia	512	Pontius Pylatus	423. 424
Philadelphus, i. literarum Græcarum aut potius ipsorum Græcorum amator. 315. quamvis in priori significatione usurpet domus Buzæus, cum enim agit in Italos fortalis) Parisionum ingeniorum detractores, Παλίσινος Parisionos esse dicis. vide lib. de Asiæ & partibus eius.		Pontius Pylatus Iudæos patriâ, deosq; penates, atq; adeo totam suam religionem defendentes crudeliter opprimit atque interficit	424
Philosophi periphrasis per etymologiam	1	Populi & Senatus mira de imperatore eligendo dicertatio	462
Phuæas sacræ pecuniæ custos comprehenditur	672	Populi qui nunc à Græcis dicuntur Galatæ quondam dicti sunt Gomeritæ	10
Phinees filius Eli à Palæstina occiditur	119	Portæ ex solido auro factæ tam magnæ & tam ponderosæ ut ducenti homines quotidie ad illas claudendas vix sufficerent	719
Phinees filii Eli. coniunx, moritur ibi.		Portæ	58
Phiolæus Assyriorum rex	226	Porticus incenditur	661
Pyrgos Stratonos urbs maritima quæ post ab Herode rege clarissimis ædificiis illustrata Cæsaria dicta est 500. 514		Pueros legem omnium primam edocendos	87
Philon paradisi fluuius. 4. significat autem Hebraice inundationem sed de hoc & cæteris huiusmodi vide Genesios. ca. 2.		Pueri cuiusdam dolosa astutia qua Romanis omnibus impoluit	669
Pitholaus princeps constitutus ab Antipatro	495	Pudens vnus ex ala equitum Romanorum	662
Polla urbs mediterranea	ibid.	Pugna grauissima & supra omnes crudelissima committitur Hierosolymis	561
Polemon Lyciæ rex cui per conubiū (prius tamen circumciso in Iudaismūq; conuerso) Beronice coniungi properabat: ne tandiu viduata beluæ multorum capitum populi suspicionibus locum daret	476	Pugna anceps	661
Polemon Lyciæ rex Beronices tum diuini tum etiam amore captus, eius petitionibus annuit	ibid.	Puteus fœderis 16 dicitur quoque ab Ecclesiasticis puteus iuramenti ubi fœdus inuenerunt, atque iurauerunt Abimelech & Isaac. Est autem in oppido Isaac dicto, in Geraritica regione, iuxta Ascalonē.	
Polemon Lyciæ rex se speretum & ab uxore repudiatū ægreferens legem quoq; ipsæ Iudaicæ (cui conubii gratia tantū sese addixerat) abiicit ibi.		Phuti dicti sunt Prouinciales, unde autem, vide fol	10
Polemum Latronum principem occiderunt Iudæi sperantes perempto capite & cæteros quoq; omnes latrones ac totam rei publicæ pestem cessaturā. quod nimirum sic successit. 469. Hoc eodem consilio Cicerō vsus est in coniuratione Catilinaria dum ab urbe deiecit ipsum Catel, ut sic cæteris omnibus cerneret.		Plato mirabilis philosophus apud Græcos	726
Polybius megalopolitanus Historiographus	279	Pluuia insperata	441
Policianus vir iustus populum cōcitatum in oppressione Hierosolymorum videns, mitigat	556	Primitiæ frugum	67
		Principes septem	87
		Probamentum	438
		Prodigiosa portēta visa per inane in excidio Hierosolymorum ut fere sit in huiusmodi perturbationibus	668.
		quod recte Lucanus poeta Hispanus obseruauit, cum in fine (si recte memini) primi lib. sub belliparasceuem apparuisse multa portēta recensuit eorumque bonam partē narrauit	
		Procymia	514
		Propositio eorum quæ quinque postremis libris tractantur	696
		Protagoras	729
		Ptolemais urbs ab Herode nobilitata	515
		Ptolemaidem Tigranus obsedit	

321	
Ptolemai regis epistola ad Eleazarū pontificem	273
Ptolemaus mēsam admirabilem obtulit deo cuius descriptionem videbis fol.	275
Ptolemaus benignus	303
Ptolemaus latronum princeps	469
Ptolemai admirabilis industria vti hostibus summum horrorem incuteret	316
Ptolemai & Antigoni summa amicitia	341
Ptolemaus Philadelphus dictus, ubi primum nouit synceram Iudæorum fidem, bonitatem, & mansuetudinem eos (cum capti tenerentur) redemit eorumque fortunas omnium adauxit	715
Ptolemaus Euerzites	ibidem
Ptolemaus Hifcon	ibidem
Ptolemaus Lagi filius Aegyptum possedit	271

Q

Q	Vadratus præfex Iudæorum diligenter persecutus est seditionis authores, nec vnquā quiescit ut quousque omnes cruci affixit	475
Quadrati Iudæorum præsidis nomen deferretur	ibidem	
Quintilia mimæ quæ in custodiam data fuerat, in tormenta conicitur		450
Quintilia mi. 450. quæ agēdo Rosciū ipsum manifeste referebat in perfecta corporis hipocrisi, id est actione quæ in cuiusvis rei recta imitatione consistit: quamque Demosthenes in perfecto oratore potissimam primamque partem indicauit		
Quo aliqui sunt ferociores, & magis ab animi ratione alieni eo aptiores sunt ad bellum 455 cum enim bellum res sit beluina, quod ferociores summus eo magis coniuncti resbus beluinis. Ob quam rem Cæsar in principio Commentariorum suorum diuidens Galliam in tres (si bene memini) partes, vnā ex tribus, hominū fortissimorum esse ait, quod & ferociorum. unde colligere facile est, quod ferociores sunt homines eo & bello aptiores		

R

R	Aab meretricis beneficentia	96
Raaz	latronum princeps	192

I N D E X

Rachel promittitur Iacob	22	cedentiorum impetu cremabatur	585	Sacerdotes 69. de modo autem sacerdotum creandorum, vide Bibl	
Rachel Iacob vxor, viro suo collo-		Romani milites oleo perferuenti in		in Exodica. 29	
cat famulam Balam	23	magnis lebetibus ahenis deco-		Sacerdotum & Pontificis vestimen-	
Rachelis pulchritudo	22	quantur ob Iudaeorum impetum		ta & literae in eis elaboratae, pi-	
Rachel ex partu mortua & in Ephra-		atq; nequitiam	587	ctae, aut insculptae	62
ta sepulta est	26	Romani iam ferè castrametati per-		Sacerdotes Hierosolymitani, qui &	
Rachelis & Iiz diffidiū ac postea pris-		pelluntur à Iudaeis	631	quae eorum indumenta	638
tinæ amicitiae reconciliatio	23	Romani potiti sunt primo Hierosoly-		Sacerdotale quodam genus annora-	
Rachelis astutia	34	morum miro	641	tum	696
Rameffes a Rampse, patre sic voca-		Romani cuiusdam equitis incredibili-		Sacerdotes	724
tus est qui prius Sethon diceba-		lis audacia	642	Sacerdotes vnius diei quam Iudaei mi-	
tur	678	Romani secundo muro potiti sunt		nifice celebrabant	40
Ranarum & vermium plaga	46.47		643	Sacerdotes post repleti muros sese oc-	
Raphanae populi	679	Romani vincuntur	657	culebant in exilio Hierosolymita-	
Raphia vrbs	496	Romani iterum inuadunt hostem		tatio	667
Raphim viro collocatur	193		660	Sacrificiorum duo genera	66
Rapaces principes militiae	231	Roxane & Salome filiae Herodis		Sacrificia Paschatis	67
Ratio conscriptorum Iosephi. ubi		vna ex Phedra, altera ex Elpide su-		Saddocus	420
sic mallem legere quam vt in mar-		scepta	526	Sadducei atque eorundem dogmata	
gine nunc legitur, conscriptae no-		Ruben	127	& instituta	421
stra.		Ruben pro ereptione Ioseph fratres		Sadduceorum & Phariseorum cōtro-	
Rationale, Graece λογικόν, Hebrais		alloquitur	28	uersia	313
ce Eflin	62	Ruben noctu ad lacus venit	28	Sadducei	544
Ratio septimi mensis	67	Rubē oratio ad Ioseph pro fratribus		Salomonis natale	160
Ratio statuens	731		33	Salomonis militiae principes qui	
Ratio	632	Rufus militum imperator	413.537	181	
Rahuelis filiae	44	Ruta	682	Salomon filiam Pharaonis duxit vxor-	
Rauel alias Letro verba fecit ad		Ruth vxor Maabon, Booz vxor fa-		rem	180
Mosen	55	cta est 116 117. de quibus plu-		Salomonis sapientia	182
Rebecca pro Iacob orat deum	21	ra in Bibl. in libro qui inscribitur		Salomon à deo contra daemones ma-	
Rebellare alicui	214	Ruth à principio vsq; ad finem		gnam potestatem impetrauit	
Regum eligendorum mos	88			ibidem	
Regni diuino	417			Salomon quot fecerit hostias in tem-	
Rhegini populi olim dicti Aschene-				plo	187
zai	10			Salomon quot & quas vrbes con-	
Religio creandorum sacerdotum quan-		Saab Galilaeae, patria fuit Elea-		diderit 190. de quibus vide Bibl.	
ta fuerit apud Iudaeos.	696	zari	585	lib. Paral. 2. c. 8	
Regionis quae vltra Iordanem flu-		Sabachadai eunuchus	266	Salomon multas gentes subiugauit fi-	
uium est, descriptio	576	Sabbatum Hebraeis septimanam si-		biq; seruire coegit	109
Remmon filii quot & qui	152	gnificat	60	Salomonis obitus	194
Reparatio sacrificiorum	234	Sabbaticus fluminis prodigiosi ac pe-		Salomes accusatio pernitiosa	523
Repedare aliquod pro eo quod est ali-		culiaris cuiusdam miraculi est a-		Salomes odium in filios Herodis	
quò redire	429	pud Iudaeos	679		373
Rerum conscriptio, verior apud quos-		Sabbatorum colendorum quam ma-		Salomen (cum Sylzi Arabis amore	
vis barbaros populos, quam apud		gna atque adeò supersticiosa fue-		capta flagraret) Alexae nubero	
Graecos	697	rit Iudaeis religio	543	Herodes ac Iulia Caesaris coniunx	
Respha filia Sebaeth	150	Sabbatum Hebraice idem est quod		compellunt	393
Resmiranda	65	requies ad quam (ex dei voluntate)		Salomes filius Antipater	410
Rex statuam adorare iubet	245	dedicatum est 3, de cuius diei be-		Samaria	496
Riphai populi dicti à Riphath, non-		nedictione, vide Biblia Genesios		Samariae vniuersa descriptio	576
nullis quoq; Paphlagonibus voca-		cap. 2.			577
Risam castellum	345	Sabai à Saba dicti 11. Est autem		Samaria nunc Sebastia appellatur	
Roas petra sic dicta	106	Saba vrbs Metropolis in Arabia			366
Roboam quas vrbes aedificauit	197	in felicissimo monte sita, vnde bo-		Samaria deletur	313
Roboth puteus	20	na thura adferuntur		Samariae accusantur apud Darium	
Rhodus	504	Sabbæus	300		257
Roma sub Vespasiano multum flo-		Sabinus occupat Capitolium		Samariae Cuthae quoque dicti sunt	
ruit	678	626			255
Romani flammis exusti	662	Sabinus murum conscendit			627
Romanorum duo milites capti du-		657			169
cuntur	670	Sabinus occiditur			266
Romanorum machinae atq; ipsi de-		Sabæa seditio			69
bellatores crebro bellicorum in-		Sabuchadar eunuchus			
		Sacerdotum vxores			

INDEX

tum	585	Simon filius Iairi	661	Serpentis poena quam ei ob eius cau-
Samæi iniuriæ	164	Simon Cathlæ filius	ibidem	lumniam & deceptione dominus
Samuel Saul regem creauit in eremo		Seleucus	733	deus imposuit
fundens vas olæi super caput eius		Suidas Hist.	730	Sethosis quandoque Aegyptus Danaï
124		Syria	710	frater dictus est, quemadmodum &
Samuel suos congregauit in ciuitate		Sebaste vrbs condita	514	frater eius Danaus Armais fuit ap-
Mosphat quæ interpretatur deor-		Sebaste ciuitas quæ ab Agrippæ no-		pellatus
sum respicere, quod deo (haurien-		mine Agrippias quoque dicta est		700
tes aquam) sacrificarent	121	502		Sicariorum pertinacia
Samuel senex rem domesticam filius		Secta quarta à Iuda introducta	422	692
suus gubernandam iniungit	122	Sedechias capitur	239	Sydon vrbs ab Herode nobilitata a-
Samuelis ortus et eius prophetiæ	117	Sedechiæ pseudoprophetæ argutissi-		q; resecta est. 518. 515. fuit autem
Samuelis oratio	121	ma & verè sophistica verba præua		Sydô vrbs phœniciæ insignis, olim
Samuelis altera oratio ad populû	126	luerunt	209	Chananeorum terminus ad A-
Samuelis responsio ad Saul de inobe-		Sedechiæ proles	243	quilonem respiciens, postea au-
dientia	131	Seditio magna	77	tem regionis Iudææ facta est, ces-
Samuelis prophetæ viri sanctissimi		Seditiosorum superba responsio		fidit in sortem tribus Aser: sed nō
mors 141. de hoc & eius morte si-		670		venit in eius possessionem quia ho-
copiosius vis videre recurre ad Bi-		Seditiosæ regiam deprædantur ibidē		stes non potuit expellere
blia. 1. Reg. c. 25		Seditio magna iterum in Hierosoly-		Sichimitis solis à Pelusio AEGYPTI, vt-
Samuelis umbra alloquitur Saul	145	ma oborta, omnium (sed præfer-		q; ad rubrû mare pepercit Saul 130
Samuel vir iustus populum per deum		sertim Militis) malicia conflata		Sichele datus est Dauidi
adiuauit nullo affectu detest. (quo		474		144
omnis æquus iudex carere debet)		Sella vxor Lamech	5	Sichimitarum & Abimelech discor-
veram coram rege referat senten-		Seductio Euxæ mulieris	4	dia. 99. dicti autem sunt sichimitæ
tiam de sui ipsius cā vita antea cta		Segor quid significet apud Hebræos		ab vrbe sicheem quæ Græce Sichis
quā præsenti	126	16		ma latine autem sicima dicta est,
Samuel in Bethlehem pergit vncturus		Seiani insidiæ	433	fuit ciuitas Iacob sed deserta ē, nihi-
Dauid regem	131	Seiron Heb. capillitium siue Casariē		lominus tamen ostēditur locus qui
Sampson & eius facta	114	significat	20	dam iuxta suburbium Neapoleos
Sampson Palaestinis traditur	116	Senaar campus 9, fuit autē cāpus Ba-		propter sepulchrum. Ioseph, fuit au-
Sampson loci nomen	115	bylonia in quo turris extructa est,		tem subuersa hec vrbs ab Abimes-
Sampsonis questio	115	vnde egressus Asur ædificauit Nis-		lech & sale conspersa
Sanabalath ab Alexandro potestatem		inuē tuerunt & alii campi hoc no-		Siclus Hebræorū numisma est quæ
obtinet condendū templum	269	mine appellati, sed de hoc intelli-		tuor drachmis Atticis æquualē 64
Sanctum sanctorum	59	git Iosephus sub finem 9 cap.		Sylas in vincula coniectus
Saphin locus quidam sic dictus in Iu-		foli supradicti cum citat Aestium		466
daa	269	Histor.		Sylas reuocatur
Sare ætas mors & sepultura 18 de		Sennacherib (vt Berosus testatur) As-		ibidē
qua re, vide Genes. ca. 23		syriorum rex à suis filius in vrbe		Sylas
Sardianorum decretum à populo re-		Niniue & in tēplo Arasci perem-		396
ceptum	337	ptus est	232	Sylas damnatur
Sardonyches	65	Sennacherib rex magnus	231	390
Saul Cis filius 124. 129. 123		Sentius saturninus	457	Sylas. Obedæ regis procurator 520.
Saul de inimicis serio triumphat	126	Sentii oratio ad senatum	457	527
Saul altare constituit	129	Seon rex cum toto suo exercitu oc-		Silua fons
Saul genealogia	ibidem	ciditur	79	634
Saul apprehensi Samuelis vestem la-		Septem dierum series quam dominus		Silua agnomine flauus
cerat	131	deus IESVS CHRISTVS		685
Saul à cacodæmonibus frequēter in-		in omnibus rebus creandis obser-		Symeon retento Ioseph fratres sinit
festatus remedium quod non inue-		uauit 3. de qua serie vide Genes.		abire
nit apud aliquem sapientium à cy-		cap. 2		34
charista accepit	132	Sepulturam nulli mortalium quan-		Simon fratri Ionathæ successit
Saul suo gladio interiit 147 de cus-		tumuis barbaro & peregrino de-		307
ius obitu (si plura cupis) vide Bib. in		negandam	91	Simon ad galilæam perueniens hos-
primo Paral. ca. 10		Septimi mensis (quem Macedones		tes suos in fugam conuertit & sic
Saul epitaphium	149	Hyperueretam vocant) ratio		victoriam reportauit
Saul petitio à Samuele	123. 124	67		290
Saul omnia quæ sibi Samuel prophe-		Sephor	422	Simonis oratio ad populum Iuda-
tarat vera inuenit	124	Seron vincitur	288	cum
Saul à suis desertus	127	Seruos testari non posse quemad-		308
Saul regni sorte adactus	124	modum nec militare aduersus li-		Simon præclarum Mausolæum fa-
Saltis	693	beros nec pro liberis	87	bricauit
				308
				Simon arcem Hierosolymitanam dis-
				ruit
				309
				Simon Herodis seruus
				414
				Simon capitur
				674
				Simon Gioræ occiditur
				681. 685
				Simonis Idumæorum ducis ad Hiero-
				solymos oratio
				610
				Simonis & Zelotarum pugna
				621
				Simon victoriam reportat de Cende-
				beo 309
				Simonis vxor à Zelotis capitur
				622
				Simonis interitus
				309
				Sinnabaris Assyriorum rex
				15

I N D E X

Syrorū perturbatio à deo facta	215	T	Abernaculi instrumenta	63	Tyberius Cæsar agitudine corripitur	435
Syria à Iudæis tota fuit deuastata	563		Tabernaculorū solēnitas	67	Tyberii insimulatio contra Caium	436
Siroborus Assyriorum rex	13		Tabernaculum quomodo fuerit adificatum	58	Tyberii mors	429
Sisenna. nom. p. viri	496		Thadailus dux Assyriorum cum principibus aliis coadiutoribus inuadit	13	Tyberii mors Agrippæ nuntiatur	437
Sitenna	20		Sodomitas	684	Tyberius Alexandrinus permultos Iudæos (cum in Alexandria manseret) interfecit	565
Socho vrbs quam Roboam Salomonis filius præter alias multas ædificauit	197		Tanaus & Mæotis paludes	596	Tyberio mortuo Caius succedit in Principatus moderatione	436
Socrates	729		Tarchai à Tito eaduntur	368	Tyberius multos Romanorum proceres extinxit	436
Sodomitarū reges quinque	13		Thecos vrbs quæ Roboam Salomonis filius adificauit	197	Tyberii mors omnibus grata & omnium animis accepta quamuis dissimulatione latebat omnium gaudiū ne quid mali succederet: gaudio rei tam misera propalato.	436
Sodomæorū regibus victis ab Assyriis tributum impositum est, & sic qui prius reges erant tributarii facti sunt	31		Temporis supputatio ab Adam ad templi usque adificationem	183	Tygranes Armenorum rex Cleopætram obsidet	502
Sodomitæ à Sodoma ciuitate, quæ impiorum scelere diuino igni consumpta est. Est autē sita iuxta mare mortuum, habet à latere Seoram vnam ex quinque Sodomorū vrbibus quæ & Segot & Zoara quoque dicitur quæ igni quoque diuino consumpta fuisset, nisi Lot deo pro ea supplicasset: cuius meminit Esaias in visione contra Moab	361		Templi structura & constitutio de qua vidē Bibl. 2. Paral. c. 3.	285	Tygranes Ptolomæidem obsidet	321
Soemus primò Herodis regis secretarius fidelissimus eius arcana cædiu fideliter celauit, quando mulieres non frequentauerunt. Verū tamen vbi primum mulierū blanditiis & verbis (quorū illis maxima copia est) illectus fuit omnia patefecit	393		Templi spoliatio	29	Tygraniæi populi à Tygrane sic denominati sunt, quos Græci Phrygas vocant	10
Soemum rex Herodes ob magnā eius perfidiam interim iussit	99		Templi porticus accensæ	366	Tygris paradisi fluuius est Hebræice Diglath dictus quoddam acutum aliquid & angustum significat, sed de hoc & cæteris huiusmodi, vide Genesios. ca. 2	706
Sol stetit	30		Templi duratio atque Hierosolymorū excidium	371	Tunus Historicus	738
Solutio somnii	671		Templi restauratio ac reparatio	628	Tumor & dolor	291
Somnii coniecturam pastor audiuit ibidem	30		Templi noui adificium	665	Timotheus iam congregatum suum exercitum more boni imperatoris exhortatur	291
Sosæ filius Iacobus	671		Templum sic adificatum fuit, ut transfusus haberet subterraneos	690	Timotheus prope Rophon ciuitatē castrametatur adiuuens ex Arabia maximum mercede conductorum hominum exercitum	291
Scythæ populi sic à Græcis appellati. quondam autē Magogæ dicti sunt, sed mutati sunt simul cum nationibus linguæ	10		Templum cadibus pollutum	474	Tyrus	700
Scythopolis vrbs nomen vbi magna fuit facta Iudæorum clades	564		Templum succenditur	277	Tintinabula & malogramata	61
Scalide	543		Templis statuas, imagines, aut simulachra aliqua apponi, nefandissimum habebatur, unde Cuius Cæsaris statuas in templo collocari Iudæi non passi sunt, ut patet tol.	317	Tyrannus	382
Super humeralia	62		Tempestat horrenda exorta	700	Trannius & iucundus accusati	522
Scaturus	324		Tenebris caligo	277	Tyro atque alii primates insu Herodis comprehenduntur	391
Scenopegia quid	187		Theodas à fado interimitur	41	Tyriorum obsessio	230
Spicas in iugeribus remanentes non esse colligendas	88		Theodectes oculis mulcatus est	675	Tyronis filius	392
Stagnum Amygdalinum	649		Theodorus incuatos Iudæos inuasit & ideo repente decem milia interfecit, atque Alexandri sarcinas diripuit	317	Tyronis Herodem increpantis audacia	524
Strennuitas	444		Theopompus quid passus sit	698	Tyris quis locus sit	284
Stola sacerdotes	185		Thermut Pharaonis filius	277	Tyris ab Herode resecta	515
Stola pontificis à quibus sit solita conseruari	372		Terentius Rufus	41	Titus & Vespasiani munificentia erga deuictos Iudæos	278
Strabo Cappadox Hist.	330. 351		Testes quibus est usus Iosephus in suæ historiæ comprobationem	675	Titus oratio ad seditiones	669
Stratonos turris quæ nunc Cæsarea nuncupatur	366. 500		Testes falsi secundum legem puniendi	87	Titus clam hostibus oppidum occupat atque in suam potestatem adferit	589
Strutium	649		Testem vnum non sufficere ad alterum condemnandum	9	Titus oratio ad milites	595
			Testimonium Sibyllæ	423	Titus à Giscalensis suscipitur	603
			Tyberias conditur ab Herode	594	Titus mittitur ad Galbam	620
			Tyberiadis dedicatio	423		
			Tyberius Augusto successit	423		
			Tyberius curam sui nepotis Agrippæ committit	432		

INDEX

Titus in Iudæam mittitur 627
 Titus urbem obsidet 630
 Titus iuxta urbem castrametatur 632
 Titus militum temeritatē carpit 633
 Titus de secundo muro non minus quam Romani triumphavit 643
 Titi elegans oratio ad milites 656
 Titus pugnae spectator 660
 Titus ingreditur urbem 673
 Titus suis telis. i. sua ipsius clementia nimia & virtute perit 643
 Tityi ab Alstare debellati 700
 Tubalcain vir supra omnes bellicosus 5
 Tubalcain artis ferrariae primus inventor ibidem.
 Tubae argenteae 70
 Terribulum Regiae Hierosolymitanae quale fuerit 637
 Turris decidit 641
 Tusculum quantum à Roma distabat 433
 Tribuum Iudaicarum catalogus 152
 Tryphon (non notissimus ille, de quo Quintilianus in principio primi li. & Martialis, cui dicit, & faciet lucrum bibliopola Trypho) sed alius vir ingenuus & nobilis qui princeps militiae à militibus constitutus est 309
 Tryphonis viri in conuiuiis praesertim, facetissimi responsum, quo ita regem Ptolemaum delectauit ut omnes extemplo Tryphoni applaudere iuberet 283
 Tryphon adulator 392
 Tryphon Tyrannus 487
 Tryphonis summa malitia 309
 Tryphonis iuxta Antiochiam bellum 304

V

Valerius Asiaticus vir consularis 457
 Varus praesidium suis ferre maturat 415
 Varus iubet Antipatro ut refutet verba Nicolai contra se de patricidii suspitione facta 402
 Varus Antiochia perrexit: dum Romanam nauigauit Archelaus 409
 Vasa 185
 Vasa promissionis 252
 Vasthiani eunuchi 262
 Veneni summa vis 402
 Venenum profertur 531
 Venones à Parthis pulsus ob nimiam eorum barbariem 423
 Venones capitur 424
 Ventidius Bassus dux Romanus 344
 Verba Mulieris adulterae volentis in suum concubitum inducere Ioseph, & eiusdem mulieris accusatio in eundem nolentem flecti. 29. 30.

quae res mihi per similes videtur illi quae est apud Ouidium de Phedra & Hyppolito
 Vermium plaga 47
 Vespasianus mouet exercitum contra Tarichaeos 594
 Vespasianus à suis in medio inimicorum deseritur 599
 Vespasiani animaduersio in exercitum 600
 Vespasianus à Tyberiensibus recipitur ibidem.
 Vespasianus grauissimum vulnus ac propè lethale suscepit 595
 Vespasiani & Titi munificentia erga Iudaeos deuictos 278
 Vespasianus templum pacis construxit 681
 Vespasiani clementia 684
 Vinearum Plautandarum mos 88
 Vineae inuentor & plantator priamus Noe 11
 Vitellius 620
 Voluminus militiae magister 524
 Vulpes trecentae 115
 Vrias Bethsabee maritus occiditur 158
 Vrias, Ioathan succedit, Vriae vero Nerias 240
 Vriae literae 159
 Vtensile pro re qua uti possumus vltur patur folio. 513
 Urbs muro circumdatur 651
 Urbs funditus eueritur 644
 Vxor diuortium 90
 Vxorum ducendarum mos 89

X

Xanticus mensis appellabatur apud Macedonas mas ille qui Hebraeis Nisan dicebatur. 64. 67. 256. Erat autem hic mensis primus Azymerum, quem nos Aprilē vocamus. Dicebatur & Xanticus dies ille quē nos per Calendas intelligimus.
 Xantico mense iuvenes qui expeditionem Iā facere poterant Aegyptum deseruerunt 48
 Xaloth vicus seu ut nostri dicunt pagus quidam, à quo Ptolomaidis magnitudo usque ad Bersabem protendi cognoscitur 576
 Xerxes Persarum Rex aduersus Graecos (ut Choerilus antiquissimus poeta refert) militauit 703
 Xerxes Dario patri defuncto successit 257
 Xerxis epistola ad Satrapas Syriae pro Iudaeis ibidem.
 Xerxi defuncto Cyrus eius filius (quē Graeci Artaxerxem vocant) successit in imperii gubernatione quem

admodum & ipse Xerxes patri Dario successerat 261
 Xerxes ab atheniensibus turpiter fugatur 621
 Xylophorias festum est apud Hebraeos in quo omnes homines ligna congeriebant in templum ut eis adhibita, ignis perpetuus permaneret 561
 Xystus 663

Z

Abilus Arabum potentissimus
 Z Alexadri Caput abscidit 303
 Zabulon Galilaeae terra 700
 Zabulon validissima Galilaeae urbs incenditur 566
 Zacharias Iodae filius lapidibus obruitur 222
 Zacharias & Aggeus templi concionatores 256
 Zacharias accusatur à zelotis 613
 Zamarias Iudaeus Babylonicus & eius mors 394
 Zamarias princeps tribus Simeon uxorem habuit Chozabimadiani tidem mulierem ducis cuiusdam filiam 62
 Zamarias equorum princeps ibidem.
 Zamarias Helam regem Therfa filium, vix duobus annis regni expletis interfecit 201
 Zamarias totum Baasan genus (ut Simon prophetauit) è medio sustulit ibidem.
 Zamarias aulam regiam igni apposito sequi intus recumbentem concremauit ibidem.
 Zara 487
 Zarassim Mardochei vxor 264
 Zarcas rex Athiopiae 200
 Zebedaus Achar filium habuit qui inuentam chlamydem regiam auream atque variis gemmis conspersam & intextam tetrae tumulo sepece liuit 97
 Zeb rex occisus 110
 zebennae populi à zebenna regione sunt dicti 312
 Zebenaus Alexander ibidem.
 zebus princeps Sichimitarum 111
 Zebulonitae 101
 zelari 707
 Zelotypiae lex 69
 zelotis suadet Eleazarus auxilium aliunde efflagitare 608
 Zelotae in urbem per insidias claudendas Iudaeos intromittunt 611
 Zelotarum crudelitas 714
 zelotarum pugna Cum Simone 622
 Zelotae 685
 Zelotypia Herodis non paucis nocuit 517
 zepha Liae ministra 23

INDEX

Zelpha filium habuit nomine Gad quod interpretatur fortuitum	23	Zepha vrbs quam Roboam creditur aedificasse	197	Zorobabel princeps Iudæorum	250
Zenodorus	369	Ziphaz Dauidem prodiderunt tamē ab eo facile veniam impetrarunt	138.	Zorobabel templum atque urbem reparaturus proficiscitur	254
Zenodorus idem	386.513	Ziph ubi nunc vicus ostenditur in quo Dauid fuit absconditus. fuit autem vicus ille tribus Iuda in Do roma iuxta fines Bleutheropos leos.	619	Zorobabel sententiam profert de mulierum natura	253
Zenonis res mirandæ ubi	319	Zoara Arabiæ locus	316	Zorobabel itidem & de veritate sen tentiam fert ibidem.	
Zephyrium	518	Zoilus tyrannus	61		
Zephyrus & eius natura	544	Zona			
Zeugma vrbs	679				
Zeus, Regis Antiochiæ frater	279				
Zethura vrbs quam aedificauit Ro boam Salomonis filius	197				
Ziba libertus Saul	168				

TOTIVS INDIGIS
FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

est finis historiæ, quam promissimus nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quem ad modum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudæis. & qualiter sit quidem expositum lectoris, ut dicant, relinquatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod eam solam scopum mihi per omnia quæ scripsi proposuerim.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDÆORUM
contra Apionem grammaticum Alexandrinum ad
Epaphroditum Liber primus.

VFFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiquitatū, optime virorum Epaphrodite, legentibus eos, aperui de nostro genere Iudæorum, quia & vetustissimum est, & primam originem domesticā habuit. Quinq; milium enim annorum numerū historiā continētem, ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam vero multos video, respicientes blasphemiam quorundā insane prolatā: & ea quæ à me de antiquitate conscripta sunt, non credentes: putantes mendā

cium nostrum esse genus, eo quod nulla memoria apud Græcorū nobiles historiographos digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem, vesanum spōtaneumq; increpare mendacium, aliorum vero ignorantiam pariter emendare: vniuersosq; de nostra antiquitate, qui scilicet veritatem amplectūtur, edocere. Vtar autem in meis dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autē qui blasphemie de nobis atque fallaciter, conscripsere aliqua, per semetipsos conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas non multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriā: nec non & eos, qui de nobis scribere voluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantummodo fidem habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatem: nobis autem & alijs hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet non varias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua, & heri (ut ita dicam) nuperq; facta cognoui: hoc est fabricā ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum: cunctarumque rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribendæ. Apud Ægyptios autē, atq; Chaldæos, & Phœnicas (desino enim nos illis cōnumerare) sicut ipsi fatentur, res gestæ antiquissimā & permanentem habent memorię traditionem. Nam & locis omnes inhabitant, quæ nequaquam aeris corruptioni subiaceant, & multam prouidētiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur sine memoria relinqueretur: sed in publicis cōscriptionibus semper à viris sapientissimis dicerentur. Græcorū vero regionem innumeræ corruptiones inuasere, rerum memoriā delētes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se primos esse credidere, sciant quia etiam sero & vix naturam potuere agnoscere literarū. Nam antiquissimum earum vsum habuisse creduntur à Phœnicibus, & à Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare seruata conscriptionē, neque in templis, neque in publicis anathematis: quando etiam de Troianis rebus. vbi tot annis militatū est, postea multa quæstio atq; cōtētio facta est, vtrum literis vñ sint: & magis veritas obtinuit, quod vsus modernarum literarum illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos, nulla inuenitur cōscriptio, poemate

Omnia Græcorum esse noua

poemate Homeri vetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria re seruatum, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est Cadmus Milesius, & Acusilaus Argiuis, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de cælestibus ac diuinis primitus apud Græcos sūt philosophati, id est, Pherecydē Syrium & Pythagoram, & Thaletem, omnes concorditer consentunt, Ægyptiorum & Chaldæorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut vix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem eorum exacte tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillime dicat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt, & valde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego videbor me posterioribus esse superfluis, si explanare voluero, quantis quidem locis Hellenicus ab Acusilaio de genealogijs discrepat, & in quantis Hesiodum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum vero Timæus, Timæum qui post illum fuit, Herodotum vero cunctis: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Atthidas conscripserunt: aut de Argolicis qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum viri probatissimi discordasse noscuntur? In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsisse videatur. Causæ vero huius dissonantiæ multæ forsan & aliæ querere volentibus apparebunt. Ego vero duabus quas dicturus sum, maximam huius vim diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi prior esse videtur: id est, eo quod ab initio non fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentiendi posteris, vetus aliquid volentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta, sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæque cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis de supplicijs sunt conscriptæ, modicum ante tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? vix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur, quæ & discere volentes doceret, & mentientes argueret, multa inter conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non studium veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed verborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimaret, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui vero ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se fore probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historiæ nimis aduersum est. Veræ siquidem historiæ indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. huius vero cum quædam aliter conscriberent quam alij, tunc se putabant omnium veraciores ostendi. Quapropter causa quidem verborum & calliditatis eorum, cedere nos græcis oportet, non autem de antiqua historiæ veritate, & maxime de rebus propriæ vniuersiusque prouinciæ. Quoniam igitur apud Ægyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quâdo sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabatur: Chaldei vero

*Causa erroris
Græcorum*

*Draconis
leges.
Arcades*

apud

*Sacerdotale
genus anno
tatum*

apud Babylonios : & quia præcipue Græcis immixti, vñ sunt Phœnices literis, circa dispensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum cōsentiāt omnes tacendum hoc puto. De nostris vero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerūt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potiore) pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia vsque ad nostra tempora cum multa integritate seruātū est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos viros, & in dei placatione præparatos, ad hæc exercēda constituerūt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purūq; cōsisteret, prouiderūt. Oportet enim eū qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gētis nasci muliere, & neque ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & genus per antiquā lineā & multis testibus ap probare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed vbiq; nostri generis cōstitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotū: hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocūq; terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq; huius rei testimonia præbuerent. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Interdiciū vero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant, vel alia sanctificatione fungantur. Rectè siquidem, potius autem necessariè, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neq; vlla sit in descriptione discordia: sed solummodo prophetis antiquissima quidem & veterrima secundum inspirationem; factam à deo cognoscentibus, alia vero suorum temporū sicuti sunt facta palām conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnātes: sed solummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moëcos, qui natiuitates continent, & humanæ generationis traditionem habent vsque ad eius mortem: hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte vero Moëcos vsque ad Artaxerxem Persarum regem, qui fuit post xerxem, prophetæ suorum temporū res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in deū, & vitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe vero vsque ad nostrū tempus singula quidē conscripta, nō tamē priori simili fide sunt habita, eo quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palā nāque est ipsis operibus quēadmodū nos proprijs literis credimus: tanto nanq; seculo iam præterito neq; adijcere quicquam aliquis, nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertū est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare, & in his vtiq; permanere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Iā itaque multi captiuorum frequenter tormētis affecti sunt, & mortes varias in theatris sustinere, ne vllum verbum cōtra leges admitterent, aut conscriptiones autas violarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeßus est? quando neq; fortuitam sustinere læsionem volūt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentiū voluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque vident præsumentes de his rebus conscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper, quidam historias conscribentes ædiderunt: cum neq; ad ea loca venerint, neque in proximo rerum gestarum fuerint. sed ex auditu quēdam pauca componentes, impudenter semetipsos videntur historiarum nomine iactitare. Ego vero & de omni bello, & quæ ibi particulariter gesta

ter gesta sunt, veram descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem, ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia vniuersa semper inspicere faciebant, primo quidem vinctum: postea vero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam videns Romanorum exercitum, vniuersa cum diligentia describebam. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus vacationis habens, omni iam negotio præparato vsus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit veritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non expauicerem. Primum nanque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuere, plurimis vero nostrorum etiam eos venum dedi, qui Græca eruditione videbatur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex agrippa. Isti siquidem vniuersi testimonium perhibuere, quod veritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutassent, aut prætermisissent. Quidam vero prauis homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractionis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentem alijs rerum veracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhærendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa vtrumque me credo fecisse opus. Antiquitatis nanque libros (sicuti dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarum. Historium vero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum vero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta vel gesta sunt, nihil ignoras. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaq; necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorū, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior, quàm apud Græcos est. Volo aut paululum prius disputare aduersus eos, qui cōtendunt nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, ut aiunt illi, dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimā habitamus, neq; mercimonijs gaudemus: neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; vberriam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta studentes, legumq; custodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ necessarium iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam viuendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis cōmercium Græcorum: sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phœniciæ maritimæ, studentibus circa contractus, atq; negocia amore pecuniæ requisita. Sed neq; circa latrocinia sicut quidā alij vacare, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia virorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negociationem ad Græcorum prouinciam nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Aegyptj, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi vero postea atq; Persæ palam in Asia regnauerunt, & vsq; ad alterā continentem Persæ militauerunt. Thraces autē propter vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino vniuersi iuxta mare vel orientale vel

Nu hesperium

Quibus testibus
natus sit

hesperium habitantes, aliquid conscribere volentibus cogniti facti sunt. Qui vero superius habitabāt, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestatem, tantāque bella conficiente, neq; Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit istis, fecit aliquā mentionem: sed sero tandem & vix ad Græcos potuit eorum venire notitia. De Gallis enim & Hispanis sic ignorauere hi, qui putantur diligētissimi conscriptores, quorum est Ephorus, vt vnā ciuitatem esse arbitrarētur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque sunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa vero ignorantie veritatis est, quod procul abessent: vt autem falsa conscriberēt, quod vellent videri aliquid amplius quā alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neq; nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita dissita procul à mari, & talibus institutis viuens? Pone igitur nos argumento vti velle Græcorum, quod non sit genus eorum antiquum, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis sit dictum: nōne omnino deridebūt causas huiusmodi à me prolatas, & testes vicinæ regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptis enī & Phœnicibus præcipue testibus vtar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et videntur maxime erga nos iniqui in communi quidem omnes Ægyptij, Phœnicum vero Tyrij. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorū. Cum vero fidem de his præbuerō, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæorum fecere mentionem: vt neque huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ contentiōis. Inchoabo autem primum à literis Ægyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaque genere vir Ægyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Ægyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Ægyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam vero etiam verba eius, tanquam illum ipsum adducēs testem. Fuit nobis rex, Timæus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: & præter spem ex partibus orientalis homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potēterq; ceperunt: & principes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa euertere. Erga omnes vero prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum vero & filios & coniuges in seruitutem redigētes: nouissime vero & vnum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphidem veniens, superiore inferioreq; prouincia tributaria facta, præsidia relinquens opportunis locis, maxime partes minuit orientales, prospiciens quod Assyrij aliquanto potentiores, erant desiderari regnum eius inuadere. Inueniēs autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad orientem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadā antiqua theologia Anaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, vsque ad ducenta quadraginta milia virorum eam custodientium. Hic autem messis tempore veniebat, tam vt frumētum metere, & mercedes exolueret, quā vt armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, vita priuatus est. Post hunc autē regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Bæon nomine. Post quē alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde Apochis, vñ & sexaginta: & Iantias, quinquaginta, & mense vno. Post omnes autem Assis no uem & quadraginta, & mēibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, & maxime Ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur

cabatur autem gens eorum Hycsos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos vero pastorem siue pastores, secundum eam munem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycsos: quidam vero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc sed e diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Ægyptiaca lingua, & hac quando denso sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc potius verisimile mihi videtur, & historiæ antiquæ conueniens. Hos ergo quos prædiximus reges, & eos qui pastores vocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Ægyptum ait annis vndecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Ægypti reliquæ factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximū & diuturnum eis illatum. Sub rege vero cui nomen erat Alisfragmuthosis, victos dicit pastores. & aliam quidem vniuersam Ægyptum perdidisse. inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdedisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & prædam suam. Filium vero Alisfragmuthosis Themosis conatum eos vi expugnare, cum quadringentis octoginta milibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum vero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, vt Ægyptum relinquentes, quod velent innoxij omnes abirent. Illos vero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Ægypto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quæ nunc Iudæa vocitatur, ciuitatem edificasse, quæ tot milibus hominum sufficere posset, eamque Hierosolymam vocitasse. In alio vero quodam libro Ægyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui vocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascua lem habentes vitam, vocabantur ita pastores. Sed & captiui non temere ab Ægyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Ægyptiorum, se esse captiuum: & fratres in Ægyptum posterius euocauit, rege præcipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes Ægyptios, rursumque quomodo se habeant verba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Ægypto populus pastorum ad Hierosolymam, expulsor eorum rex Themosis regnavit post hæc annis vigintiquinque, & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsitque regnum filius Chebron annis tredecim. post quem Amenophis viginti & mensibus septem, huius autem soror Amesses annis vigintiuno, & mensibus nouem. Mephres autem duodecim & mensibus nouem. Mephramuthosis vigintiquinque, & mensibus decem. Themosis autem nouem, & mensibus octo. Amenophis vero triginta, & mensibus decem. Orus vero triginta sex, & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, & mense vno. Rathotis vero frater nouem. Acenchres autem duodecim, & mensibus quinque. Acenchres alter duodecim, & mensibus tribus. Armais vero quatuor, & mense vno. Armesis autem vno, & mense quatuor. Armesismiamum vero sexaginta sex, & mensibus duobus. Amenophis nouedecim, & mensibus sex. Sethosis autem equestres & navales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Ægypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate vti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret, imperauit, & vt abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse vero ad Cyprum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, vniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnæ virtutis subimet subiugauit. his vero felicitatibus eleuatus confidentius incedebat, orientales vrbes ac prouincias subuertendo. multoque tempore procedente Armais, qui in Ægypto fuerat derelictus, omnia contra quam frater agere monuerat, sine timore faciebat.

bat. Nam & reginam violenter abiecit, & alijs concubinis sine parcitate ingiter miscebatur: periuasusq; ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is vero qui cōstitutus erat super sacra Ægyptiaca, codicillos Sethosī misit, cūcta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinavit, & proprium tenuit regnum. Prouincia vero vocata est ex eius nomine Ægyptus. Dicit enim quod Sethosis Ægyptus vocabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon Palām vero est ex præditis annis tempore computato, quod qui vocabātur pastores, id est nostri progenitores, ex Ægypto liberati, ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc prouinciam in habitare, quā Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argini esse confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Ægyptijs literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde venerunt ad Ægyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea vero quæ Manethon non ex Ægyptijs literis, sed (sicut ipse confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguā, ostendens ea sine verisimilitudine esse mendacia. Sed volo ab istis rursus mihi re ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaque apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quā Tyrij Carthaginem condidere. Descripta vero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem viginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinavit ei. Quem redonauit Salomon & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim solvenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus vero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scribere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Dium qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriēte, filius eius Hiram⁹ regnavit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum, quod in insula sitū erat, iactis aggeribus vrbi adiūxit, & aureis anthematis exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem vero Hierosolymorum Salomonem misisse dicūt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti perfolueret: confessumq; Hyramum, non se posse solvere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quemdam, virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hyramo regi conferret. Dius igitur hoc modo de prædictis testimoniū perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus cōscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus vniūcuiusque loci literis, historiæ veritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde veniens ad Hyramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hyramus, qui vixit annis trigintaquatuor. Hic aggre coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa ædificauit. Herculisque & Astartes fana dedicauit, Herculis primum

extructo

Menander
Ephesus

extracto mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi, denuo remeant. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur vero tempus ab hoc rege vsque ad constructionem Carthagini, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum vixisset annis. xliij. septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cum vixisset annis. xx. regnavit nouē. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnavit annis. xij. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cum vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badezorus filius: qui cum vixisset annis quadragintaquinque regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset trigintaduobus, nouem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita quinquaginta sex, ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaque colligitur tempus à regno Hiram vsque ad ædificationem Carthagini, annorum centum quinquagintaquinque, & mensium octo. Quum vero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, sit ab ædificatione templi vsque ad constructionem Carthagini tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam vniuersam bello tenuissent, tum demum templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berofus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berofus antiquissimas sectus historias, de facto diluui, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in summitatem montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus eorum adiiciens, vsque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum regem. & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Ægyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem eum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis septuaginta, vsque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, vniuersos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa vero verba, quæ Berofus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum non valeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori ætate valenti partem quandam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autem cum satrapa desertore congressus, prouinciam quæ ab initio eorum fuerat, ad propriam reuocauit imperium. Eodem vero tempore, cō-

Ex historiis
Chaldæorum

Berofus

Nn 3 tigit patrem

" tigit patrem eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi,
 " qui regnavit annis vigintinovem. Nabuchodonosor autem non post multum tem-
 " pus mortem patris cognoscens, & negocia Aegyptiaca disponens, reliquarum
 " que prouinciarum, & captiuos Iudæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in
 " Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimen-
 " tis perducerentur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum
 " Babylonem venit: reperiensque cuncta à Chaldeis dispensari, seruatumque regnum
 " ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuos quidē
 " aduenientibus præcepit habitacula in opportunissimis Babyloniæ locis ædificare.
 " ipse vero ex manubijs templum Beli ac reliqua munificentissime excoluit: & ve-
 " teri ubi alteram extrinsecus adiecit. Et prouiso ne posthac possent hostes fluuiū
 " conuertere & ad urbem accedere, tres interiori ciuitati per circuitum muros, totio-
 " dem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bitumine, circumdedit: tum sic
 " communitè portas quæ vel templum deceant, addidit. ad hoc iuxta paternā re-
 " giam, alteram sumptuosiore multo amplioremque extruxit: cuius ornatum expo-
 " nere fortasse longum esset. illud memoratu dignum, quod hæc adeo superba su-
 " praque fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In ea lapideas mo-
 " les excelsas excitauit, aspectu montibus asimiles, omniq; genere arborum consi-
 " tas. Hortum quoque pensilem fecit, fama nobilem: eo quod uxor eius montanū pro-
 " spectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaque retulit de prædicto
 " rege, & multa super hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpam cōscriptores Græ-
 " cos, quasi vane arbitratos, à Semiramide Assyria Babylone ædificatam, & mira
 " opera ab illa circa eam fuisse constructā, falsè conscripsisse dicens. Ipsam certe
 " Chaldæorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum archi-
 " uis Phœnicum concordare videtur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege Baby-
 " loniorum: quoniā & Syriam & vniuersam Phœnicen ille subuertit. In his sanè
 " consonat & Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: & Mega-
 " sthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit, prædictum regem Baby-
 " loniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim
 " eum & maximam Africę partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ vero de templo
 " Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse Babylonijs, & cœptum rur-
 " sus ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic
 " enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædi-
 " ctum murum, incidens in languorem, de vita migravit, cum regnasset annis tri-
 " bus & quadraginta. Huius regni, dñs effectus filius eius Euemaradochus, pro-
 " pter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore
 " peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnum
 " qui ei fecit insidias Niriglissoroore, annis regnavit quatuor. Huius filius La-
 " borosardochus, principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem: insi-
 " dias vero passus, eo quod nimis appareret malorum esse morum, ab amicis ex-
 " tinctus est. Hoc itaque perempto, conuenientes hi qui fecerant insidias, commu-
 " ni suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadē
 " gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto & bitu-
 " mine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Persi-
 " de cum magno exercitu, vniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā
 " urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens exercitu suo,
 " atque congressus pugna, victus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippen-
 " sium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans exteriores mu-
 " ros deponere ciuitatis, eo quod nimis videretur munita, & esset ad capiendum
 " valde difficilis, reuertus est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Na-
 " bonido vero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus cle-
 " mentia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eū à Babylone. Na-
 " bonidus itaque reliquum vitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc con-
 " cordant

cordant cum nostris. Scriptum namque in eis est: quod Nabuchodonosor octa-
 tuodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, &
 fuit exterminatum annis septem. Secundo vero anno regni Cyri fundamentis
 depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolatis, adijciam
 etiam Phœnicum historias: non enim probationū abundantia relinquenda est:
 est enim dinumeratio in illis annorū: sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabu-
 chodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal an-
 nis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicare hi. Ecnibalus Basle-
 chi, mensibus duobus: Chelbis Abdæi: mensibus decem: Abbarus pontifex, mensi-
 bus tribus: Myttonus & Geraustus Abdilimi, iudices annis sex: inter quos regna-
 nit Balatorus anno vno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Ba-
 bylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Iro-
 mum, qui regnavit annis viginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium.
 Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium triū.
 Septimo siquidē anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quar-
 to decimo autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Conso-
 nant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyrijs, cum literis nostris.
 manifestum vero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri gene-
 ris antiquitate. Et his quidem qui non valde contendunt, sufficere iudico quæ præ-
 missa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus, sed io-
 lis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam
 Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno temporore eius habentes mentio-
 nem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia vero
 & diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agno-
 uisse manifestus est, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et ei⁹ quidem con-
 scriptio nulla reperitur. multi tamē de eo retulere: quorum insignior est Hermip-
 pus vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in pri-
 mo de Pythagora libro, quod Pythagoras vno familiarium suorum defuncto, no-
 mine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animā dicebat secum degere die no-
 ctūque: & quod præciperet, ut nō transiret locum, ubi a sū⁹ lapsus esset, & ab a-
 qua feculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemia recederet. Deinde se-
 quitur. Hæc autem agebat atque dicebat, Iudæorum & Thracum opiniones imita-
 tus ac transferens in seipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Iudæorum
 leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates nō ignota
 olim gens nostra, & multi iam mores ad quasdam transierunt, & æmulatione di-
 gni a nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scri-
 psit de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorū leges & peregrino sacra-
 mento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iniurandum, quod
 corban appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc inuenitur iuramentum, ni-
 si apud Iudeos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum
 neque Herodorus Alicarnassensis nostram ignorauit gentem, sed quodammodo
 eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit:
 Soli autem inter omnes Colchi, & Ægyptij & Aethiopes, verenda ab initio
 circumcidunt. Phœnices vero, & Syri in Palestina consentunt hoc ab Ægyptijs
 didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluium com-
 morantur, & his vicini Macrones, à Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi nam-
 que sunt inter homines soli qui circumciduntur: & isti sicut Ægyptij facere videtur.
 De Ægyptijs autem, & Æthiopibus dicere non possum, vtri ab alteris didicere.
 Dixit ergo Syros, qui in Palestina sunt, circumcidi. omnium autem qui habitant
 Palestinam, soli Iudæi circumciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit. Quin &
 Choerilus, antiquus poeta, meminit de gente nostra dicens quod militauerunt no-
 stri maiores cum xerxe persarum rege contra Græcos: & enumerans inuensas ge-
 tes, nouissimam nostram posuit, ita dicens.

Ex Phœnicum
historiaEx scriptori-
bus Græcis:
Pythagoras

Hermippus

Theophrastus

Herodotus

Hinc

Huius miranda specie gens castra secuta,
Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore:
Sedes huic Solymi montes, stagnum prope vastum:
Tonsa caput circum, squalenti vertice equini
Exturias capitis duratas igne gerebat.

Palàm ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. Hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atque maius est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebāt Iudæos sed etiam in quotquot inciderent admirabantur, non è vulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam viro Iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermo nem ascribit, quod ita conscriptū est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ vero habere potuerant illius admirationem quandam atque philosophiam, ea duco operæ precium, referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audire desideramus vniuersū. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorū. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur Iudæus erat, è Coelesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, vocanturque (vt aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipiētes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen vero eorum ciuitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, quum diuinus homo venisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum, & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans, cumque multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hęc ait Aristoteles apud Clearchum, & super hęc multam ac mirabilem continentiam Iudæi viri in cibus & castitatem narrat. Licet autem volentibus hęc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quàm decet inferere. Clearchus igitur facta digressionē, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, vir philosophus simul & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudæis conscripsit librum. Ex quo volo breuiter quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam. Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus confligit cum Demetrio, quod utique contigit vndecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade vero septima & decima atque ceteresima, sicuti refert Castor, adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi vicit in Gaza prælio Demetriū Antigonī, qui vocabatur Poliorcetes. Alexandrum vero profitentur vniuersi centesima & quarta decima olympiade fuisse defunctum Palàm ergo est, quia & secundū illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communicare volvere. Quorum vnus, inquit, erat Ezechias pōtifex Iudæorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum: dignitate vero apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & vniuersa in cōmuni gubernant, circa mille & quingentos existere. Rursum autē prædicti viri faciēs mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiationem cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem, quā scriptam habebat

Hecateus
Abderita

habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecatæus, quales circa leges existimus & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc. Et male sapius à finitimis audietes, & omnes contumelias passi à Perlicis regibus & satrapis non possum mente mutari. Sed cum magna exercitacione, de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens. Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Bali templum quod corruerat renouare, cunctisq; militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Indæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciã, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multã satrapæ exoluere, pro alijs vero veniam consecuti sunt. Adijcit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorũ traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiã morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir, & magnitudinẽ prouinciæ quã incolimus, pulchritudinẽq; narrauit. Penè decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum vberriam prouinciã possidere noscuntur. Indæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximã olim inhabitamus, & viro rum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Indæorum & aliæ quidem multæ munitiones per prouinciã, atque vici. vna vero ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis sed collectis, vnumquodq; latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem vero decem. & circa eam maxima fabrica, vbi altare est constitutum & candelabrum, vtraque aurea, duorum talentorum pondus habetia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum vero aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec vlla plantatio. nullus ibi veluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agẽtes, & omnino vinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quę cognouerit à viro Iudæo in expeditione constituto: cuius verba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, vnã secutus est quidam cum alijs equestrium Iudæorum nos deducentium, nomine Mosollamus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter, & quodam vate augurium captante, & petente vt cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente vero ei vate auem quam intuebatur, atque dicente: quod si quidem expediret eis vt manerent omnes, staret auis: si vero surgens antè eum euolaret, procederent: si vero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumq; trahens sagittam emisit, & auem percussam interemit. Indignantibus verò vate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infaustissimã auẽ sumẽtes in manus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatem potuit indicare? Si enim præscire futura valuisset, in hunc locum nequaquã venisset, metuens ne sagitta à Mosollamo Iudæo periret. Sed Hecatæi testimonia iã quiescãt. facile namq; est, vobis ipsis ipsum librũ legere, & hæc apertius inuenire. Nō vero me pigebit Agatharchidẽ introducere, licet hō minime malus: vt ei visum est, nobis detraxisse videatur. Is enim narras de Stratonice, quẽadmodum venit in Syriam à Macedonia viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autẽ vxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat,

Mosollamus

Agatharchides

la sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum posset velocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui vocantur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam vocare Hierosolymam provinciales solent. Hi vacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neque terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiã curam habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare vsque ad vesperam soliti sunt. Ingreddite vero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem domum suscepit amarissimum: lex vero manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autē casus, præter illos, alios quoque docuit vniuersos: ut tūc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil valet humana. Hoc quidem Agatharchidi videtur esse ridiculū: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinā præponere concupiscant. Quod vero non ignorantes quidam conscriptorū gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omiserunt, hoc iudicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam, ipso tempore quo Hecatzus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecatzus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset: In tantum voluntates hominum differebat. Alter namque dignos existimauit de quibus diligenter memoriæ proderet: alterum vero omnino circa veritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Ægyptiorum & Chaldæorum atque Phœnicum historiæ, & super illas Græcorum pariter conscriptiones, nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaseas, & Arphanes & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namque prædictorum virorum, veritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubere librorum: communiter tamen de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanè Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum veritate frustrati sunt: quibus dari veniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, vnū adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus utar, quā conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quod vero multis alijs hoc euenit propter quorundā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs versari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum foedare nobilitatē, & conuersationi detrahere tentauere: Theopompus quidem Atheniensiū, Lacedæmoniorum vero Polycrates. Is autem qui Tripoliticū conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit vrbem. Multa vero etiā Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calūniantur: quidam propter inuidiā atq; malenolentiam, alii vero propter verbosam nonitatem memoria se dignos fieri iudicantes. & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui non sanū noscuntur habere iudicium, sanivero auditores eorum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiarum igitur in nos sæpe congestarū huiusmodi causa est. Volentes Ægyptijs gratificari quidā, veritatem corrumpere tentauere.

tauer. Et neq; aduentum in Ægyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi: nec rursus egressum cum veritate dixere: multasq; causas odij ac inuidiæ parites habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti sunt: vnde regressi ad propria, denuo tuere felices. Deinde sacrorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præstantiore nostra pietate quam solēnitates illorum, quantum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione præstat. Cōmunis nanq; apud illos ritus est, eiulcemodi bruta arbitrari deos: singillatim autē alij alia colunt, Vani ac fatui omnino homines, & ab initio vti his malis opinionibus cōfueti: & propterea nequaquam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostram zelari conuersationem, inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatē quidam perducti sunt, vt non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitatē ignorauere. In vno tamen & maximo viro verbum meū cōprobabo, quovsus sum ante panlulum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Ægyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturū pollicitus est, prædicens nostros progenitores cū multis milibus in Ægyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tempore amittentes eam, prouinciam quæ nunc Iudæa vocatur, obtinuissent, & ædificantes Hierosolymam, construxissent templum. Et hæcenus conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde vsurpans sibi met licentiam, professusq; se scribere ea quæ in fabulis vulgaribus feruntur, incredibilia verba de Iudæis inseruit, volens permiscere nobis plebem Aegyptiorum leproforum, aliorūque languentium, quod, sicut ait, abominatione ex Ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim regem adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaq; quasdam annectit fabulas, penè oblitus, quod egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themus enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonaginatres, vsq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermæum: quorū Sethonem quidem Ægyptū, Hermæū vero Danāum denominatū dicit: quem expellens, inquit, Sethon, regnavit annis quinquaginta & nouem: & post hunc senior ē filijs Rhampses annis sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Ægypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adijciens regem, hunc ait & deorū fuisse contemplatorem, sicut Orum quendam priorum regum: & implese desiderium eius sacerdotē Amenophin natum ex patre Papio: qui videbatur quasi diuina participare natura, secundum sapientiam præscientiamq; futurorū. Et dixisse regi hunc cognominem, quod posset videre deos, si prouinciā à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare contenderet. In quo lætatum regē, omnes dicit corpore debiles ex Ægypto cōgregasse, & fecisse multitudinē numero LXXXM. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiam eruditorum sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin vero illum sapientem diuinūq; virum refert timuisse & erga semetipsum & erga regem deorum indignationē, qui aperte suaserat eis vim fieri: & dixisse, quoniam auxiliarentur quidam maculatis hominibus, & Ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidem præsumpsisse regi dicere, sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. & propterea regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad verbum hæc refert. Itaq; rogatus rex, vt ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem, desertā urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Auarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandum optimum, ducem sibi met quendam Heliopolitanorum Pon-

*Contra Manethonem
Ægyptium*

norum Pontificum Osarsiphum constituere, & huic se obedire in omnibus iurā-
 runt. at ille primum quidem eis legem posuit, ut neq; deos adorarent, neq; ab ani-
 malibus, quæ præcipue sacra apud Ægyptios erāt, se penitus abstinerent: nulliq;
 copularentur nisi cum quibus fœdus habere videbantur. Hæc autem sentiens, &
 alia plura, maxime Ægyptiorum consuetudinibus inimica, præcepit multo ope-
 re muros ædificari ciuitatis: & ad bella præparari contra Amenophin regem. Ip-
 se vero assumens secū etiam alios sacerdotes, & maculatorum quosdam, misit
 legatos ad pastores: qui videbātur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum
 urbem, causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonoriati significans, & po-
 scens ut pariter contra Ægyptum castrametarentur. promisitq; eos fore ventu-
 ros: primū quidem in Auarim progenitorum suorum provinciam, & necessaria
 populis abundantius exhibenda: pugnaturus autem opportuno tempore, & pro-
 vinciam facillime subdituros. Illi vero lætitia cumulati, omnes alacriter vsq; ad
 ducenta milia virorum pariter sunt egressi: & non post multum ad Auarim vsq;
 venerunt. Amenophis autem Ægyptiorum rex, dum illorum audisset inuasionem,
 non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis
 Papij. Et primum quidem congregans Ægyptiacam plebem, factō cōsilio cum
 principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipue à sacerdotibus honorabātur,
 antè præmisit, & sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute ce-
 larent. Filium vero Sethonem, qui etiam Rameßes à Rampse patris nomine vo-
 cabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse ve-
 ro transiens cum alijs Ægyptijs, vsque ad trecenta milia virorum, bellatoribus
 viris occurrens, congressus non est. Putās enim semetipsum contra deum pugna-
 re, retrorsum reuersus venit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra, mox in
 Æthiopiam cum vniuersis nauibus & multitudine venit Ægyptiorum. Per gra-
 tiam namq; erat ei subiectus Æthiopum rex: propter quod suscipiens etiam popu-
 lum vniuersum, præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ provincia ministra-
 bat, & ciuitates ac vicos, qui ad fatale illud XIII annorum exilium sufficerēt. Et
 in Æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ vero descendentes cum viris pol-
 lutis Ægyptiorum, sic pessime hominibus vsi sunt, ut eorū victoria esset pessima
 his, qui tunc eorū impietates inspiebant. non solum etenim ciuitates & vicos
 concremare, sacrilegia facientes, & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa
 sacra animalia quæ colebātur crudelissime discerpserunt, peremptores & occiso-
 res horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nu-
 dos. Dicitur itaq; quod politia & leges eis composuit sacerdos quidā, genere He-
 liopolites, nomine Osarsiphus, vocatus ex nomine Osireos Heliopolitani dei:
 qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutauit nomen & vocatus est Moyses.

Quæ igitur Ægyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt, Sed & multa breuitatis cau-
 sa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex Æthio-
 pia digressus est cum magna virtute: simul & filius eius Rampses, & ipse habens
 magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos:
 & multis cæsis persecuti sunt eos vsque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmo-
 di Manethon conscripsit. Quia vero anilia loquitur deliramēta, atq; mentitur,
 aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, postea referendum est. Is
 enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint Ægyptij ge-
 nere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Ægyptum obtinuissent, & ex ea rursum
 egressi sint nostri progenitores. quod vero nobis postea permixti non sunt Ægy-
 pti corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moyses, qui populum eduxit ex Ægy-
 pto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor osten-
 dere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Ame-
 nophis cōcupiuit videre deos, quos putas: siquidem qui apud eos solennes erāt,
 Bouem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat, cœlestes autem
 quomodo

quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utiq; & prior rex alter hos viderat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quemadmodum eos vidisset, noua nequaquam egebat arte. sed forte sapiens erat ille vates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibilem concupiscentiã non præsciuit? non enim euenit quod voluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum vitia. Deinde, tam multa milia leproforum & male habentium, vna penè hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille nanque præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigenis, & non purgare provinciam volens. Ait autem quod vates semetipsum peremit, præuidens deorum iram, & quæ erant in Ægypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio vates etiam suum interitum non præsciuit? quomodo non repente regi contradixit volenti videre deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte præueniret? Quod vero inter omnia stultius est, videamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Ægyptum purgare debuerat, neque tunc de provincia pepulit: sed rogatibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ vocabatur Auaris. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab Ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atque consumerent, nulliq; penitus misceretur, nisi cum quibus coniurati esse videbantur: & iureiurando multitudine obligata; quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam contra regem dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autem, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis volentium exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem venisse cum ducentis milibus armatorum: Regem vero Amenophin Ægyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Æthiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus denexisse. Hierosolymitas vero inuasiõne facta, & ciuitates depopulatos, & tēpla concremassæ, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisse. Qui vero politia & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaspheus, vocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodecimo vero anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Æthiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita confictione, vicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine verisimilitudine se mentiri. Leprosi nanque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascere regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem vatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & provinciam percepere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiã si contra homines pugnare decreuere, non tamen contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Ægyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atque iurisiurandi vinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent. quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus pluri-

Hæc omnia se-
re usq; ad finē
libri nunc de
mum e Græco
adicta sunt

mum differebant. At illi confestim, ut ait, vocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Ægyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis gnari essent, ex qua per vim pulsi fuerant, qui si tum miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Ægypto colerent, quid tandem erat, cur ob veteres hostes, eosque corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirent? neque enim futuram regis fugam præciebant. nam, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebantur: mutationem vero propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atque hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent, facturisque se iurassent ipsi Ægyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prælio vicit: fusosque ac fugatos Syriam usque persecutus est. adeo scilicet Ægyptus est omnibus undecunque inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea iure belli potiebantur, cum scirent Amenuphin vivere, neque aditus ab Æthiopia communiuerant, multas ad hoc commoditates habentes, neque alioqui copias contraxerant. Ille vero usque Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scilicet ea vel quieto exercitu transire expeditum est. Igitur autore Manethone neque ex Ægypto genus nostrum oriundum est, neque illinc aliqui admixti sunt. Leproforum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse vero simile est, multos in præliis, plurimos vero postremo & in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hunc virum mirandum Ægyptij & diuinum existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi vindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse unum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, D X V I I I annis prior fuisse, & patres nostros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod vero eiusmodi calamitatis corpus expertus habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim & oppidis & vicis interdixit, ut seorsim in lacero vestitu agant: & eum qui eos attigisset, aut sub idem tectum successisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mutationesque per fontanarum aquarum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisque & varijs sacrificijs peractis, tum demum sanctam urbem adeundam. Atqui contra par erat eum qui talem calamitatem expertus esset providentiam aliquam ac humanitatem exhibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Sed etiam si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuauit. Quomodo igitur verisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnosque tulisse leges? Quin & nomen valde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem nomen significat ex aqua seruatum Moysen. nam aquam Ægyptij Moy vocant. Satis igitur declaratum existimo, quod Manethon quatenus veterum scripta sequitur, non multum a veritate aberrat. Vbi vero ad vulgares fabulas se vertit, aut absurde eas confingit, aut in odium gentis loquentibus credit. Post hunc inquirere libet in Chæremonem. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiam professus, addēs idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium eius Rhamesen, ait. Isidem in somnis Amenophi apparuisse, incusantem quod templum suum per bellum dirutum esset. Phritiphautem vero sacrum scribam dixisse, si a pollutis hominibus Ægyptum repurget, liberandum eum a nocturnis terroribus: atque ita delectu vitioforum morbidorumve habito, CCL milia e finibus eiecta. Duces vero eorum fuisse scribas Mosen & Iosephum, quem etiam sacrum scribam fuisse: Ægyptia vero eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Petesephi. Hos Pelusium venisse,

venisse, ibique offendisse CCCLXXX. milia, ab Amenophi relictā, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cum his icto fœdere contra Ægyptum expeditionē habitam. Amenophin autem non expectato impetu eorum, in Æthiopiam fugisse, relictā uxore grāvida: quam delitescētem in quibusdam speluncis enixam puerum nomine Messenen. cum posteaquā ad virilem ætatem peruenisset, expulisse Iudæos in Syria numero circiter CC. milia, & patrem Amenophin ex Æthiopia recepisse. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex ijs ipsīs quæ dicta sunt amborum vanitatem apparere. Si quid enim veritatis subesset, impossibile erat in tantum eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scribunt, sed quæ ipsis libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatem videndi deos, ait initium fuisse pollutos eiiciendi. Chæremon autem suum de Iſide somnium finxit. & ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationem: hic vero Phritiphauten. iā multitudinis numerus sanè bellè congruit, illo LXXX milia referente, hoc CCL. Præterea Manethon primum in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auarim habitādā traductos, ac reliqua Ægyptio bello vexata, tum demum accituisse dicit à Hierosolymis auxilia: Chæremon, Ægypto decedētes circa Pelusium inuenisse CCCLXXX. milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Ægyptum inuasisse: Amenophinque in Æthiopiam fugisse. Quod vero egregium est, ne illud quidem quinā & vnde erant tam numerosus exercitus dixit, Ægyptij ne, an externi: neque causam indicauit, ob quam eos rex in Ægyptum inducere noluit: qui de leprosis & Iſide somnium confinxit. Moſi vero & Iosephum, quasi eodem tempore simul expulsum Chæremon adiunxit, & quidem quatuor atatibus ante Moysen defunctum, quarum sunt anni ferè CLXX. Quin & Rhameſſes Amenophis filius, secundum Manethonem quidem a Ioleſcens bellum administrat cum patre, & cum eodem exulat fuga elapsus in Æthiopiam. Hic autem fingit eum post patris abitum in spelunca quadam natum, & postea prælio victorem, & Iudæos in Syriam expellentem numero circiter CC. milia. ò facilitatem. neque enim prius qui nam erant illa CCCLXXX. milia dixit, neque quomodo CCCCXXX milia perierint: in acie ne ceciderint, an ad Rhameſſen transfugerint. quod vero maxime mirum est, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam vocet Iudæos, vel vtris eorum det hanc appellationem: illisne CCL milibus leproſorum, an his CCLXXX milibus, quæ circa Pelusium erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à semetipſis redarguti sunt. ferendum enim erat vtcunque, si ab alijs coarguti fuissent. His addam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis argumentum mendacij, verum enormitate figmenti illos vincentem. vnde apparet eum magno odio confinxisse. dicit enim, Qua tempeſtate Bocchoris in Ægypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra, scabie & alijs quibusdam morbis infecti, ad templa confugisse, vt mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in Ægypto accidisse. Bocchorim vero Ægyptiorum regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate, miſſiſſe. responſum vero à deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impijs, eiectis eis è templis in loca deserta. Ceterum scabiosos ac leproſos mergendos, tanquam sole horum vitæ ægre ferente: & templa expianda: atque ita fore vt terra fructū ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accerſitisque sacerdotibus ac sacrificijs, iuſſiſſe collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertū: leproſos vero ac impetiginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus deiici. quibus submerſis, reliquos congregatos & in loca deserta expoſitos esse, vt perirent. eos habito concilio conſultaſſe de ſeipſis: & nocte ſuperveniente, accenſis ignibus ac lucernis custodias agitaſſe: ſequentique nocte ieiunatum, vt numen propiciū eos ſeruaret. Inſequenti vero luce à Moſe quodam conſilium datum, irent conferti vna via, vſque dum ad loca culta perueniretur. tum præcepiſſe eum, ne cui hominum in poſterum benivolī eſſent, vtiq; conſilium malum potius quā bonum darent: deorumque templa

& altaria quotquot inuenirent euerterent. quibus comprobatis ac destinatis, mul-
 titudinem iter fecisse per desertum, ac post multa incōmoda tandem ad loca cul-
 ta peruentum. tum vero & hominibus iniuriose tractatis, & fanis compilatis ac
 incensis, venisse in eam quæ nunc Iudæa dicitur: conditaq; ciuitate hic habitare,
 urbem vero *ἱερουσαλὴμ* ex re nominatam. Aliquanto autem post iam auctos viribus
 mutasse nomen vitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipsos Hierosoly-
 mos vocasse. Hic non eundem quem illi inuenit regem, sed recentius nomen con-
 finxit: & omisso somnio ac propheta Ægyptio ad Ammonem abiit de impetigi-
 nosis & leprosis responsum relaturus. ait enim ad templa collectam multitudi-
 nem Iudæorum, incertū leprosis ne nomen imponens, an quod solos Iudæos mor-
 bus occuparit. dicit enim, populus Iudæorum. Qualis, aduena, an indigena? Cur
 igitur eos cum sint Ægyptij, Iudæos vocas? Quod si hospites sunt, cur vndenam
 sint non dicis? Quo modo autem cum rex tam multos ex his mari merisisset, reli-
 quos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit? aut quomodo pertransie-
 runt desertum, & occupauerunt regionem quam nunc tenemus, & cōdiderunt vr-
 bem, & exstruxerunt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legisla-
 tore non solum nomen dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quam-
 obrem vero tales eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de dijs, etiam erga ho-
 mines iniustas. Sine enim Ægyptij erant genere, non tam facile patrios mores
 mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa con-
 suetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nūquam se illis fo-
 re beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum internecium
 aduersus vniuersos mortales susceperunt, cum essent (vt ipse ait) miseri, & om-
 nium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste
 nanque etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit di-
 cere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit ta-
 le nomē & odiosum: ipsi vero qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiam vo-
 cabulo credidere. Hic autē generosus vir præ nimia detractionis impotentia nō
 intellexit, Hierosolyma non idem voce Iudaica quod Græca significare. Quid
 ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum?
 Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciēs prin-
 cipium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IYDAICA
 contra Appionem Grammaticum Alexandrinum
 LIBER SECVNDVS.

Riori quidem volumine, charissime mihi Epaphro-
 dite, de antiquitate nostra monstraui, Phœnicum &
 Chaldæorum, Ægyptiorumq; literis satisfaciens veri-
 tati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, &
 meam è diuerso disputationem aduersus Manetho-
 nem, & Cheremonē, & alios quosdam exhibui. Nūc
 autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos ali-
 qua conscripserunt. Impulsus enim sum contra Appio-
 nem grammaticum respondere, si tamen assumi hoc
 oportet officium. Horum igitur, quæ ab eo conscri-
 pta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorū, alia
 valde frigida. Plurima vero quandā tantūmodo detractionem habētia, & mul-
 tam (vt ita dixerim) ineruditi probationem tanquā ab homine cōposita, & mori-
 bus prauo, & totius vitæ suę temporibus importuno. Quia vero multi hominum
 propter

propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quàm illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudet, præconijs vero morden-
tur, necessarium duxi ne hunc quidem inscrutum relinquere, qui nos tanquam
in iudicio criminatur. etenim hoc quoque plerisque mortalium insitum video, vt
gaudeat quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffito audit. Et quidem
nec orationem eius legere facile est, neque aperte cognoscere quid dicere velit:
sed velut in multa tumultuatione ac mendaciorum perplexitate nunc similia su-
pra pensitatis de maiorum nostrorum ex Ægypto migratione affert: nunc incolas
Alexandriæ Iudæos calumniatur: insuperq; de sacris templi nostri ceremonijs at-
que alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Ægy-
ptios genere fuisse neq; ob labem corporum, aut similem aliam calamitatem in-
de pulsos, non mediocriter solum, sed penè vltra modum, superius à me declara-
tum existimo: cæterum quæ his adiungit Appion, compedio memorabo. dicit e-
nim in tertium rerum Ægyptiacarum hæc. Moses, vt accepi à grandioribus natu
Ægyptijs, Heliopolitanus erat, qui patrijs institutus moribus, sub diuales preca-
tiones ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia con-
uertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro obeliscis vero statuit colūnas, sub qui-
bus ceu peluis forma exprimebatur: vmbra vero in eam incidens, vtpote per su-
dum, eundem semper cum sole cursum circumuoluebat. Atque huiuscemodi est,
admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium vero eius nō tam nostris
verbis euidenter coarguitur, quàm Moseos operibus: neque enim cum primum ta-
bernaculum deo construeret, aut ipse vllam talem formam ei indidit, aut poste-
ros facere præcepit: atque is qui postea templum Hierosolymis construxit Solo-
mon, omni tali curiositate abstinuit, qualem cōfinxit Appion. Accepisse autem
se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse iunior, sed his fi-
dem habens, qui per ætatem illum familiariter nouerāt. Et de Homero quidem
poeta, quamuis grammaticus, nō posset quænam eius sit patria certò affirmare;
neque de Pythagora tantum non heri nudiusve tertius nato: de Mose vero fami-
multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi:
vnde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Mosen
ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit iuxta grammaticum hūc
diligentissimum. Manetho enim regnante Tethmosi Iudæos dicit ex Ægypto
discessisse, annis C C C X C I I I antequam Danaus apud Argos exularet. Lysima-
chus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos M D C C : Molon vero
& alij quidam, vt cuiq; visum est. At vero Appion cæteris fide dignior, exacte il-
lum exitū definiuit V I I Olympiade, & huius anno primo: quo, vt ait, Poeni Car-
thaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumen-
tum id veritatis se habiturum euidentissimum: nec animaduertit à semetipso ad-
ductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum cre-
dendum est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine cōdita annis plus-
quam centumquingenta de quo superius ex Phœnicum commentarijs proba-
ui, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad
templi fabricam contulerit. Solomon vero ædificauit templum post Iudæorum
discessum ex Ægypto annis D C X I I. Porro numerum pulsorum eundem quem
Lysimachus commentus (ait enim centum & decem eorum fuisse milia) miram
quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatum sit. Exacto e-
nim (inquit) sex dierū itinere, inguinum vlceribus affecti sunt: & hac de causa se-
ptima die quieverunt, incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa vocatur:
& appellauerunt eam diem sabbatum, seruata Ægyptiorum voce. nam inguinis
morbum Ægyptij vocant sabbatolim. An non igitur vel deridenda hæc nugaci-
tas, vel contrà odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim quòd
omnes inguinibus laborauerint, hominū milia C & X. atqui si erant cæci & clau-
di & morbidi, quales fuisse Appion ait, ne vnus quidem iter dici progredi potuisset.

sent: si autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaque sibi ob
sistentes vincere populariter repugnando, nequaquam vniuersi post sextā diem
inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quidpiam eueni
re iter agētibz necesse est, sed plurimorum milium exercitus definita semper ite
nera peragunt: neque temere ita accidisse vero simile videtur. est enim omnino
aburdum. At vero mirificus hic Appion sex quidem diebus eos peruenisse in Iu
dæam prædixit: rursus autem Moſen conscenso monte, qui Ægyptum inter &
Arabiam situs est nomine Sinæus quadraginta diebus delituisse dicit, indeq; de
scendentem Iudæis leges dedisse. Atqui quomodo possibile est, eosdem & quadra
ginta dies in deserto ac in aquoso loco manere, & quod in medio spacium est, id
totum sex diebus pertransire? Sabbati vero appellationis grammatica ratio,
(quam adfert) multam impudentiam præ se fert, vel certe magnam imperitiam.
Nam hæ voces, Sabbo & sabbatum, inter se maxime differunt. Sabbatum e
nim secundum Iudæos quies est ab omni opere. Sabbo vero, vt ille affirmat, Æ
gyptij inguinum morbum significat. Tales quædam de Moſe & Iudæorum ex
Ægypto profectioe Ægyptius Appion nonitates finxit, præter aliorum com
mentus auctoritatem. Et quid mirum si de nostris mentitur patribz? quandoqui
dem de seipſo contrā mentitus est: & natus in Oasū Ægypti, primas iste Ægyptio
rum existimatus, veram quidem patriam & genus suum abiit: Alexandrio
num autem se mentitus, confirmat sui generis prauitatē. Merito igitur quos odit
& conuicijs insectatur, eos Ægyptios appellat. nisi enim pessimos esse exstima
ret Ægyptios, semet ex eorum genere had eximeret: quādoquidem qui se de cele
britate patriæ iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coarguunt
vero eos, qui præter ius in eandem sese ingerere conantur. Erga nos autem alter
utro modo affecti sunt Ægyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos se simulāt,
aut participes nos infamiz suæ cooptant. At præclarus iste Appion videtur con
tumeliosam nostrum insectationem, quasi mercedem voluisse reddere Alexan
drinis, pro data sibi ciuitate: sciensq; eorum cumcohabitatoribus Alexandriæ Iu
dæis similitudinem, proposuit quidem illis conuicium facere, vnā tamen com
prehendit relinquo quoque vniuersos, vtrouque impudenter mentiens. Vi
deamus igitur, quænam sint illa gratia & non ferenda, de quibus habitatores Ale
xandriæ Iudæos accusat. Venietes, inquit, e Syria, sedes fixerūt ad importuosum
mare, vndarum vicini assultibus. Ergo si locus opprobrium habet, nō quidem pa
triæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriæ conuiciatur. Illius enim &
maritima ora pars est, vt omnes confirmant ad inhabitandū optima: quam si Iu
dæi per vim occupauerunt, ita vt ne post quidem eijcerentur, fortitudinis eorum
argumentum est. Verū Alexander eis locum ad incolendum dedit, & parem cū
ipſis à Macedonibus honorem consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fue
rit Appion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa regiam sedes posuis
sent, hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si legit epistolæ
Alexandri regis Ptolemæi: Lagi ac successorum illius Ægypti regum, & colum
nam stantem Alexandriæ ac iura continentem, quæ Cæsar magnus Iudæis cōces
sit: hæc inquam si sciens, cōtraria scribere ausus est, malus erat: si aut nihil horū
nouit, indoctus. Illud quoq; quod se mirari dicit, quod cum Iudæi essent Alexan
drini vocati sint, similis incipientiæ est. Omnes etenim, qui ad coloniā aliquā de
nuocantur, & si plurimū ab alterutris genere differant, à conditoribus appellationem
accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorū enim ipsorum hi, qui An
tiochiam inhabitabāt, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuiū eis dedit cōditor
Seleucus. Similiter & qui in Epheso cōmorantur, & alia Ionia cum ciuibz ex in
de natis eandē appellationē habent, hæc præbentibus eis regni successoribus. Ro
manorum vero clementia, cunctis nō paruulum donū appellationis suæ cōcessit,
nō solum viris singulis, sed etiam maximis gentibus in cōmuni. Hispani deniq;
antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani vocantur. Si vero hunc modum auferat
communis

Hispani Roma
norum genti
quondā annis
migrabantur.

communis ciuitatis Appion, desinat semetipsum Alexádrinum dicere. Natus enim in intima Ægypto, quomodo erit Alexádrinus, iure ciuitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato: cum solis Ægyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse videantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non valēs, calūniari conatur eos qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studio se ædificabat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex virtute, ac fide dignos inueniens, hoc præconiū nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecatæus, quia propter mansuetudinem, atque fidem, quam ei præbuere Iudæi, Samariam regionem adiecit, ut eam sine tributis haberent. Similiter quoque sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Ægyptiaca eis castra commisit, arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine cōseruanda: & in Cyrene credens se tutissime regnaturum, & in alijs Libye ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, nō solū si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed & pecunias eis sæpius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupiuit, misitque rogans destinari viros qui ei interpretarentur legem: & ut hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunq; viris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Aristum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij vero habebāt custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum, Philosophiam discere concupisceret, si his vtentes despiceret, & non potius valde miratur. Appiō autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius nanque Ptolemæus, qui vocatur, Euergetes, fortiter obtines Syriam vniuersam, non dijs Ægyptiacis pro victoria solemnitates gratificas immolauit: sed veniens ad Hierosolimam, multas hostias (sicut nostri moris est) deo gratificauit, dignissimæque dicauit ornamenta victoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & eius vxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dosithæus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion, cum debuisset opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexandriam cuius ciuis videri vult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pessime perditionis instaret, istorum labore ciuitas intestinis prælijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorum legatus: quod (ut ita dicam) recte atque iuste factum est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, volens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Iudæos in ciuitate positos cum filijs & vxoribus capiens, nudos atque vinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ præparauerat, euenire. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina vero sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij vero Hirenen denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutem promeruere, celebrare noscuntur.

Gentem Iudæi
cam a multis
regibus hono
ratam fuisse.
Hecatæus
ptolemæus
Lagus

Ptolemæus
Philadelphus

Ptolemæus
Euergetes

Ptolemæus
Philometor

Ptolemæus
Physcon

noscuntur. Appion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adversus
 Physiconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is
 autem etiam ultimæ Cleopatæ reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis
 improprians, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere stu-
 duit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis ne-
 cessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi con-
 tra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Ari-
 sinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs;
 paternosque deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque re-
 gnum à primo Cæsare, eius filio & successori, rebellare præsumpsit. Antoniumque
 corrumpens amatorijs rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos a-
 micos instituit, alios quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad ma-
 la gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nava-
 li certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tra-
 dere cum exercitu principatum & se sequi coegit? Nonissime vero Alexandria à
 Cæsare capta, ad hoc usque perducta est, ut saltem hinc sperare se indicaret, si pos-
 set ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis ex-
 taret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Appion, sanctis
 tempore Iudæis triticum non est mensa? Sed illa quidem poenam subiit compe-
 tentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste auxilij, atque fidei quam circa
 eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu eiusque consultis, & epistolis
 Cæsaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Appionem opor-
 tebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta,
 & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Roma-
 nis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commo-
 rantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorum,
 non accusatio Iudæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudæis in
 Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilo ma-
 gis ab eis, quam ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem
 olim à regibus datam conservauere, id est, fluminis custodiam, totiusque custodiæ,
 nequaquam his rebus indignos esse indicantes. Sed super hoc: quomodo ergo,
 inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respon-
 deo. Quomodo etiam cum vos sitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno &
 sine foedere de religione contenditis? An certe propterea non vos omnes dici-
 mus Ægyptios, & neque communiter homines, quoniam bestias aduersantes na-
 turæ colitis, multa diligentia nutriendes? cum genus utique nostrorum vnum at-
 que idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum
 sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si legibus
 à principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis
 apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Iudæos in Alexandria constitutos,
 cur omnes non culpæ possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiam
 seditionis autores, quilibet inueniet Appionis similes Alexandrinorum fuisse ci-
 ues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam se-
 ditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solennitatibus. Cum vero
 multitudo Ægyptiorum creuisset inter eos, propter confusiones temporum, etiam
 hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permansit purum. Ipsi igitur
 molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente
 constantiam, neque prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus ma-
 lis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus.
 E diverso namque factum est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum
 plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos vocant
 eos qui hoc privilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptijs neque
 regum quisquam videtur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet impe-
 ratorum,

ratorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appiō dignatus est, quia imperatorum nō statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Appionis indigentibus: cū potius debuerit admirari magnanimitatem modestiāque Romanorum, quoniam subiectos nō cogunt patria iura transcedere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimum est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Grecis itaque & alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Denique & patrum & vxorum filiorumque figuras depingentes exultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij vero & seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam toti⁹ animati, multo magis dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & populum Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: verum cum nullas alias hostias ex communi, neque pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præceptum pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollonium Moloniæ: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incōgruas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dij. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpat⁹ de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper vtimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum varij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum vexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinus Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque iustam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Iudeorum, & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptij crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur, & à crocodilibus rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibi met imposita sustinentes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe

Contra post
donium & A
pollonium

quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Appion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire. Alteram vero fabulā, derogatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniā qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quā sacerdotibus scelestā verba confingere. Isti vero magis studere defendere sacrilegum regem, quā iusta & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegiū eius tegere, quo circa gentem nostram est vīus propter egestatem pecuniarum: detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mētiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Appion, & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum, & hominem in eo iacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisq; volatiliū dapib⁹ plenam, & quod obstupuisset his homo. Illum vero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius gēua, extensa dextera poposcisse libertatem, & iubente rege vt consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. At, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominib⁹, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cūcta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse lētitiam: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: & deductum ad quandam syluam, occidere quidem eum hominem, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius visceribus & insuandum facere in immolatione Græci, vt inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foveam reliqua hominis pērentis abijcere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, vt reueritus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt: qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nō enim præsumpsit aliquid tale, vt ad templum accederet, sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo volūtatis ini quis impius, & nihilominus sine deo, quicquid iussit mēdacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Ægyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? vt aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile est, vt ad has hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis milibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Appion? vel cur inuentum hominem quicumque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaq; ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo mēstruatē transire, prohibebantur. In secundam vero porticum cuncti Iudæi ingrediebantur: eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione mūdæ. In tertiam ma-

Aliud Appionis mēdacium

(culi

seculi Indæorum mundi existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum vero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta vero est circa omnia providentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo, oportebat faciētes traditas hostias introire: & meridie rursus, dū clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quę omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque mysteriorum aliquorum ineffabilium agitur, neque intus ulla epulatio ministratur. Hęc enim quę prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotū, & harum tribuum singulę habeant hominum plusquam quinque milia, sit tamē observatio particulariter per dies certos: & his transactis, alii succedentes ad sacrificia veniunt: & congregari in templum mediante die à præcedentibus claves templi, & ad numerum omnia vasa percipiunt, nulla re quę ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia nanque etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quę ad sacrificia præparantur. Quid ergo Appionem dicimus, nisi nihil horum examinātem, verba incredula protulisse? Sed turpe est, historię veram notiā si proferre grāmaticus non possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Hominis autem Gręci comprehensionem finxit, & pabulum in effabile, & ciborum opulentissimam claritatem: & peruios ingredientiē, vbi nec nobilissimos ludęorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hęc ergo pessima est impietas, atque mendacium spontaneum, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere veritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quę prædicta sunt nobis detrahete tentare. Rursūque tanquam piissimus deridet, adiiciens fabulę inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Indęi cōtra Idumęos haberent longo quodam tempore, ex aliqua ciuitate Idumęorum qui in ea Apollinem colebat venisse ad Indęos, cuius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe traditurum se eis Apollinem deum Dorensium: venturūque illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnem multitudinem Indęorum. Zabidum vero fecisse quoddam machinamentum ligneum, & circumposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarum, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Indęos inopinabili visione obstupuisse, & lōge constitutos tenuisse silentium. Zabidum vero multa quiete ad templum venisse, & aureum detraxisse asini caput (sic enim urbane conscribit) & rursus Doram velociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinum, hoc est semetipsum Appion grauat, & facit stultitia simul & mēdacijs oneratum. Loca namque quę non sunt, conscribit: & ciuitates nesciens trāsferit. Idumęa enim prouincię nostrę confinis est, posita iuxta Gazam, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice vero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Indęa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo quod nō habeamus cōmunes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se venturum Apollinem, & cum stellis eū ambulare super terrā putauere? Lucernam enim prius nūquam vidēre scilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiavit. Desolatos etiam vicos custodibus comperit, & hoc tempore belli. Cætera iam relinquo. Ianuę vero templi altitudine quidem erāt cubitorum sexaginta, latitudine vero viginti, omnes deauratę, & penē auro puro confectę. Has claudebant non minus quā viri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimum nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui sol⁹ etiā habuisse asini caput estimabatur, quapropter dubium est, vtrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe sumēs Appion, introduxit in tēplū, ut Antiochus inueniret, ut secūdo Appio, ni aliquam

Aliud appionis fragmentū

ni aliquam mentiēdi daret occasionem. Mentitur autem & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Iudeos fautores alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli fautores alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius fîgmenta de iureiurando congruere, si ab Aegyptijs utiq; patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quàm studiis sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiae & æmulationes esse noscantur. E diuerso nanq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorū quidam permansere, quidam vero perdurare nō ferentes, denuo recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Appiō (ut videtur) audiuit: Ipse namq; id composuit. Magna ergo admiratione eximia Appiōis prudētia, vel ob hoc quod mor dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neque legibus iustis utamur, nec deum colamus ut conuenit, quod diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utique principalis ciuitas Romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atque non seruire consueuerunt. Quis etenim horum magnanimitati valeat obistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est, quādo paucis contigit in principatu continue præsidere, & nō rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptii, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum prouinciam dii, atq; saluentur migrantes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiā Europamq; tenuere: qui scilicet vnam diem ex æuo totius seculi non habuere libertatem, neque apud indigenas dominos, neq; apud externos. Nam quemadmodum eis vbi sint Persæ, non semel solummodo, sed frequenter vastantes vrbes, tēpla evertentes, putatos apud eos interficientes deos, improperare non studeo. Non enim conuenit stultitiam nos indocti Appiōis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo reges pietate celebres, inter quos Crœsum, quā diuersis vitæ sunt calamitatibus lauciati. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliaq; multa: hic nemo calamitatem passis, sed potius inferentibus intulit improperia. Nouus autem accusator nostrorum Appiō inuentus est, malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regem fuisse Aegypti, ut creditur, excæcauit. Veruntamen possumus & nos dicere nostros reges David & Salomonem qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ vero cunctis nota sunt, Appiō modis omnibus ignorauit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidem seruire, nihil differentes à famulis. Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis viginti & centum, vsque ad Pompeium Magnum. Et dum vniuersi reges sunt expugnati à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri socij & amici fuere. Sed viros mirabiles nō præbuimus, velut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonē, & Cleanthem, & alios huiusmodi. Dein de quod potius est mirādum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talē habere metuit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse videbatur, & vita verboq; corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit: De viris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, scient qui voluerint nostrę antiquitatis libris incumbere. Reliqua vero quę in accusatione conscripta sunt, dignum erat forte satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia cōsuetā sacrificemus, & non vescamur carnibus suillis: Sed & cir-

cuncisionem

eunsectionem genitalium vehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione, communio nobis est cum alijs hominibus vniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Ægyptium. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti enim videntur sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus vtuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Appion exauit. Qui tamen si solennitates Ægyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominibus, ferocissimis autem bestiis impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutrient. Quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientes atque deicolæ, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibi met ab initio à regibus esse præcepta, vt deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue indicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neque vllus alter Ægyptiorum cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion quâdo pro Ægyptijs nostras detractiones componens, illos videtur potius accusare: qui non solum vtuntur solennitatibus, quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi videtur Appion, propter patriæ suæ leges pœnas dedisse blasphemiarum. Etenim necessario circumciso, circa genitalia vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste vero suas quidem leges effugit, de nostris vero mentitus est. Hic itaque terminus vitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam vero & Apollonius Molon, & Lyſimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quàm per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus verba protulere, nec iusta, nec vera: dum illi quidem velut mago atque fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusque virtutis affirmant esse doctrices; volo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad conuictum vniuersalemque humanitatem, insuper ad iustitiam laborumque tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus: Rogo tamen lecturos, vt non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Appion, instituit, sed dispersim. Quippe qui aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquando vero formidinem nobis improperat: & è diuerso, rursus aliquando de audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos vitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguntur, dum vniuersa contraria quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si vero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquàm peiores cum aliorum conferunt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quantum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neque quia non præcipue in legibus proprijs perduramus. Paulo ergo altius exorsus, volo primùm dicere, quod eis qui sine lege & ordine viuunt. hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudine atque virtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, vt non imitatores aliorum videantur existere, sed ipsi potius alijs legitime viuendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, virtus legislatoris est meliora considerare: & his qui vsuri sunt legibus, quas posterit, satisfacere, quia recte sunt. Populi vero est, vt in omnibus quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur

nostrum legistatorem, quoslibet qui memorantur legistatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permanere, tantum moribus vten-tes, & non scripto, & multa horum semper secundum euentum casum permit- tentes. Noster vero legistator antiquus existens (hoc etenim vndique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum, consultoremq; & instructionem totius legis vitæ constringens, eis iuasit hanc libenter excipere, & firmissime inclita scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera videamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Ægyptum, & ad terram propriam remeantium, multa milia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: nam & in aquosam eos, & multum arenosam oportebat transire viam, bellaq; deuincere: & filios ac vxores, prædamq; bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor veracissimus fuit vniuersorum. Omnem siquidem multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicauit sibi potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi arrogant & tyrannidem præsumunt rerum, & populum frequenter plurima iniquitate viuere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimam exhibere alijs æquitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consultorem se deum habere: & primitus sibi satisfaciens, quia secundum illius voluntatem vniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, vt etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam vitam credunt, delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legistator fuit, non magnus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minoem, & post eum legistatores alios. Namque quidam eorum leges positas à Ioue dicebāt, alij vero eas in Apollinem & vaticinium Delphicum referebant, siue pro veritate hoc credentes, seu facile persuadendum indicantes populo. Qui vero præcipuas leges instituerint, vel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciat. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particularim gentium atque legum apud cunctos homines differentiæ sunt. Alij siquidem monarchis, alij vero populo potestatem reipublicæ commiserunt. Noster vero legistator nihil horum intendens, veluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbi, diuinam reipublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium vniuersis hominibus existentem: & quæcunque contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse voluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, vel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum vero eum esse monstrauit, & ingentem, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, profus ignotum. Hæc itaq; de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem quod eruditi sunt, illo vtique sciendi præbete principia, nunc dicere prætermittit: quod autem hæc optima & congrua dei naturæ atque magnificentie sint, valde testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, videntur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breuē philosophantes, populo superstitionum opinio-

nibus

nibus iam preoccupato veritatem dogmatis proferre timere. Noster vero legislator opera præbens consona verbis suis, non solum his qui cum eo erant satisscit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspiravit, & causam legislationis ad utilitatis modum semper adduxit: Non enim partem virtutis dei culturam dixit, sed huius partes alias esse perspexit atque constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuam in omnibus civium concordiam. Cunctæ namque actiones & studia, vniuersiq; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius discipline & moralis institutionis modi, quorum vnus quidem sermone doctor est, alter vero exercitatione morum: quæ cum ita sint, alij quidem legislatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij quidem & Cretenses moribus erudiebantur, non verbis: Athenienses vero, & penè omnes alij Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant suis legibus: assuecere vero ad hæc operibus, minime valere. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia coaptavit. Nam nec exercitationes morum omisit non traditas, neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox à primo inchoans cibo, & vnicuique diætæ conueniente, nihil neque minimarum escarum sub potestate voluntatis videnti dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstineri, & qui sumendi sunt, vel quæ diætæ communis esse videatur, necnon & de operibus, labore simul & requie, tertium atque regulam posuit legem: quatenus veluti sub patre atque domino videntes, neque volentes quicquam neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignoratibus poenam posuit, sed optimam & necessariam correptionem monstravit legem. Quapropter non semel audire, nec secundo vel sæpius: sed in vnaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionem congregari præcepit vniuersos, eamq; perfecte condiscere, quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi hominum absunt, vt secundum proprias leges vivant, vt penè eas ignorent. Et cum peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur esse præuaricati. Sed etiam viri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos namque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum, & peritiam legum habentes. Nostrorum vero quemlibet si quis leges interroget, facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensu eas discentes, in animo velut inscriptas habemus. Et rarius quidem quilibet transgreditur: impossibile autem est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam vnâ quidem habere & eandem de deo sectam, vita vero ac moribus differre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermones audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum à vulgaribus quod visum fuerit vnicuique profertur, sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur: quando alij quidem totam dei naturam sermonibus perimere tantauere, alij vero eius providentiam ab hominibus abstulere: neque in studijs vitæ differentia vlla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt: vnus vero de deo sermo cōcors est, asserens illum cuncta respicere. Sed etiâ de ipsius vitæ studijs, & quoniâ oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus nostris & à seruis quilibet audiēt. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus viros inuētores nonorum operum seu verborum, contigit oriri. Alij siquidem in nulla re paterina perdurare optimum esse putant, & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem è diuerso, vnâ esse prudentiam atq; virtutem existimamus, nihil penitus vel facere, vel cogitare contrarium his, quæ antiquitus sancta noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe correpta redarguuntur.

De sacerdos
tibus

De cultu diuin
no.

De coniugio

Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuina voluntate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest, aut quid melius adinuenit? vel quis ab alijs tanquam præcellētius ad statum reipublicæ nostræ aliquid transferre potest? aut quæ poterit esse melior atq; iustior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat: sacerdotibus autem in communi quidem res præcipuas dispensare permittit: summo vero pontifici aliorum sacerdotum principatum competentem iniungit? Quos utiq; non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auaritijs præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit: Sed quicumque sapientia vel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium, atque iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnū erit hoc sanctius, vel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem, summa vero diligentia sacerdotibus sit indicta, & velut quædam festinitas gubernetur vniuersa respublica? Cū enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeant, ea videlicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili voluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta vel interdicta simplicia, siue nota dicamus. Primum quidem de deo est, dicēs: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma vero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis nanque materies comparata ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctæque ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neque videmus, neque possumus suspicari, neque conijcere. Sanctus est: videmus eius opera, lumen, cælum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouentus fructuum: hæc deus fecit, non manibus neque laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso vidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit vniuersos sequi, eumq; placare exercitatione virtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum vnius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum nanque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit vero istos primus secundū genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & puniet lege conuictos. Huic quisquis nō obedit, supplicio subiacebit, tanquam qui in ipsum deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram vel ebrietatem attinentes. Hæc enim nō placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste viuamus. In sacrificijs autem pro cōmuni salute primum oportet orare, deinde singulos pro semet ipsis, quoniā oēs socij sumus. Et qui hoc cōsortium suæ vitæ preponit, maxime deo gratus est. Supplicatio vero fit ad deum votis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit vniuersis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesq; seruemus. Purificationes quoq; in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu vxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Huiusmodi ergo de deo, & eius placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptijs? Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum vero cum masculis valde indicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere vero iubet, nō respicientes ad dotē, neq; violenter arripere, sed neq; dolo vel fallacia suadere: Dispensationē vero potius fieri p̄r eū, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationē opportūā. Mulier aut inferior, inquit, est viro per omnia

per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam, sed vt sit sub regimine cōstitutā. Deus enim viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius vero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neq; si fecerit vim virgini alteri desponsatæ: neq; si iuaserit nuptæ, aut filios nutrienti. quæ omnia lex præcepit. vniuersis autem mulieribus interdixit, vel celare quod natum est, vel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad cōcubitum, corruptionemq; transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem viri, mulieres lauari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata nanq; corporibus vulneratur. Dumq; hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repetere principium. Iussitq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, vt actus imitentur: & cum legibus educati, neq; transgrediantur, neq; cogitationem ignorationis habere indicetur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, vt neq; sumptuose ad sepeliendum celebrentur exequiæ, neq; insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autem viuentibus legitimum esse constituit, vt aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato: vt longe procul sint, quasi videantur mundi esse. Cum aut aliquis fecerit homicidium, vel sponte, vel inuitus, ne horum puidem poenam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ, sed in qualibet parte cōtristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitia sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia proveniant, prodi tamē arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multetur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquam non posuit non auferat, & aliena non tangat, mutuans non accipiat viuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habēda docuerit legislator, referri dignum est. videbitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo, ita sentiente, neq; propria corrumpamus, neq; participari rebus nostris volentibus inuideamus. Quicunque enim volunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam voluntate vitæ putans esse cōsortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamē exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, nō spernere aliquem in sepultum. Mitissime etiā circa hostes quæ sunt agenda sanciuir, vt neq; terra eorum exuratur, neq; arbores fertiles incidatur: Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoueatur iniuria, & maxime foeminarum. Sic autē eximie nos māsuetudinem atq; clementiam studuit edocere, vt etiam de animalibus irrationalibus nō taceret: sed horum tātummodo vtilitatem legitimam cōcedēs, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim veluti domestica oriūtur in edibus, hæc interdixit occidi: sed neq; parētes deniq; præcepit vnā cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcēdum esse sanciuir. Sic vndiq; ea quæ ad māsuetudinem pertinet obseruauit: doctrinalibus quidem, (sicuti prædictum est) legibus vtēs, & alias rursus cōtra transgressores causa punitionis sine excusatione defigēs. Multa nāq; in plurimis causis transgredientiū, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si vim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patiat̃ur sustinere tentatus. Similiter autē est lex inuitabilis & in fernis, sed etiam de mensuris, vel si quis de pōderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta venditione: ac fraude si quis vel detraxerit alienam

De funeribus

rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt vindicta, non quali apud alios, sed valde maiori. De iniuria vero parētum, vel impietate quę ut in deum, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secūdum legem vniuersa faciunt prēmium tribuitur, non aurum, non argentum neque corona lapillis distincta: sed vnusquisque testem habens conscientiam suā, valde proficit, legistatōre prophetante, & deo fidem condonante firmissimam his qui seruant leges: & licet pro eis mori contingat, concurrunt tamen alacres ad occasum, sperantes fore vt vita melior ex mutatione conferatur. Pigeret itaque nunc hoc me conscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniam sæpenumero multi nostrorum progenitorum, ne vel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt viriliter iustinare. Quin & si ignota gens nostra omnibus hominibus esset, nec palam esset voluntaria nostra legum observatio, si Gręcis aut legisse se in historijs aliquis narraret aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis constanter permanentes, omnes reor demiratos, propter continuas quę apud ipsos sunt mutationes. Denique eos qui conscribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniā impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicunq; huiusmodi negotium in iuis conscriptionibus habuere. Plato autem mirabilis apud Gręcos, tanquam & honestate vitę præcedens, & virtute sermonum & pertuasiōe philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi videntur præstantes, in rebus civilibus, perpetuo penē illuditur, cauillisq; comicis traducitur. cum vtiq; qui illius verba considerauerit, frequenter & facile reperiāt, quę etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato cōfessus est, quia veram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem verba vana esse putant, & multa licentia composita atq; conscripta: maxime vero legislationem Lycurgi, mirātur, & Spartam cuncti concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perduravit. Ergo hoc manifestum virtutis indicium est, in legibus permanere. Si vero Lacedæmonios admirantur, illorum tempus conseruant, cum amplius duobus milibus annorum nostrę reipublicę & super hæc sciant, quoniam Lacedæmonij quidem omni tempore quo habuere libertatem, perfectē vñ sunt custodisse leges: cum vero circa eos factę sunt fortunę mutationes, penē cunctarū legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum Asię mutationes, neque in nouissima mala venientes, à legibus sumus alienati: non vacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando si quis considerare voluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quā Lacedæmonijs videbit impositos. Illi siquidem neque operantes terram, neque circa artes exercitium habentes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus vitę necessarijs rebus vtētes & cibum paratum ab illis accipientes, solum opus bonum atque clemens iudicātes, quiduis facere & pati quatenus preualerēt aduersus omnes, cōtra quos bella susciperēt: quod aut ne hoc quidem adipisci potuerūt ommitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed multi frequēter eorū subito legis præcepta negligentes semetipsos cū armis hostib; tradidere. Putāsne, & apud nos, non dico tanti, sed duo vel tres agniti sunt, proditores effecti legū, vel mortem formidantes, nō dico illam, facile quę solet præliantibus euenire: sed eam quę cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate videtur accidere. Quam (vt ego puto) quidam prævalentes nobis non per odiū subiectis imposuere, sed admirandū quoddam spectaculum videre volentes, si qui sunt homines, qui vñ tantummodo esse credant peissimū, si agere quicquam extra leges suas, vel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortē fortissime toleramus pro legibus, & vltra alios vniuersos. Non enim quę lenia videntur nostris studijs alij facile patiuntur, hoc est, operationē,

cibi;

Plato

cibiq; simplicitatē: & vt nihil fortuito, neque quod quisq; desiderat vescatur aut bibat, aut ad cōcubitum quemlibet accedat, aut splendide vestiatur, aut sine nobilitate vacet. Sed illud attendendum est, si gladiis vtentes, & hostes ab inuasionē fugantes, praecepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis vero gratum est propter hanc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nūc Lyſimachi & Molones, & quidam huiusmodi alii conscriptores, improbi sophistae, adulescentum deceptores & quasi prauissimis nobis derogare contendunt. Ego sanē nolim de legibus alienis examinationem facere. Nolter enim mos est propria custodire, nō aliena potius accusare. Et vt neq; ridere neq; blasphemare debeamus eos, qui apud alios putātur dii, aperte nobis legilator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem per obiectiones suas nos increpare volentibus, tacendum non est, cum vtiq; non à nobis nunc sermo compositus eos arguere videatur, sed a multis probabiliter iam praemissus. Quis igitur eorū qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, nō redarguit nobilissimos poetas & praecipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de diis ab initio populis inferuere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi voluere, ex alterutris vero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autē diuidentes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris vinctos esse dixere: quibus vero attribuere cœlū, his sermone quidem patrem, operibus autē, tyrannum atq; dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per vxorem, & fratrem, & filiam, quam ex ei⁹ capite fingunt generatam, vt alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientiæ virtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adiiciunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescentes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos super artes: & quendam fabrum, aliam vero textricem, alium vero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, vt nō solum inter se alij alijs manus immitterent, sed etiā ab hominibus vulnerati lugerent malāq; perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis vterentur, quomodo non erit incongruum amores & concupiscētiās ad vniuersos attinere, simul masculos & ad feminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neq; liberare potest, fato constrictus, neq; sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulteria in cœlo visa, & sic impudenter à dijs celebrata, vt iam alij inuidere se profiterentur in tali fœditate iuncto. Quid enim alij facturi nō essent, dum neq; senior atq; rex valisset impetū suum a mulierum permixtione retinere. Alii vero seruiētes hominibus, & nunc quidē ædificantes causa mercedis, nunc vero pascentes: alii autem malignorum modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, vt hæc componentes redarguat, & multam stultitiā his credentium reprehendat? Alii vero & terrorē quendam vel metum, necnon & rabiem, atq; seductionē, omnesq; pessimas passiones in dei natura fingere præsumpserunt. Et horum quidē nobilioribus etiam ciuitates sacrificare suāsere. Si quidem in multa necessitate consistunt, vt quosdam deorū putent bonorum esse largitores, alios autē vocent aduersarios, quando eos veluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnum quoddā malum se suscepturos ab eis existimātes, nisi mercedē eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego quidem arbitror, eo quod neq; veram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantum percipere potuere, perfectam sententiā diffinientes reipub. tradidere: sed velut aliud quiddā vilius neglexerunt, dantes po-

dantes potestatem poetis, ut quos vellent deos introducerent hæc omnia patientes: rhetoribus vero ut de rebus scriberent, & de peregrinis diis decreta proferrent. Sed etiam pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut unusquisque formam quam vellet secundum modum suæ opinionis exponeret, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingens. Opifices itaque qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper novitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus, tenuerunt: alij vero novi clâ introducti, religione potiuntur: & templorum alia quidem desolata, alia vero nuper secundum hominum voluntatem ædificantur: cum contra oporteat opinionem de deo, eiusque culturam immobili religione servare. Apollonius siquidem Molon, unus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui vere in Græco philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigide allegorie causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste sprevere, & circa veram decetque circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens, neque ullum quempiam poetarum dicit in rebus esse suscipiendum: & Homerum honorifice amouet, coronatum & unguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus est, in hoc quoque, quod illud præcipue suis civibus imperavit, ut omnes perfecte ediscerent leges, & ne fortuito aliquid extraneorum civibus misceretur, sed esset pura respublica, & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos voluit accusare, quoniam non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque communicari patimur eis, qui alia vitæ consuetudine degunt: cum neque hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo Græcorum, sed etiam qui inter Græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namque peregrinos etiam expellebant, & suos ciues peregrinari non sinebant, corruptionem extra leges ex utroque metuentes. Illorum igitur citius scitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neque conversationis, neque cohabitationis suæ participationem exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non dignamur: participari vero cupientes quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utique reor indicium magnanimitatis atque clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmonijs amplius disputare, Athenienses vero, qui communem esse suam gloriatur omnibus civitatibus, quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignoravit. Hi namque vel verbo solummodo, præter illorum legem, de dijs loquentes, inevitabiliter puniunt. Cuius enim rei gratia Socrates est mortuus? non enim hostibus tradidit civitatem, neque templa vastavit: sed quia nova iuramenta iuravit, & quoddam demonium significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidam dicunt, propter hoc civitatis poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrumpere iuvenes eum accusator aiebat, & conversationem patriæ legesque contemnere. Et Socrates quidem civis Atheniensis, huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum saxum ignitum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et adversus Diagoram Melium talentum decreverunt, si quis occideret eum, quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Protagoras autem nisi cito fugisset, comprehensus occisus fuisset, eo quod dubium de dijs Atheniensium conscripsisse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa viros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere? Etenim sacerdotem quidam interfecerunt, quoniam eam quidam accusavit peregrinos colere deos. decretum autem adversus eos, qui peregrinum introducerent deum, supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palam est, eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si credidissent, seipsi fructu ex pluribus dijs privassent. Quin & Scythæ cadibus gaudentes humanis, & paululum differentes à bestiis, arbitrantur tamen sua mysteria esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, advenientem interemerunt, quoniam videbatur Græcorum deorum ad eos venisse plenissimus. Multos autem & apud Persas

Persas inuenias pro ea causa tormentis affectos. Sed palam est, quoniam Apol-
 lonius Persarum legibus cōgaudebat, illosq; mirabatur: quippe cum Græci eorum
 fortitudinē atq; cōcordiam vnanimitatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hāc
 scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiā stu-
 diorum omnium imitator extitit Persicorum, vxoribus alienis cōtumelias facies,
 filiosq; execrās. Apud nos autem mors decreta est, si quis vel irrationabilia ani-
 malia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit præpo-
 tentium potestatem, neque zelus eorum qui apud alios honorantur. Sed neque
 fortitudinem ideo exercem⁹, vt bella auaritiæ causa suscipiamus, sed vt legū iu-
 ra seruemus: & cum alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus
 mouere tentauerint, tūc etiam vltra virtutem rebellare contendimus, & vique ad
 calamitates nonissimas perduramus. Cur itaque nos alienas æmulemur leges, cū
 eas neq; à legislatoribus suis seruatas esse videamus? Vel quomodo Lacedæmo-
 nij non sunt ob in hōspitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum?
 Elienses vero & Thebani ob coitum impudentem & extra naturam cū maicula-
 lis, quem optime atq; vtiliter facere se putabant. Ergo cum hæc ipsi omnino re-
 bus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando valuit apud
 Græcos, vt etiā dijs suis maiculorū concubitum applicarent. eadem deniq; ratio-
 ne germanarū nuptias retulere, huiusmodi satisfactionē rerū, incongruarū, &
 extra naturā pro libidine componētes. Desino nunc de supplicijs dicere, & quā-
 tas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominib⁹, in-
 adulteriō quidē pecuniarū, in corruptione aut etiam nuptias sancientes. Quātas
 aut occasiones cōtineant de abnegatione pietatis, examinare longissimū est. Iā
 enim apud plurimos olim meditatio facta est trāsgradiendi leges, quod non agi-
 tur apud nos, quando propter eas & diuitijs & ciuitatibus & bonis alijs priuati su-
 mus. Lex aut apud nos seruatur vsq; ad mortem. Nullus vero Iudæorum, neq; si
 procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, vt vltra vl-
 lum legis videatur timere præceptum. Igitur si propter virtutem legum taliter er-
 ga eas affecti sum⁹, concedant quoniā optimas leges habem⁹. Si vero circa præ-
 uas nos leges indicant perdurare, quid ipsi iustissime nō patiantur, meliores non
 custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis verissima cre-
 ditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam virtutum legislatoris nostri,
 opinionisq; quam ille de deo cōtradidit. Nam cum sit infinitū tempus, si quis eū
 comparet aliorum legum, ~~etiam in his legibus, quæ a multis hominibus ita-
 que declaratae sunt leges, & cunctis alijs semper hominibus zelū sui potius præ-
 buerunt. Primi quippe Græcorū, in speciem quidem iura patriæ conseruabant: ip-
 sius aut philosophiæ tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilita-
 tēq; vitæ cōmunionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim
 multum nostram pietatem æmulantur: neq; est ciuitas Græcorū vlla vsquā, aut
 barbarorū, nec vlla gens ad quam septimanæ in qua vacamus consuetudo mini-
 me peruenerit, ieiuniaq; & candelabra accensa: atque etiā ciborum apud nos so-
 lennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiā cō-
 cordiā, quā nos inter nos obtinemus, & rerum cōmunionem, & industriam in ar-
 tibus, & perdurationem necessitatū habere pro legibus. Illud enim mirabili⁹ est,
 quia absq; exactore huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita valuit obliga-
 re: & quemadmodū deus in vniuerso mūdo consistit, ita lex per cunctos ambula-
 nit. Vnusquisq; enim, si suā regionem domumq; conspiciat, his quæ dicuntur à me
 credere non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominū spontaneā malitiā re-
 prehendere. Aut enim volūt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora
 zelari: aut certe si hoc nolūt, quiescāt nobis per inuidiā accusationes ingerere. No-
 enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legilato-
 rē, atq; credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus
 ipsū virtutem legum, at certe ob imitantium multitudinē præclare de eis sentire co-
 geremur.~~

geremur. Sed de legibus quidem & de rep. nostra, certissimam feci narrationem in his, quæ de Antiquitate conscripsi. Nunc aut eartum mentionē feci quātū necessariū fuit, neque aliorum vituperare iura, neque nostra laudare proponēs: sed hoc agēs, vt de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam veritatē impudētissimi me contēdentes, arguerē. Arbitror itaq; per hanc conscriptionē abundanter me quæ promisi, cōplese. Ibi enim hoc genus hominū quanquā calūniatores affirmāt esse antiquissimū: & multos veterū in conscriptionibus suis, memoriā habentiū nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Ægyptios fuisse progenitores nostros: & ostēsum est, quia in Ægyptum venerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniā ex inde propter cladem corporis sunt expulsi: & apparuit, quod voluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij vero, tanquā nequissimo viro, legislatori nostro detogare cōtendūt: cuius virtuti dudū quidē multi post illū, tempus vero longissimū perhibet testimonium. De legibus aut loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanq; per semetipsas apparere piæ, & verissimā habētes intentionē: & non ad hominū odiū, sed ad rerum cōmunionem potius inuitātes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatē vero ac industriā erudientes, bellum causa auaritiæ nescientes: fortes aut pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, verbis nequaquā circūueniri faciles, præparatiōes semper operib; exequētes. Hęc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego cōfidens dico, quia plurium, atque meliorum rerum, nos quā alij præceptores sumus. Quid enim impræuaricabili pietate meli⁹ est? quid iustius, quā legibus obedire? quid vtilius, quā inuicē vnamines esse, & neq; in calamitatibus ab inuicē recedere, neq; tēpore felicitatū per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortē cōtemnere, in pace vero, artibus aut agriculturæ vacare: & semper, & vbiq; credere deum respicere, & solū omnia gubernare? Hęc igitur, siquidē apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorē debemus nos gratiam illis tanquā eorū facti discipuli. Si vero nequaquā primitus extitere, his præcipue nos vtentes cognoscimur, & primam eorum inuētionē nostram fuisse declaramus. Appiones igitur, & Molones, & quicunque mendacij derogatione congadent, conuicti procul faciesant. Tibi aut Epaphrodite, veritatē maxime diligenti, & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

D. ~~BRUNO~~ ~~LOMBARDI~~ ~~INTEGER~~

RIMO, DOCTISSIMOQVE PATRI, HELIAE MARCABO Machabztano, honoratissimi Machabzōrū collegij moderatori, S. D.

Nius dieculæ opellā tibi non granate dicaui pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Iosephi libello de septem fratrum Machabzōrum, fortissimæq; matris martyrio. Atq; vtinā cumulatius tuo voto satisfacere potuissē. Nūc quoniā Græcus codex ad manū non erat, è Latinis Græca cōiectās, mutauī nōnulla, sed nō admodū multa. Non falso de se prædicat Iosephus: sese in Græcanici sermonis facultate vsq; ad eloquētię miraculū processisse, quod sanē vel ex hoc libello perspicuū erat, in quo vir ille singularē quādā orationis tū vim, tū copiam declarauit, vt pulcherrimū facinus dictionis ornamētis æquasse videatur. Proinde diuus Hieronym⁹, hoc opusculū peculiari elogio valde elegās, Suidas *ιστορικον* vocat. Ex utroque titulū corruptū restituimus *περι αυτοκρατορος λογιου*, id est, de imperatrice ratione: quod hæc sit hui⁹ narratiōis summa, rationē nihil in homine nō præstare, si dominetur cupiditatib;. Extat argumētū hoc in libris Machabzōrū, quos Hebræi (licet nō recipiāt in canonē) inter sacros tñ habēt. Equidē isti collegio multis alijs quoq; nominib; celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam insigni thesauro locupletari cōtigir. Quia magis vniuersæ Colonia Agrippinæ magnopere